

T.C.
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN
DERS KİTAPLARININ ELEŞTİREL OKUMA ÖLÇÜTLERİNE
GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Asude TEKNE
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Hasan BAĞCI

Burdur, 2023

**MAKÜ EĞİTİM BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK LİSANS/DOKTORA JÜRİ
ONAY FORMU**

M.A.K.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun tarih ve sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından tarihinde tez savunma sınavı yapılan'ın “.....” konulu tez çalışması Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS/DOKTORA tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE (TEZ DANIŞMANI) :

ÜYE :

ÜYE :

ÜYE :

ÜYE :

ONAY

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı.

İMZA / MÜHÜR

BİLDİRİM

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu taahhüt edip, tezimin kaynak göstermek koşuluyla aşağıda belirttiğim şekilde fotokopi ile çoğaltılmasına izin veriyorum.

[] Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

[] Tezim/Raporum sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

[] Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Asude TEKNE

Tarih

İmza

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Eleştirel Okuma Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

(Yüksek Lisans Tezi)

Asude TEKNE

ÖZ

Bu araştırma Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 seviye ders kitapları ile Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1, B2 orta düzey ve C1 ileri düzey ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinliklerde, araştırmacı tarafından geliştirilen “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” tespit edilerek, araştırmada kullanılan ders kitaplarında bu ölçütlerin kullanıldığı etkinliklere yer verilme oranı ile eleştirel okuma becerisini geliştireceği belirlenmiş etkinliklerde hangi ölçütlerin kullanıldığını tespit etme amacıyla yapılmıştır. Araştırma kapsamı Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe ve Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 seviye ders kitaplarında yer alan okuma metinlerine ait etkinlikler ve bu etkinliklerden elde edilmiş verilerle sınırlandırılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilmiş “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” araştırmanın veri toplama aracını oluşturmaktadır. Araştırma ile veri toplama aracının güvenilirliği, içsel tutarlılık olarak adlandırılarak kodlayıcılar arasındaki görüş birliğini kavramsallaştıran Miles ve Huberman 1994 modeliyle sağlanmıştır.

Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre, incelenen ders kitapları değerlendirildiğinde B1 ve B2 orta düzey ders kitaplarına ait okuma metinleri etkinliklerinde eleştirel okuma becerisini geliştiren ölçütlerin bulunduğu etkinlikler ve belirlenen bu etkinlikler ölçüt çeşitliliği bakımından yetersiz olduğu tespit edilmiştir. En yüksek ölçüt çeşitliliği Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim C1 seviye ders kitabındaki okuma metinlerine ait etkinliklerde bulunmuş ve onu takiben Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe C1 ileri düzey ders kitabının yer aldığı görülmüştür. Bu doğrultuda B1 ve B2 seviye ders kitaplarına oranla ileri seviye ders kitaplarında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları için eleştirel okuma ölçütlerinin kullanım çeşitliliğinin yüksek oluşu tutarlı ve istendik bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel Okuma, Eleştirel Okuma Ölçütleri, Türkçenin Yabancı Dil Öğretimi Ders Kitapları

Sayfa Adedi: 180

Danışman: Prof. Dr. Hasan BAĞCI

Evaluation of Textbooks Used in Teaching Turkish as a Foreign Language According to Critical Reading Criteria

(Master Thesis)

Asude TEKNE

ABSTRACT

This study aims to determine the “Critical Reading Criteria for Textbooks Used in Teaching Turkish as a Foreign Language” for Yedi İklim Turkish teaching set for B1, B2 and C1 levels of textbooks by Yunus Emre Institute, Turkish For Foreigners B1, B2 and C1 levels of textbooks by Gazi University and which activities using these criteria were included in the textbooks and which criteria were used in activities that were determined to improve critical reading skills. The study is limited to the activities of the reading texts in the Gazi University Turkish for Foreigners and Yedi Climate Turkish Teaching Set B1, B2 and C1 level textbooks prepared by the Yunus Emre Institute and the data obtained from these activities. In this study, Document analysis method which is one of the qualitative research methods used. “Critical Reading Criteria for Textbooks Used in Teaching Turkish as a Foreign Language” developed by the researcher constitutes the data collection tool of the research. The reliability of the research and data collection tool was ensured by Miles and Huberman’s 1994 model, which conceptualized the consensus among the coders by calling it internal consistency.

According to results of study, when the examined textbooks are evaluated, it has been determined that the activities in which the criteria that improve critical reading skills are included in the reading text activities of the B1 and B2 intermediate level textbooks and these activities are insufficient in terms of the variety of criteria. Highest variety of criteria was found in activities related to the reading texts in the Yunus Emre Institute Yedi İklim C1 level textbook, followed by the Gazi University Turkish for Foreigners C1 advanced level textbook. In this direction, it was found that the variety of use of critical reading criteria for the textbooks used in teaching Turkish as a foreign language in advanced textbooks compared to B1 and B2 level textbooks is consistent and desirable.

Keywords: Critical Reading, Critical Reading Criteria, Turkish Foreign Language Teaching Textbooks

Number of Pages: 180

Advisor: Prof. Dr. Hasan BAGCI

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca yol göstericim olarak engin bilgilerini, anlayışını ve sabrını benden esirgemeyen tez danışmanım sayın hocam Prof. Dr. Hasan BAĞCI'ya teşekkürlerimi sunarım.

Beni bu günlere getiren, her zaman yanımda olan canım aileme teşekkürü borç bilir, babam Hakan Kaan ve annem Suzan TEKNE'ye sonsuz minnetimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM.....	i
ÖZ.....	ii
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
KISALTMALAR	ix
TABLolar DİZİNİ	x
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2.Problem Cümlesi	3
1.2.1.Alt problemler	3
1.3.Araştırmanın Amacı	3
1.4.Araştırmanın Önemi	4
1.5.Sayıtlar.....	5
1.6.Sınırlılıklar.....	5
1.7.Tanımlar.....	5
BÖLÜM II.....	7
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1.Kuramsal Çerçeve.....	7
2.1.1. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi.	7
2.1.2. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihsel süreci.....	7
2.1.3. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ilkeleri.....	9
2.1.4. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitapları.	12
2.1.5. Okuma ve eleştirel okuma.....	15
2.1.6. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde okuma becerisi.	19
2.1.7. Avrupa ortak dil ölçütleri çerçevesine göre okuma becerisi.....	21
2.2. İlgili Araştırmalar	22
BÖLÜM III	27
YÖNTEM.....	27
3.1. Araştırmanın Modeli.....	27
3.2. Veri Toplama Aracı	27
3.3. Verilerin Toplanması.....	31

3.4. Verilerin Analizi	31
3.5. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları	32
BÖLÜM IV	33
BULGULAR VE YORUM.....	33
4.1. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 Düzeyi Ders Kitaplarında Eleştirel Okuma Becerisini Kazandırmaya Yönelik Kaç Etkinlik Bulunmaktadır? Alt Problemine Yönelik Bulgular	33
4.2. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 Seviye Ders Kitabında Yer Alan Okuma Metinlerine Ait Etkinliklere Yönelik Eleştirel Okuma Ölçütleri Nelerdir ve Seviyelere Göre Dağılımı Nasıldır? İkinci Alt Problemine Yönelik Bulgular...	34
4.2.1. YEE-B1 kodlu ders kitabına yönelik bulgular.....	34
4.2.1.1. YEE-B1 kodlu ders kitabının birinci temasına yönelik bulgular.	37
4.2.1.2. YEE-B1 kodlu ders kitabının ikinci temasına ait bulgular.....	38
4.2.1.3. YEE-B1 kodlu ders kitabının üçüncü temasına ait bulgular.	39
4.2.1.4. YEE-B1 kodlu ders kitabının dördüncü temasına ait bulgular.	40
4.2.1.5. YEE-B1 kodlu ders kitabının beşinci temasına ait bulgular.	41
4.2.1.6. YEE-B1 kodlu ders kitabının altıncı temasına ait bulgular.....	42
4.2.1.7. YEE-B1 kodlu ders kitabının yedinci temasına ait bulgular.....	43
4.2.1.8. YEE-B1 kodlu ders kitabının sekizinci temasına ait bulgular.	44
4.2.2. YEE-B2 kodlu ders kitabına yönelik bulgular.....	45
4.2.2.1. YEE-B2 kodlu ders kitabının birinci temasına yönelik bulgular.	48
4.2.2.2. YEE-B2 kodlu ders kitabının ikinci temasına yönelik bulgular.....	49
4.2.2.3. YEE-B2 kodlu ders kitabının üçüncü temasına yönelik bulgular.	50
4.2.2.4. YEE-B2 kodlu ders kitabının dördüncü temasına yönelik bulgular.	51
4.2.2.5. YEE-B2 kodlu ders kitabının beşinci temasına yönelik bulgular.	53
4.2.2.6. YEE-B2 kodlu ders kitabının altıncı temasına yönelik bulgular.....	54
4.2.2.7. YEE-B2 kodlu ders kitabının yedinci temasına yönelik bulgular.....	56
4.2.2.8. YEE-B2 kodlu ders kitabının sekizinci temasına yönelik bulgular.	57
4.2.3. YEE-C1 kodlu ders kitabına yönelik bulgular.....	59
4.2.3.1. YEE-C1 kodlu ders kitabının birinci temasına yönelik bulgular.	62
4.2.3.2. YEE-C1 kodlu ders kitabının ikinci temasına yönelik bulgular.....	63
4.2.3.3. YEE-C1 kodlu ders kitabının üçüncü temasına yönelik bulgular.	64
4.2.3.4. YEE-C1 kodlu ders kitabının dördüncü temasına yönelik bulgular.	66
4.2.3.5. YEE-C1 kodlu ders kitabının beşinci temasına yönelik bulgular.	67

4.2.3.6. YEE-C1 kodlu ders kitabının altıncı temasına yönelik bulgular.....	69
4.2.3.7. YEE-C1 kodlu ders kitabının yedinci temasına yönelik bulgular.....	71
4.2.3.8. YEE-C1 kodlu ders kitabının sekizinci temasına yönelik bulgular.	72
4.3. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey Ders Kitaplarında Eleştirel Okuma Becerisini Kazandırmaya Yönelik Kaç Etkinlik Bulunmaktadır? Alt Problemine Yönelik Bulgular	74
4.4. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey Ders Kitabında Yer Alan Okuma Metinlerine Ait Etkinliklere Yönelik Eleştirel Okuma Ölçütleri Nelerdir ve Seviyelere Göre Dağılımı Nasıldır? Alt Problemine İlişkin Bulgular	75
4.4.1. GÜ-B1 kodlu ders kitabına yönelik bulgular.....	76
4.4.1.1. GÜ-B1 kodlu ders kitabının birinci bölümüne yönelik bulgular.	78
4.4.1.2. GÜ-B1 kodlu ders kitabının ikinci bölümüne yönelik bulgular.....	80
4.4.1.3. GÜ-B1 kodlu ders kitabının üçüncü bölümüne yönelik bulgular.	83
4.4.1.4. GÜ-B1 kodlu ders kitabının dördüncü bölümüne yönelik bulgular.....	86
4.4.1.5. GÜ-B1 kodlu ders kitabının beşinci bölümüne yönelik bulgular.	88
4.4.2. GÜ-B2 kodlu ders kitabına yönelik bulgular.....	91
4.4.2.1. GÜ-B2 kodlu ders kitabının birinci bölümüne yönelik bulgular.	94
4.4.2.2. GÜ-B2 kodlu ders kitabının ikinci bölümüne yönelik bulgular.....	96
4.4.2.3. GÜ-B2 kodlu ders kitabının üçüncü bölümüne yönelik bulgular.	97
4.4.2.4. GÜ-B2 kodlu ders kitabının dördüncü bölümüne yönelik bulgular.....	100
4.4.2.5. GÜ-B2 kodlu ders kitabının beşinci bölümüne yönelik bulgular.	103
4.4.3. GÜ-C1 kodlu ders kitabına yönelik bulgular.....	106
4.4.3.1. GÜ-C1 kodlu ders kitabının birinci bölümüne yönelik bulgular.	109
4.4.3.2. GÜ-C1 kodlu ders kitabının ikinci bölümüne yönelik bulgular.....	112
4.4.3.3. GÜ-C1 kodlu ders kitabının üçüncü bölümüne yönelik bulgular.	115
4.4.3.4. GÜ-C1 kodlu ders kitabının dördüncü bölümüne yönelik bulgular.....	117
4.4.3.5. GÜ-C1 kodlu ders kitabının beşinci bölümüne yönelik bulgular.	120
4.5. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey ile Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 Seviye Ders Kitaplarında Ortak Olarak Kullanılan Eleştirel Okuma Ölçütleri Hangileridir? Alt Problemine Yönelik Bulgular	123
4.6. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey ile Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 Seviye Ders	

Kitaplarında Ortak Olarak Kullanılmayan Eleştirel Okuma Ölçütleri Hangileridir? Alt Problemine Yönelik Bulgular	126
BÖLÜM V	129
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	129
5.1. Sonuç ve Tartışma	129
5.2. Öneriler	141
KAYNAKLAR	143
EKLER	151
EK 1	152
EK 2	164

KISALTMALAR

EOÖ: Eleştirel Okuma Ölçütü

GÜ: Gazi Üniversitesi

GÜ-B1: Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey

GÜ-B2: Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B2 Orta Düzey

GÜ-C1: Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe C1 İleri Düzey

TÖMER: Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi

YEE: Yunus Emre Enstitüsü

YEE-B1: Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi Seviye B1

YEE-B2: Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi Seviye B2

YEE-C1: Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi Seviye C1

YTÖEOÖ: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri

TABLOLAR DİZİNİ

<u>Tablolar</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri.....	29
Tablo 2 YEE ders kitapları okuma metinlerine ait etkinliklerde kullanılan “YTÖEOÖ” dağılım tablosu.....	34
Tablo 3 YEE-B1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilen YTÖEOÖ.....	35
Tablo 4. YEE-B1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ.....	36
Tablo 5 YEE-B2 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilen YTÖEOÖ.....	46
Tablo 6 YEE-B2 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ.....	47
Tablo 7 YEE-C1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilen YTÖEOÖ.....	59
Tablo 8 YEE-C1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ.....	61
Tablo 9 GÜ Ders Kitapları Okuma Metinlerine Ait Etkinliklerde Kullanılan “YTÖEOÖ” Dağılım Tablosu.....	75
Tablo 10 GÜ-B1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilen YTÖEOÖ.....	76
Tablo 11 GÜ-B1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ.....	77
Tablo 12 GÜ-B2 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilen YTÖEOÖ.....	92
Tablo 13 GÜ-B2 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ.....	93
Tablo 14 GÜ-C1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilen YTÖEOÖ.....	107
Tablo 15 GÜ-C1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ.....	108
Tablo 16 GÜ Kitaplarında Yer Verilen YTÖEOÖ.....	123
Tablo 17 YEE Kitaplarında Yer Verilen YTÖEOÖ.....	124
Tablo 18 YEE ve GÜ Kitaplarında Yer Verilen Ortak YTÖEOÖ.....	125
Tablo 19 GÜ Kitaplarında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ.....	126
Tablo 20 YEE Kitaplarında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ.....	127
Tablo 21 YEE ve GÜ Kitaplarında Yer Verilmeyen Ortak YTÖEOÖ.....	128
Tablo 22 GÜ-B1 Kodlu Kitapta Bulunan YTÖEOÖ Kullanılma Durumu.....	129
Tablo 23 GÜ-B2 Kodlu Kitapta Bulunan YTÖEOÖ Tekrar Miktarı.....	131
Tablo 24 GÜ-C1 Kodlu Kitapta Bulunan YTÖEOÖ Tekrar Miktarı.....	133
Tablo 25 YEE-B1 Kodlu Kitapta Bulunan YTÖEOÖ Tekrar Miktarı.....	135
Tablo 26 YEE-B2 Kodlu Kitapta Bulunan YTÖEOÖ Tekrar Miktarı.....	137
Tablo 27 YEE-C1 Kodlu Kitapta Bulunan YTÖEOÖ Tekrar Miktarı.....	139
Tablo 28 YEE Etkinliklerinde Yer Alan İfadeler ve Kullanılan YTÖEOÖ.....	152

Tablo 29	GÜ Etkinliklerinde Yer Alan İfadeler ve Kullanılan YTÖEOÖ.....	164
----------	--	-----

BÖLÜM I

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın temelini oluşturan problem durumu, problem cümlesi, alt problemler ile araştırmanın amacı, önemi ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Okumak bireyin ana diliyle başlayan ve hayatının her döneminde ihtiyaç duyduğu bir beceridir. Birey önce okumayı öğrenir ve daha sonra her türlü alanda gelişmek, bilgilenmek ve öğrenmek için okuma becerisini kullanır. Bu durum okumanın amaç olarak değil, araç olarak görülmesini sağlar. Bireyin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda okuma bir araç olarak kullanılarak, çeşitli okuma materyalleri aracılığı ile yabancı dil öğrenmek amaçlanabilir. Yabancı dil öğretiminin başarılı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için dört temel becerinin de etkili ve doğru bir şekilde kazandırılması gerekmektedir. Yabancı dil öğretiminde bireyin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin tümünü edinmesi amaçlanır. Dört temel becerilerden okuma ve dinleme becerileri anlama becerisini, konuşma ve yazma becerileri ise anlatma becerisini geliştirmektedir. Okuma becerisi bireyin anlama becerisi ile birlikte kelime hazinesini geliştirmekte ve yazma, dinleme, konuşma becerilerinin de etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamaktadır. Anlama becerilerinden biri olan okuma, hedef dildeki kelimelerin, cümlelerin, ifadelerin, söz gruplarının, deyim ve atasözleri gibi hedef dile ve o dilin taşıdığı kültürün de anlamlandırılmasını sağladığından dolayı, yabancı dil öğrenmek isteyen bireyler için oldukça önemlidir. Yabancı bir dilde yapılan okuma eylemi, o dildeki sesleri, heceleri, kelimeleri, cümle yapılarını öğreterek başlattığı zihinsel anlamlandırma sürecinde okura hedef dilin tarihi gelişimlerini, yaşanan ve yaşatılan kültürü, o kültüre ait insanların görüşleri, yaşayışları gibi unsurları da okuma sürecine dahil etmesi okuma becerisinin, algı oluşumlarını da etkilediği önemli bir süreçtir. Bu çok yönlü kazanım durumu, yabancı

dil öğretiminde okuma becerisi sayesinde diğer becerilere duyulan ilginin de arttırmasına katkı sağlar ve yabancı dil öğretiminde okuma becerisinin diğer becerilerle eş zamanlı ya da daha önce öğretilmesi gerekliliğini vurgular. Bireyler okuduklarını etkili bir şekilde kavrayabilmek için okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası kullanabilecekleri birtakım yöntem ve tekniklere ihtiyaç duyar ve bu ihtiyaçlar da okuma becerisi öğretiminde kullanılan okuma stratejileri ile karşılanır. Okuma stratejileri, metni okuma sürecinde karşılaşılan kavrama ve anlama sorunlarını çözmek maksadıyla okuyucunun kendisi tarafından gerçekleştirilen zihinsel işlemlerdir (Topuzkanamış, 2010, s.359).

Okuma stratejilerinden biri olan eleştirel okuma yöntemi, bireyin okuduğu metni doğru bir şekilde anlamlandırması, yazarın iletmek istediği mesajı sorgulaması ve okuduğu metni kendi bilgi birikimiyle değerlendirerek bir sonuca ulaşması işlemi olarak açıklanabilir. Eleştirel okuma, bireyin okuduğunu sorgulaması, yargılaması, değerlendirmesi ve güvenilir bir kaynaktan yararlanarak kendi aklıyla bir sonuca varması durumudur (Özensoy, 2011 s.13). Eleştirel okuma becerisinin üst düzey öğrenme basamakları ile ilişkili oluşu hem anadil öğretiminde hem de yabancı dil öğretimi sürecinde önemli bir işlevinin bulunduğunu göstermektedir. Eleştirel okuma becerisinin geliştirilmesi için kişinin günlük yaşamındaki faaliyetleriyle beraber hem ana dilinde hem de öğrenmek istediği hedef dillerde bulunan ders kitaplarındaki okuma metinlerine ait etkinliklerde, eleştirel okuma becerisini geliştirecek etkinliklere yer verilmesi önemlidir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde daha önce eleştirel okuma becerisiyle ilgili henüz bir araştırmanın yapılmadığı görülmüştür. Eleştirel okumanın dil öğreniminde önemli bir yeri olduğu göz önüne alındığında Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten ders kitaplarının okuma bölümlerinde eleştirel okuma becerisinin nasıl ele alındığının incelenmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğretildiği orta ve ileri düzey ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinlikler incelenerek eleştirel okuma becerisi ile bağlantılı olan etkinlikler belirlenerek, araştırmacı tarafından geliştirilmiş Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütlerinde bulunan ölçütlerin, belirlenen bu etkinliklerde nasıl ve ne şekilde yer aldığı araştırılacaktır.

1.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi; “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinliklerin eleştirel okuma becerisine göre durumu nasıldır?” şeklinde oluşturulmuştur.

1.2.1.Alt problemler. Bu çalışmada aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında eleştirel okuma becerisini kazandırmaya yönelik kaç etkinlik bulunmaktadır?
2. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 seviye ders kitabında yer alan okuma metinlerine ait etkinliklere yönelik eleştirel okuma ölçütleri nelerdir ve seviyelere göre dağılımı nasıldır?
3. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey ders kitaplarında eleştirel okuma becerisini kazandırmaya yönelik kaç etkinlik bulunmaktadır?
4. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey ders kitabında yer alan okuma metinlerine ait etkinliklere yönelik eleştirel okuma ölçütleri nelerdir ve seviyelere göre dağılımı nasıldır?
5. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey ile Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 Seviye ders kitaplarında ortak olarak kullanılan eleştirel okuma ölçütleri hangileridir?
6. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey ile Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 Seviye ders kitaplarında ortak olarak kullanılmayan eleştirel okuma ölçütleri hangileridir?

1.3.Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 orta düzey, B2 orta düzey ve C1 ileri düzey ders kitapları ile Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 seviye ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinliklerde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları için belirlenmiş olan

eleştirel okuma ölçütlerinin kullanıldığı veya kullanılmadığı etkinliklerin belirlenerek, orta ve ileri düzey ders kitaplarında bu etkinliklere ne şekilde yer verildiği incelenmiş ve ders kitaplarının yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylere eleştirel okuma becerisini nasıl kazandırdığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 orta düzey, B2 orta düzey ve C1 ileri düzey ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinlikler ile Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 seviye ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinlikler detaylı bir şekilde incelenmiş ve araştırmacı tarafından hazırlanmış olan yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları için eleştirel okuma ölçütleri kullanılarak bu ölçütlerin kaç etkinlikte kullanıldığı ve belirlenen etkinliklerde kullanılan eleştirel okuma ölçütlerinin hangileri olduğunun tespit edilmesi ile orta ve ileri seviye ders kitaplarında ölçüt kullanımının ne şekilde olduğunun belirlenerek ders kitaplarının eleştirel okuma becerisini etkinlikler aracılığı ile ne kadar aktarabildiğinin görülmesi amaçlanmıştır.

1.4.Araştırmanın Önemi

Aşılıoğlu (2008:10) eleştirel okumanın düşünme, bireşim yapma ve değerlendirme etkinliği olduğunu belirtir ve sorgulama, merak etme, eleştiri ve özeleştiri yapma gibi okuyucunun çeşitli konulara ilgi duyarak düşünmesini, kendisini ve metni değerlendirmesini sağlayacak ortamların yaratılması ile bunların okuma etkinliklerine yansıtılması gerektiğini belirtir. Bu durum eleştirel okuma becerisinin okuyucuya kazandırılmasının önemini vurgular (Dilidüzgün ve Gönül, 2017). Okumanın etkili bir şekilde yapılabilmesi için kullanılan okuma stratejilerinden biri olan eleştirel okuma yöntemi, yabancı dil öğrenimi için çok önemli yeri olan okuma becerisinin kapsamlı bir şekilde kullanılabilmesi için son derece önemlidir. Bu bağlamda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde en yaygın kullanılan materyallerden biri olan ders kitaplarında eleştirel okumayı kazandırmaya yönelik etkinliklerin varlığının belirlenmesi ve incelenmesi büyük önem arz eder. İnceleme sonucu elde edilen veriler doğrultusunda konuyla ilgili yetersizliklerin tespit edilmesi ve önerilerde bulunulmasıyla hem yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hem de dört temel beceriden biri olan okuma becerisini geliştirecek stratejilerden biri olarak incelenen eleştirel okuma stratejilerinin alandaki konumu belirlenmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan çalışmalar incelendiğinde okumayla ilgili birçok çalışmanın bulunduğu, eleştirel düşünme ile ilgili de bazı çalışmaların olduğu ancak eleştirel okuma ile ilgili çalışmalara yer verilmediği görülmüştür. Alanda bulunan bu eksikliğin giderilmeye başlanması amacıyla yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde eleştirel okuma konusu üzerinde yoğunlaşmış ve bu doğrultuda çalışmaların yapılmaya başlanacağı düşünüerek literatüre önemli bir katkıda bulunulmuştur.

1.5.Sayıtlılar

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 Seviye ders kitapları ile Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey ders kitapları olmak üzere toplam altı adet ders kitabının yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında bulunan TÖMER ve çeşitli dil öğretim merkezlerinde ders kitabı olarak okutuldukları var sayılmıştır.

1.6.Sınırlılıklar

Bu araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında çeşitli TÖMER ve dil merkezlerince kullanılan Gazi Üniversitesi TÖMER yayınlarının hazırlamış olduğu Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey ile Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 Seviye ders kitaplarında yer alan okuma metinlerine ait etkinlikler ve bu etkinliklerden elde edilmiş olan veriler ile sınırlıdır.

1.7.Tanımlar

Eleştiri: Eleştiri, etimolojik olarak Yunanca “critic” ya da “kritike” sözcüklerinden gelen ve Latinceye “criticus” olarak aktarılmış ve sonrasında farklı dillerde “yargılama sanatı” anlamında kullanılmaya başlanan bir kavram olmuştur (Şenşekerci ve Bilgin, 2008: 21).

Eleştirel Okuma: Eleştirel okuma, bireyin okuduğunu sorgulaması, yargılaması, değerlendirmesi ve güvenilir bir kaynaktan yararlanarak kendi aklıyla bir sonuca varması durumudur (Özensoy, 2011 s.13).

Okuma: Göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından değerlendirilmesi ve anlamlandırılması sürecidir (Özbay, 2007, s. 4).

Ölçüt: Bir yargıya varmak veya değer vermek için başvurulacak ilke, kıstas, mısda ve kritere denmektedir. (TDK, 2022)

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Kuramsal Çerçeve

Araştırmanın bu bölümünde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihsel süreci, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ilkeler, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitapları, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde okuma becerisi, Avrupa ortak dil ölçütleri çerçevesine göre okuma becerisi ve eleştirel okuma stratejisi ve ilgili araştırmalarla ilgili bilgilere yer verilecektir.

2.1.1. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için kullanılan çeşitli terimler vardır. Bunlardan birkaçı şu şekildedir: Türkçenin Yabancılar Öğretimi, Yabancı Dil Olarak Türkçe, Yabancılar Türkçe Öğretimi, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi. Bu çalışmada Türk dilini öğrenen kişilerin yabancı olarak ele alınmasındansa, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi şeklinde oluşturulmuş başlıkların kullanımı uygun görülmüştür.

2.1.2. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihsel süreci. İnsanlar tarihsel süreçte temel ihtiyaçlarını giderebilmek iletişimden faydalanmıştır. En önemli iletişim araçlarından biri dildir. İletişim aracı olan dil, bireyin duygularını, düşüncelerini, bakış açısını ve bilgi birikimini paylaşmasını ve diğer bireyler ile bu unsurların alışverişinin yapılmasını sağlar. Geçmişten günümüze dek insanların sadece kendi içlerinde iletişim kurmadığı, farklı toplumların, kültürlerin, dillerin, milletlerin insanları ile de iletişim kurma isteği ve zaman içinde mecburiyetleri olduğu görülmüştür. Toplumlar arasındaki bu iletişim mecburiyeti, günümüzün küresel dünya şartlarında çok daha önemli bir duruma gelmiştir. Zaman içerisinde gelişen bilgi birikimi ve teknoloji insanların kurduğu iletişim şekillerini değiştirerek, iletişimi daha hızlı ve kolay bir hale getirmiştir. İletişim şekilleri bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile ne kadar değişip gelişse de insanlığın her döneminde en önemli iletişim aracı olarak

dil kullanımı her zaman öne çıkmıştır. Dilin kullanımına duyulan bu ihtiyaç, yabancı dil öğretimi ve öğrenimi ile ilgili eksikliklerin belirlenmesi, nasıl daha etkili bir şekilde kullanılması gerektiği veya tarihsel süreçte gelişiminin ne şekillerde gerçekleştiği gibi çeşitli konularda araştırmalar yapmaya yönlendirmiştir.

Türk dilinin tarihsel süreçteki gelişimini incelediğimizde Türklerin coğrafi olarak hareketli olduğu göçebelik durumu, sonraki dönemlerde yerleşik yaşama geçilmesi, ilerleyen dönemlerle birlikte üç kıtaya yayılan egemenliği, savaş, komşuluk, akrabalık veya ticaret gibi çeşitli nedenlerle geçmişten bugüne birçok milletle yapılmış olan kültürel ve dilsel alışveriş hali, sadece yabancı dil öğrenmeyi değil Türkçenin de yabancı dil olarak öğretimi alanının doğmasını ve gelişmesini sağlamıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihi gelişim süreciyle ilgili birçok bilimsel çalışma yapıldığı görülmüştür. Biçer (2012) çalışmasında, Hunlar, Göktürkler ve Uygurlar döneminde Türkçe öğretimi formal bir şekilde olmadığı ancak Türkçenin yabancı dil olarak öğretime ilişkin belgelerin bulunduğunu ifade etmiştir. Zorbaz (2013) tarafından yapılan araştırmada, Göktürk, Uygur ve Hunlara ait dönemlerde öğretim materyali ya da eserin bulunamamış olması nedeniyle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin başlangıç noktası bu amaçla yazıldığı bilinen ilk esere dayandırılmasını gerektiğini vurgular. Bu bilimsel araştırma ve çalışmalara bakıldığında, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ortak bir görüşle kabul gören ilk eser olan Arapça Türkçe bir sözlük olan Divanü Lugâti't-Türk ile Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin başladığı düşünülür. Kaşgarlı Mahmud tarafından yazılmış olan Divanü Lugâti't-Türk, on birinci yüzyılda Karahanlı Türkçesinin kullanıldığı dönemde, yedi bin beş yüz sözcüğün Arapça karşılığının verildiği ve içinde Türk bölgelerinin dünya üzerindeki büyüklüğünü gösteren bir haritanın da bulunduğu ansiklopedik bir sözlüktür. 1068 ile 1072 yılları arasında yazılmış olan bu eserin hedefi ise Araplara Türkçeyi öğretmek, amaç olarak da Türk dilinin Arapçadan daha üstün bir dil olduğunu ve Türklerin de yüce bir millet oluşunu ortaya koymak olduğu bilinmektedir (Güzel ve Barın, 2013).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihi gelişim süreciyle ilgili ilk kaynaklar incelendiğinde bunların çoğunun sözlük çalışmaları olduğu ve geri kalanının da dil bilgisi içerikli olduğu görülmüştür. Yirminci yüzyılda ülkeler arasındaki siyasal ilişkilerin artması eğitim alanında da uluslararası antlaşmaların yapılmasını sağlamış

ve Türkçe Öğretim Merkezlerinin (TÖMER) kurulmasıyla birlikte birçok ülkede Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi çalışmalarına başlanmıştır. Boğaziçi Üniversitesi adının Robert Kolej Yüksekokulu olduğu 1958 ile 1960 arası dönemde, yabancı dil olarak Türkçe eğitimi gerçekleştirmekteydi. Ankara Üniversitesinde 1963 yılında, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi amacıyla Türkçe kurslar açılmış, yapılan çalışmalar geliştirilerek 1984 yılında Ankara Üniversitesi içerisinde Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER) kurulmuştur. Daha sonra 1994 tarihinde ise Gazi Üniversitesi tarafından Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi açılmıştır. Günümüzde dışarıdan alınan göçlerin fazlalığı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin daha da önem kazanmasına neden olmuş ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili yapılan yoğun çalışmalar da dil öğretimi gerçekleştiren kurumların her geçen gün artmasını sağlamaktadır. Yurt içinde Millî Eğitim Bakanlığı ile üniversiteler bünyesinde kurulan Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezleri, yurt dışında ise Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Enstitüsü ya da Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı gibi kurumlarda yapılan çalışmalar da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanının gelişmesine katkı sağlamaktadır.

2.1.3. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ilkeleri. Yabancı dil öğretiminin programlı bir şekilde yürüyebilmesi için öğretim amacına uygun olarak belirlenen çeşitli öğretim ilkeleri belirlenmektedir. Demirel (1999)'e göre yabancı dil öğretiminde kullanılması gereken on temel ilke bulunmaktadır. Her öğrencinin öğrenme hızı, ilgisi ve yetenek durumu birbirinden farklıdır, bu sebeple öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alınması gerekir. Sınıf yönetiminin başlıca ilkelerinden biri olan öğrencinin güdülenmesi yabancı dil öğretimi derslerinde de önemlidir. Ders esnasında öğrencilerin her birinin aktif kılınarak ve sürece dahil edilmeleri önemlidir. Dilin iletişim aracı olarak kullanılmasını öğretmek için dört temel becerinin eş zamanlı öğretimi gerçekleşmeli. Öğretim sürecinin yıllık, günlük ve ünite boyutunda planlanması gerekmektedir. Konuları öğretirken somuttan soyuta ve basitten karmaşığa ilkeleri benimsenmelidir. Ders esnasında tek seferde birden çok yapı sunmak akıl karışıklığına neden olabileceğinden dolayı tek seferde tek öğretim olmalıdır. Yabancı dil öğretiminde eğitimi olabildiğince çeşitlendirmek görsel ve işitsel araçlardan faydalanmak önemlidir. Dili öğretiminde hedef dilin telaffuz

edilmesi ve işitilmesi dil öğrenimi açısından önemli olduğundan görsel ve işitsel araçların çeşitlendirilerek kullanılması önemlidir. Öğrenmenin kalıcı olması amacıyla kullanılan örneklerin günlük yaşam içerisinde karşılığının olarak, bilgilerin günlük yaşamla ilişkilendirilmesi gerekir.

Barın (2004) tarafından yapılan çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi Türk kültürünü yaygınlaştırılması ve yaşatılması amacıyla önemli bulunmuştur. Bu sebeple de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin belirli ilkelerle yapılması gerekmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin temel ilkeleri Barın'a (2004) göre şu şekildedir:

1. Dil öğretimi planlanmalıdır.
2. Dört temel beceri dikkate alınmalıdır.
3. Basitten karmaşığa ve somuttan soyuta gidilmelidir.
4. Bir seferde tek yapı sunulmalıdır.
5. Verilen bilgi ve örnekler hayata uygun olmalıdır.
6. Öğrenciler etkin kılınmalıdır.
7. Bireysel farklılıklar dikkate alınmalıdır
8. Görme ve işitmeye dayalı araçlardan yararlanılmalıdır.

Yabancı dil öğretiminde kullanılabilecek temel ilkelerle ilgili bir başka görüş de Güneş (2014) tarafından “Dil bireyin bilgi, beceri ve anlamları zihninde kendi çabasıyla yapılandırması ile öğrenilmektedir. Dil bireylerin ön ve yeni bilgiler arasında kurduğu bağ ile öğrenilmektedir. Dil sosyal bir etkileşimdir ve iş birliğiyle öğrenilir. Dil zihinsel becerileri geliştirmesi ve zihinsel yapının düzenlenmesi şekliyle öğrenilir. Dil hayatla ilişkilendirilme suretiyle öğrenilir. Dil bilgisi bir amaç olmamalı. Anlamı aktarmak ve anlamak için dil bilgisi kullanılmamalıdır.” şeklinde altı madde ile ele alınmıştır. Barın'a göre Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bazı genel ilkeler de bulunmaktadır.

1. Kullanılan dil öğretilmelidir: Yaşayan Türkçe'nin öğretilmesi çok önemlidir. Aksi takdirde öğrenciler içine girdikleri Türk toplumunda öğrendikleri Türkçe ile iletişim kurmakta zorlanacaklardır. Ders kitapları, çalışma kitapları veya sınıf içi konuşmalarda yapaylıktan uzak durulmalıdır.

2. Telaffuza önem verilmelidir: Türkçe telaffuz, vurgu ve tonlamaya uygun olarak öğretilmelidir. Alfabe öğretilirken verilecek olan örneklerden başlayarak bunun üzerinde önemle durulmalıdır.
3. Öğrencilerin bildikleri kelimelerle yeni cümleler kurulmalıdır: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kişilerin henüz anlamını kavrayamadıkları kelimelerle düşünmesi ve kendini ifade etmesi mümkün değildir. Öğrencilere verilecek metinler daha önce çeşitli uygulamalarla öğretilen kelimelerden oluşmalı, ancak her metinde de öğrencilerin sezebileceği şekilde birkaç yeni kelime verilmelidir.
4. Öğrencilere öğrendiklerini uygulama imkânı verilmelidir: Uygulamaya dönük olmayan dil öğretimi amacına ulaşamaz. Öğrencilere ders kitabında öğretilenler çalışma kitaplarında değişik cümleler içerisinde kavratılmalı ve sınıf içinde bireysel ve grup oyunları ile neşeli ve zevkli bir ortam içinde uygulatılmalıdır.
5. Herkese eşit söz hakkı tanınmalıdır.
6. Öğrenciler kendilerini yazılı ve sözlü bir şekilde ifade edebilmelidir.
7. Dil ile birlikte kültür de öğretilmelidir: Yaşantılardan kopuk olarak dil öğretilmeye kalkılırsa o zaman ne dil ne de kültür tam olarak öğretilir. Özellikle deyimler çok iyi öğretilmelidir. Çünkü, günlük kullanımda deyimlere çok fazla yer vermekteyiz. Yabancı biri, Türkçedeki deyimleri iyi kullandığında insanlarla çok daha rahat iletişim kurabilmektedir.
8. Hem bireysel hem de grup çalışmalarına gereken ölçüde yer verilmelidir.
9. Dersleri sıkıcılıktan kurtaracak çeşitli uygulamalara yer verilmelidir: öğrencilerin yaparak, yaşayarak dil öğrenmelerini sağlayabilmek için şarkı, şiir, fıkra, tekerleme, bulmaca ve değişik oyunlardan yararlanmak gerekir. Yabancı dil de unutulmayacakların başında şarkılar ve tekerlemeler gelmektedir.
10. Öğretilmeyen kavramlar sorulmamalıdır.
11. Öğrenciye öğreneceği kadar bilgi verilmelidir
12. Öğrencilerin yaptığı yanlışlar anında düzeltilmelidir: Dil öğretiminin ilk basamağından itibaren öğrencilerin yaptıkları yazılı ve sözlü yanlışları anında düzeltmek gerekir. Yoksa yanlışlar üst üste yığılacak ve sonra daha büyük bir problem olacaktır.

13. Dil öğretim yöntemi belirlenmelidir: Dil öğretimi belirli bir plana göre yapılmalıdır. En önemli husus, yöntemin doğru belirlenmesi ve amaca uygun bir dil eğitiminin verilmesidir (Barın, 2004).

Bu bağlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde temel ve genel ilkeler toparlandığında, öğrenen kişilerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda bir dil öğretim yöntemi belirlenmeli ve bu yöntemden yola çıkarak bir plan program oluşturulması gerekmektedir. Bireyler öğrenim sürecinde aktif olmalıdır. Bu şekilde öğrenilenler kalıcı hale gelecektir. Tanımlarda ortak olarak ele alınan bir ifade olan dört temel becerinin dikkate alınması ve her bir beceriye aynı önemin verilmesi gerektiğidir. Bu dört temel beceri öğrencinin kullanacağı materyalde doğru bir şekilde ele alınmalıdır, bu sebeple seçilecek materyalin dil öğreniminde çok önemli bir rolü bulunduğu düşünülmektedir.

2.1.4. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitapları.

Eğitim programlarının amaçları doğrultusunda hazırlanan, ilgili derse ait bilgilerin sıralı ve düzenli bir şekilde verildiği, öğrencilerin kendi başlarına ya da sınıf ortamında yararlanabileceği, öğretmenlere rehberlik ederek ders sürecinin programlara uygun işlenmesine yardımcı olan yazılı kaynaklara ders kitabı denmektedir. Ders kitapları öğrenciler için neyi nasıl öğrenecekleri konusunda yardımcı olur, öğretmenler içinse dersin işlenmesi sürecinde ünitelerin ve konuları bütüncül bir şekilde gösterilerek karşıya aktarılmasında rehberlik eden bir materyaldir. Öğrenmenin etkili ve doğru bir şekilde gerçekleşebilmesi için öğrencinin ihtiyaç duyduğu en önemli materyallerden biri ders kitaplarıdır. Ders kitapları öğretilecek konuların sistemli ve bütüncül bir şekilde doğru bir sıralamayla aktarılmasını sağlar. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde de en yaygın ve önemli materyaller ders kitaplarından oluşmaktadır. Ders kitapları eğitim materyalleri içerisinde kullanımı en rahat olan ve temini en kolay sağlanan öğrenme araçlarından biridir. Ayrıca ders kitapları aktif eğitim öğretim programlarının tamamlayıcısı olmakla birlikte öğreten kişi için yol gösterici olma konumundadır. Tok (2013) yabancı dil olarak Türkçe eğitimi derslerinde araç ve gereçlerin kullanılma amacının dört temel becerinin geliştirilmesi ve bu becerilere ait kazanımların elde edilmesi olduğunu ifade eder. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde öncelikli amaçlardan olan dört temel dil becerisini, eş zamanlı

gösterilerek becerilerin doğru bir şekilde aktarılabilmesi önemlidir. Barın (2013) ders kitaplarında kullanılan dört temel becerinin birbirleri ile ilişkili bir şekilde ve eşit miktarda bölümlere dağıtılması gerektiğinin önemini vurgulamaktadır. Bu sebeple de ders kitaplarına büyük görev düşmektedir. Kullanılacak ders kitaplarında okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerine eşit yer verilmeli ve öğrencilerin her bir beceriye önem göstermesini sağlamalıdır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi Türkçe ile beraber Türk kültürünün de öğretilerek tanıtılması anlamına gelmektedir. Bu nedenle yabancı dil olarak Türkçe öğreten ders kitaplarında Türkçenin hatasız kullanılması ve içinde Türk kültürünün izlerini taşıması gerekir. Ders kitaplarının içeriği öğrencilerde ilgi uyandırmalıdır bu sebeple metinlerin ve metin altı soruların çok yönlü ele alınması gerekmektedir. Işıkoğlu (2019, s.553) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan metinlerin, dili öğrenen kişiler açısından Türk kültürü ve Türk insanına dair bir algı oluşturmaktan dolayı oldukça önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda ders kitaplarındaki okuma metinlerinin kültürel özellikler barındırması, öğrenen kişide Türklerin karakterlerine, alışkanlıklarına, davranışlarına dair oluşturacağı algı ile kültür öğretimine de katkıda bulunulacaktır. Memiş (2016), yabancı bir dil öğrenmek bir anlamda o dilin kültürünü de öğrenmek anlamına geldiği için, yapılacak öğretimde kültürel özelliklerin de dikkate alınarak planlanmasını ve dersle ilgili hazırlanacak başka materyallerin de kültürel öğelerle zenginleştirilmesi gerektiğini vurgular. Bu sebeple de İşcan'ın (2011) da ifade ettiği şekilde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan materyaller arasından ders kitaplarında Türk kültürünü yansıtan tanıtıcı metinlere ağırlık verilmelidir. Türk dilinin ve kültürünün en önemli zenginliklerinden olan atasözü ve deyimlerin ders kitaplarında bulunan metinlerde konunun bütünlüğünü bozmayacak şekilde kullanılması önemlidir. Erdal'a (2018, s. 89-90) göre hedeflenen kültürün aktarımında gizil formül olan atasözü ve deyimler, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında kullanılan ders kitaplarında metin içerisinde yer almaktadır. Deyim ve atasözlerinin metnin içinde verilmesi onların anlaşılmasını kolaylaştırarak, hayata yakın olmasını sağlamaktadır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için geçmişte kullanılan kitapların çoğunlukla sözlük özelliği taşıdığı görülmektedir. Cumhuriyet dönemiyle birlikte ilerleyen yıllarda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin önem kazanması ile alanda yapılan çalışmalar artmış ve yeni yöntemlerin kullanıldığı çok yönlü çeşitli kitaplar

hazırlanmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi Ankara Üniversitesi'nin girişimleri ile resmiyet kazandığı söylene de daha öncesinde de Türkçe öğretimi yapılmıyordu. İstanbul Üniversitesinde, Boğaziçi Üniversitesinde ve Orta Doğu Teknik Üniversitesinde kendi üniversitelerine gelmiş uluslararası öğrencilere Türkiye Türkçesi öğretimi yapılmıyordu. Boğaziçi Üniversitesinde 1958-1960 arasındaki dönemde yani adının Robert Koleji Yüksekokulu olduğu zaman diliminde Türkçe öğretime başlanmıştır. Robert Koleji Yüksekokulu daha sonraları Boğaziçi Üniversitesi'ne dönüşerek Eğitim Fakültesi içerisinde yabancı öğrencilere Türkçe öğretime devam etmiştir (Dursun, 2020). Boğaziçi Üniversitesinde Eğitim Fakültesi dekanlığı da yapan Hikmet Sebüktekin, 1982 yılında “Yabancılar için Türkçe: Dilbilgisel Bir Yaklaşım” isimli kitabını yazmıştır. İstanbul Üniversitesi 1975 yılından itibaren hem kendi hazırladıkları ders kitaplarını hem de farklı yardımcı kaynaklar kullanarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimini sürdürmüştür. O dönemde ders kitabı olarak Sermet Sami Uysal'ın yazmış olduğu “Yabancılar Türkçe Dersleri, Konuşma, Okuma, Yazma ve Dilbilgisi” kitabı okutuluyordu (Uysal, 1979). Orta Doğu Teknik Üniversitesinde de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi 1975 tarihinde başlamıştır. Kaya Can tarafından 1981 yılında yazılmış olan “Yabancılar için İngilizce Açıklamalı Türkçe Dersleri” isimli kitap okutulmaktaydı (Can, 1983). Ankara Üniversitesi için Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi tarihine bakıldığında 1963 tarihine ulaşılır. 1965 yılında Kenan Akyüz tarafından Yabancılar için Türkçe Dersleri, Konuşma, Okuma adlı kitap yazılmış ve sonrasında Yabancılar için Türkçe Dilbilgisi isimli kitap Hamza Zülfikar tarafından yazılmış ve 1984 yılına kadar da Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde kullanılmıştır (Biçer, 2017). Günümüze gelindiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için birçok seçeneği bulunan kitap setleri çıkarılmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaygın bir şekilde kullanıldığı düşünülen bazı kitap setleri şu şekildedir:

1. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Seti:

Gazi Üniversitesi TÖMER yayınları bünyesinde A1, A2 (Temel Düzey) B1, B2 (Orta Düzey) ve C1 (İleri Düzey) seviyelerinde ders ve çalışma kitabı olacak şekilde oluşturulmuş, öğretmen kılavuzu ile de desteklenmiştir. Bu araştırmada incelenmek üzere seçilmiştir.

2. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti:

Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış çeşitli setler bulunmaktadır. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti genç ve yetişkinler için hazırlanmıştır. A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 seviyelerinde ders ve çalışma kitapları ile birlikte öğretmen kılavuzu da bulunmaktadır. Aynı zamanda bu araştırmada incelenmek üzere seçilmiştir.

3. Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe:

Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından basılan Yeni Hitit (A1-A2), Yeni Hitit 2 (B1-Orta) ve Yeni Hitit 3 (B2-C1-Yüksek) seviyelerinden oluşmuştur.

4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti:

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi bünyesinde hazırlanmış A1, A2, B1, B2 ve C1+ düzeylerinden oluşan ders ve çalışma kitaplarıdır.

2.1.5. Okuma ve eleştirel okuma. Okuma, ilk olarak yazılı sembollerden yola çıkarak bir anlam elde etmekle başlar. Birey sembolleri anlamlandırdıkça kendi gelişimiyle beraber okumaya bakış açısı da gelişir. Başlangıçta öğrenmek için okurken sonraları kendini, çevresini ve dünyayı anlamlandırmak amacıyla bir araca dönüşür. Teknoloji kullanımıyla birlikte son derece kolaylaşan okuma eylemi, insan hayatının her alanında yer alır. Bu durum ise okuyucuların kaynağı belirsiz birçok yazıya maruz kalmasına neden olarak, okunan her şeyi doğru kabul etmemeyi ve seçici okuyucular olmayı gerekli kılar. Okumak, kişiyi sorgulamaya yönlendirdiği zaman amacına ulaşacaktır. Her bilgiyi kabul ederek sadece onun doğru olduğunu kabul etmek, iyi bir okuyucu için geçersizdir (Kurudayıoğlu ve Çelik, 2013: 112). Okuma sonrası doğru anlama ulaşılmalıdır, dolayısıyla farklı kavramlar gibi duran okuma ve anlama aslında bağlantılıdır. Okumayı doğru yapmak ve doğru anlamlandırmak okuma eylemine bir anlam kazandırır. Doğru anlamamanın en önemli gerekliliklerinden biri kelime hazinesinin gelişmiş olmasıdır. Kelime hazinesi ne kadar geniş ve gelişmişse, doğru anlamlar çıkarmak bir o kadar rahat olacaktır (Doğan, Güneş, Demir, 2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaşayan Türkçe'nin öğretilmesi çok önemlidir. Bireyler içine girdikleri Türk toplumunda, öğrendikleri Türkçe ile iletişim kuracaklardır, gerek ders kitapları, çalışma kitapları, kaset ve cd'lerde gerekse sınıf içi konuşmalarda yapaylıktan uzak durulmalıdır (Barın, 2004:24).

Okuma dört temel ögenin bir araya gelerek oluştuğu bir süreçtir. Okur, amaç, metin ve yazar ögeleri okumayı oluşturmaktadır. Yazar, okunacak metni oluşturan, kuran ve belirli bir iletişim konumu içinde okuyuculara sunan kişiye denir (Özdemir, 2011:30).

Okur, metinleri bir amaç doğrultusunda yorumlayan kişilere denmektedir, her metin bir başka okuyucu tarafından farklı yorumlanabilir. Bu durum farklı okur tipleri olduğunu göstermektedir. Buna göre okur türlerini Özbay, M. & Bahar, M. A. (2012) şu şekilde toparlamışlardır:

İdeal Okur (Joyce, 1942), metni ilk olarak genelce okur daha sonra dilbilimsel yollarla metnin dışındaki göndermeleri belirler.

Eleştirel Okur (Dale, 1965), sorun çözme merkezli, analitik ve yargısaldır. Doğruya ulaşmak için inatçı bir çaba üzerine temellenmiş, yaratıcı, hayalperesttir. En iyi düşünceleri birleştirir. Dünyaya duyarlıdır ve özel bir kelime hazinesi kazanmıştır. Hatırlamak için okur, unutmak için değil.

Bilgilendirilmiş Okur (Fish, 1967), metindeki göndermelerle ilgili bilgilendirilmiştir ve metni kendilerinden önce okuyanların deneyimlerinden yararlanarak, okurken donanımlarını geliştirmenin yollarını arar.

Örnek Okur (Eco, 1969), yazarın oluşturmuş olduğu okuma stratejisini görerek, yazarla özdeşleşmiş düşüncelere sahip olur ve metnin gizli anlamlarını çözümleyerek ilerler.

Metinler Arası Okur (Kristeva, 1972), yeni bir anlam üretmek için üstbilişsel süreçleri kullanarak okuduğu metinden sıyrılıp tekrar metne geri dönüş yapar ve metinde dıştan içe bir çözümleme ve zenginleştirme yoluna gider.

Arşi (Çoğul) Okur (Rifatterre, 1980), metnin özüne ulaşmak için metnin içindeki göndermelerle değerlendirme yapar ve metnin özüne ulaşmak için metni başka metinlerle karşılaştırır.

Örtük Okur (Iser, 1990), metinde söylenmeyeni, gizli anlamları algılayabilen okurdur. Kendisini metne bırakmış ve metni gerekli yanıtlar ekseninde okur.

Kaliteli bir okuma için bireylerin hem metin seçimlerinde hem de metinleri anlamlandırma süreçlerinde eleştirel bakış açısı kazanarak eleştirel okuyucu olmalı ve sadece okuduklarıyla yetinmeyerek, daha fazla yazıya ulaşmaya çalışarak, okuduklarını tecrübelerine göre değerlendirerek metnin anlamını kendi süzgeçlerinden geçirebilirler. Eleştirel okuyucular bir eseri neden okuduğunu, eserde verilmek istenen düşüncenin ne olduğunu, verilen bilgilerin güncel olup olmadığını ya da güncel olmasının gerekli olup olmadığını, kullanılan bilgi kaynaklarının güvenilirliğini,

yazarın metni ya da eseri yazarken neyi hedeflediğini, yazarın metinde duygu ifadeleri kullanıp kullanmadığını, metindeki düşüncelerin gerçek mi yoksa yazara ait görüşlerden mi oluştuğunu ve eserden yola çıkarak yazarın kültürüyle ilgili bir çıkarım yapılabileceğinin mümkün olup olmadığının gibi sorular sorarak bu soruların cevaplarını araması gerekmektedir (Vilmi, 2002, akt. Ünal, 2006, 44). Okuma türlerinden biri olan eleştirel okuma, okunan herhangi bir metinde doğru ve yanlışın ne olduğuna dair düşünmek ve konuyu yorumlamaktır, bu şekilde okumayı yalnızca okuduğunu anlama durumu olarak görmeyip, aynı zamanda okuma sırasında düşünme, konuyu yorumlama veya eleştirel bir gözle incelenmesi konusudur (Özdemir, 1997:19). Okuma yapılırken amaç elbette okunan metni anlamak olacaktır, ancak bu okuduğunu anlama durumu tek başına yeterli değildir. Okunan metin anlaşıldığında, anlaşılan ne ise onun, zihin tarafından değerlendirilmesi, okunarak anlaşılan bu bilginin yorumlanarak eleştirilmesi gerekmektedir. Bu eleştirinin gerçekleşebilmesi için de bireyin zihinsel olarak aktif olması şarttır. Eleştirel okuma, bireyin okuduğunu sorgulaması, yargılaması, değerlendirmesi ve güvenilir bir kaynaktan yararlanarak kendi aklıyla bir sonuca varması durumudur (Özensoy, 2011 s.13). Okumada genel kabul gören ne olursa olsun bireyin kendine ait bir bakış açısı, tecrübesi, düşüncesi, mantığı, bilim insanı kadar olmasa da bilimsel şüpheleri eleştirel okuma yapmak için çıkış noktalarını oluşturmaktadır. Eleştirel okuma metne karşı katı bir muhalefet olmak yerine, zihinde oluşan soruların giderilmesi amacıyla yapılmalıdır (Çifci, 2006). Eleştirel okuma, kişinin her yeni okumasında edindiği bilgileri kendisine ait bilgi birikimlerinden oluşturduğu süzgeçten geçirerek, asıl doğruya ulaşma çabası ile elde ettiği yeni bilgi birikimi olduğu söylenebilir. Aşılıoğlu (2008:10) eleştirel okumanın aynı zamanda düşünme, bireşim yapma ve değerlendirme etkinliği olduğunu belirtir ve sorgulama, merak etme, eleştiri ve özeleştiri yapma gibi okuyucunun çeşitli konulara ilgi duyarak düşünmesini, kendisiyle birlikte metni değerlendirmesini sağlayacak ortamların yaratılmasını ve bunların da okuma etkinliklerine yansıtılması gerektiğinin altını çizer. Bu durum ise eleştirel okuma becerisinin okuyucuya kazandırılmasının önemini vurgular (Dilidüzgün ve Gönül, 2017). Eleştirel okuma becerisi üst düzey öğrenme basamakları ile ilişkili olduğundan hem anadil öğretiminde hem de yabancı dil öğretimi sürecinde önemli bir işlevi bulunmaktadır. Eleştirel okuma becerisinin geliştirilmesi amacıyla kişinin günlük yaşamıyla birlikte hem ana dilinde hem de öğrenmek istediği hedef dilde bulunan ders kitaplarındaki okuma

metinlerine ait etkinliklerde, eleştirel okuma becerisini geliştirecek etkinliklere yer verilmesi önemlidir. Kolaç (2013)'a göre eleştirel okuma okunacak metnin ana fikrini, konusunu, yazarının bakış açısını kavramak, metinde ifade edilen bilgiyi daha önceki birikimle ve konuyla ilgili güvenilir kaynaklardan edinilen bilgilerle ilişkilendirmek, ön yargılardan uzak bir şekilde zihinsel süreçlerden geçirerek yeniden yapılandırdığı, sorguladığı, yorumladığı ve değerlendirdiği süreçlerinden oluşturmaktadır. Çifçi (2006)'ye göre eleştirel okumaya ait dört temel kavram bulunmaktadır. Bu kavramlar şu şekilde açıklanabilir:

1. Dikkat. Dikkat yeteneğinin gelişmiş olması okuyucunun okuma amacını gerçekleştirmesine yardımcı olarak detaylara saklanmış örtülü önemli düşüncelerin yakalanmasını sağlayacaktır.
2. Şüphe. Bütün insanların kullanmak durumunda olduğu tanıma kaygılarına şüphe denmektedir. Şüphe, tanıma gerçekleşene kadar sürdürülmekte ve problem durumu çözüldüğünde şüphe hali sonlanmış olacaktır.
3. Soru. Bilinçli bir okur okuma eylemi öncesinde, okuma eylemi sırasında ve okuma eyleminden sonra aklında birtakım sorular barındırır. Herhangi bir sorgulama yapmayan ve metni peşin kabul ve ret çerçevesinden okuyan kişiler ise dogmatik okuyuculardır.
4. Metacognition (Kendi yeterlik ve yetersizliklerinin farkında oluş). Okur öğrenmeye karşı barındırdığı engellerini ve öğrenmesini kolaylaştıracak unsurları fark ettiğinde eleştirel okuma ve eleştirel düşünme temel yeterliklerine de sahip olduğu anlamına gelmektedir.

Bu tanımlar incelendiğinde eleştirel okuma sürecinde metni sadece okunmak etkisiz bir durumdur, okuma süresinde okuyucu zihnini aktif bir şekilde kullanmalı ve okuma sırasında düşünme, sorgulama, inceleme işlemlerini de gerçekleştirebilmelidir. Metni okurken yazarın bakış açısını sorgulamalı ve metinde asıl verilmek istenen mesajın ne olduğunu dikkatlice düşünmelidir. Okur her okuduğu metinden bir bilgi birikimi edinerek, okuduğu her yeni metinde bu bilgi birikimleri ile inceleme yaparak bu aşamaların her okumasında tekrarlaması ile eleştirel okuma alışkanlığı kazanacak ve eleştirel bir okur olacaktır.

2.1.6. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde okuma becerisi.

Okuma becerisi hem anadil öğrenimi sırasında hem de Türkçenin yabancı dil olarak öğrenimi sürecinde bireyin bilgi edinme amacıyla başvurduğu becerilerden biridir. Okuma ile ilgili çeşitli tanımlar bulunmaktadır. Özbay (2011, s.4) okumayı, fiziksel bir etkinlik olmakla birlikte aynı zamanda zihinsel değerlendirmenin de yapıldığı bir etkinlik olarak görülebileceğini, okumanın ses organları ve göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin aracılığıyla yorumlandığı bir değerlendirme ve anlamlandırma süreci oluşu şeklinde tanımlamıştır. Yıldız (2010) okumayı fizyolojik, ruhsal ve zihinsel yönleri bulunan yazı içindeki duygu ve düşüncelerin kavranarak, çözümlenmesine ve değerlendirmesine neden olan karmaşık bir süreç olarak tanımlamıştır. Smith (1984: 3) okuma için beyinde bir anda tek aşamada gerçekleşen bir etkinlik olarak değil, zihinsel ve algısal becerilerin de önemli rolünün olduğu görme, hatırlama, algılama, kavrama, çağırışım, seslendirme ve yorumlama gibi değişik ve farklı bileşenlerden oluşan son derece karmaşık bir süreç olduğu ve bu süreçte hafıza, dikkat, görsel ve işitsel algılama gibi zihinsel mekanizmaların eşgüdüm içinde çalışması gerektiğini vurgular. Güneş (2012)'e göre okuma, görme, algılama, anlama, seslendirme, zihin içinde yapılandırma gibi göz ve beyin işlevleriyle oluştuğu karmaşık bir süreçtir. Ünlücömert ve Türkel (2013) okumayı, anlam boyutunun ötesinde öğrencinin aktif katılım gerçekleştirdiği üst düzey bilişsel faaliyetlerin de etkin olduğu bir süreç olarak tanımlamışlardır. Yapılan tanımlara bakıldığında okuma eyleminde bilişsel ve fiziksel süreçlerin birlikte işlediği görülmektedir.

Yabancı dil öğretimi sırasında öğrencilerin tüm becerileri kazanması amaçlanır. Okuma becerisi ise yabancı dil öğreniminde ön plandadır çünkü okuma becerisi, diğer becerilerin de gelişmesini etkilemektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kişilerin dört temel beceriyi (okuma, dinleme, yazma, konuşma) eşzamanlı öğrenmesi amaçlanmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisi diğer beceriler arasında ön plana çıkmaktadır çünkü okuma becerisi diğer becerileri de geliştirmeye yardımcı olmaktadır. Bunun sonucu olarak da okuma becerisine gereken ağırlık verilmelidir (Şen, 2015:77). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde okuma becerisinin geliştirilmesi dinleme, yazma ve konuşma becerilerinin de etkin duruma gelmesini sağlamaktadır. Altunkaya ve Erdem (2017:60) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuyucunun okuma eyleminde ses, hece, kelime hazinesi, cümle yapısı

gibi kavramları zihinsel yönden tanımasını ve aynı zamanda ön bilgilerinin, dünya görüşünün de dahil olarak metindeki anlamın kavrandığı bir süreç olduğunu belirtmiştir. Ana dil ile yabancı dil öğreniminde okumada farklılıklar olmaktadır. Yaylı (2011:59), yabancı dil ile ana dilde okumanın farklılıklarından şu şekilde bahsetmektedir:

Bireysel ve Deneyimsel Farklılıklar: Bireysel güdü ve beceri, metin türleri, kaynaklar.

Dilbilimsel ve İşlemsel Farklılıklar: Sözcük bilgisi, dil bilgisi ve söylem bilgisi, ana dili ile yabancı dil arasındaki dil bilimsel farklılık düzeyi, üst-dil bilimsel ve üstbilişsel farkındalık, yabancı dil yeterlilik düzeyi, dile maruz kalma düzeyi, transfer.

Sosyo-Kültürel ve Kurumsal Farklılıklar: Okurların farklı sosyo-kültürel geçmişleri, farklı söylem ve metin oluşturma yolları, eğitim kurumlarındaki farklı beklentileri (Yaylı, 2011:59). Ana dildeki okuma eğitiminin amacı çoğunlukla öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmak, anlama becerilerini geliştirmek ve onları seçici okur yapmak olduğu ancak yabancı dildeki okuma eğitimindeki amacın çoğunlukla öğrencilerin anlama becerilerini geliştirmeye yönelik olduğu söylenebilir (Pang S., vd., 2012'den akt. Tüfekçioğlu, 2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kişilerin ders kitaplarında dört temel becerilerin geliştirilmesi için oluşturulmuş metinlerde verilmek istenen düşüncelerin çözümlenerek okuduğunu anlaması son derece önemlidir. Özdemir'e (2010) göre yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisini geliştirmeye yönelik adımlar okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası olarak ayrı ayrı ele almayı gerektirir. Okuma öncesinde yapılan çalışmaların amacı okuyucunun bilgisini harekete geçirmek ve neden okuduğunu belirlemesini sağlamaktır. Yapılacak bu çalışmalar sayesinde okur, okuyacağı metnin konusunu sezimler ve okuyacağı konuya ilişkin hangi bilgilerinin olduğunu sorgulamaya başlar. Okuma sırasında, okuyan kişilerin okuduklarını anlamlandırmalarını ve metin yazarının verdiği mesajı anlamaları beklenir. Okuma sırasında yapılabilecek etkinliklerden bazıları: anlamı bilinmeyen kelimelerin anlamlarının tahmin edilmesi, anlaşılması zor olan cümlelerde geçen kişi zamirlerinin hangi isim yerine kullanıldığının bulunması, detaylı soruların yanıtlarının aranması, ana fikri ve yardımcı fikirlerin metin içinde araştırılması, yazarın üslubuna dikkat edilmesi, not tutulması ve önemli olduğu düşünülen kısımların altının çizilmesi (Demirel, 1999:136). Okuma eylemi sonlandıktan sonraki amaç ise hedef dilin dil bilgisi kurallarını pekiştirerek, okuma becerisini geliştirmektir. Okuma

sonrasında yaptırılabilir etkinliklerden bazıları: metinle ilgili sorulan sorulara doğru cevaplar vermek, ana ve yardımcı fikirlerin neler olduğunu söyleyebilmek, okunan metindeki bilgileri farklı şekillerde sunabilmek, okunan metnin giriş, gelişme ve sonuç kısımlarına ait çerçeveleri tespit etmek, okunan metni özetlemek ve metindeki konuyla ilgili bir kompozisyon yazılması (Özdemir, 2010). Bu gibi çalışmalardan yola çıkarak okuma eyleminin bir beceri olarak görülebilmesi için okumanın basit bir anlama süreci olarak görülmemesi gerektiği, aksine okunan metnin okuyucuyu düşünmeye ve sorgulamaya yönlendirdiği an okuma becerisi olarak nitelendirmenin anlamlı olacağı anlaşılmaktadır.

2.1.7. Avrupa ortak dil ölçütleri çerçevesine göre okuma becerisi. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Metni, ana dilleri ile sınırlı kalmak istemeyen birden fazla dil bilme isteği duyan bireyler için oluşturulmuş ve hedef dilde yeterli hale gelme durumu için oluşturulmuş bir rehberdir. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni dil yeteneği ve yeterliliğini tanımlamak için oluşturulmuş uluslararası bir çerçevedir. Dil öğretimi ve öğrenimi için ilgili her türlü bilgiyi bünyesinde barındıran bu metin, ihtiyaç duyuldukça güncellenmekte ve eklemeler, düzenlemeler yapılarak sürekli güncel bir çerçeve olarak kalmasını sağlayarak ihtiyaçlara cevap vermektedir. Yabancı dil öğrenmek isteyen kişilerin dil becerileri standartlarını tanımlamak için oluşturulmuştur. Yabancı dil öğretiminde, dil öğrenen kişilerin yeterlikleri altı farklı düzeyde sınıflandırılmıştır. Türkiye Maarif Vakfı tarafından oluşturulmuş Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programında da Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninde bulunan dil yeterlikleri esas olarak alınmıştır. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programında yeterliklerden yola çıkarak her düzey için kazanım listeleri oluşturulmuştur. Düzey ve becerilere yönelik kazanımların oluşturulmasında, seviyelere göre tema izlencelerinin düzenlenmesinde de Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi ölçüt alınmıştır. (Temizyürek, 2021) Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde (2013: 31) okuma becerisine ait yeterliliklerin dil düzeylerine göre sınıflandırılması şu şekilde yapılmıştır:

A1 Örneğin tabelalarda, afişlerde ya da kataloglarda yer alan bildiğim adları, sözcükleri tek tek ve çok basit tümceleri anlayabilirim.	A2 Çok kısa, basit metinleri okuyabilirim. Günlük yaşamla ilgili; ilan, prospektüs (tanıtım), yemek listesi, seyahat tarifi gibi metinleri, somut, önceden tahmin edilebilen bilgileri bulabilirim ve kısa, basit, kişisel mektupları anlayabilirim.
B1 İçlerinde her şeyden önce güncel yaşam ya da meslek dili geçen metinleri anlayabilirim. İçlerinde olaylardan, duygulardan, isteklerden söz edilen özel mektupları anlayabilirim.	B2 Yazarların belirli bir tutum ve belirli bir konum izledikleri günümüz sorunlarıyla ilgili makale ve raporları okuyabilir ve anlayabilirim. Çağdaş yazınsal düzeyde metinlerini anlayabilirim.
C1 Uzun ve karmaşık, somut ya da yazınsal metinleri anlayabilir, kullanılan üslup farklılıklarını algılar ve ilgi alanım içinde olmasalar bile herhangi bir uzmanlık alanına giren makale ve uzun teknik bilgileri anlayabilirim.	C2 Kullanım kılavuzlarını, uzmanlık makalelerini ve yazınsal yapıtlar gibi soyut, içeriksel ve dilsel açıdan karmaşık hemen hemen her türlü yazılı metni zorluk çekmeden okuyabilirim.

Şekil 1. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde okuma becerisine ait yeterliliklerin dil düzeylerine göre sınıflandırılması (Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi, 2013)

2.2. İlgili Araştırmalar

Literatür taraması yapıldığında Türkçe eğitiminde eleştirel okuma becerisiyle ilgili birçok çalışmaya rastlanmıştır ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde eleştirel düşünme becerisiyle ilgili bazı çalışmaların olduğu da belirlenmiş ancak eleştirel okuma becerisiyle ilgili herhangi bir çalışmanın olmadığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda eleştirel okuma becerisiyle ilgili Türkçe eğitimi alanında ve eleştirel düşünme becerisiyle ilgili yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapılmış çalışmalar ve bu çalışmaların amaçlarına yer verilmiştir.

Ünal (2006), “İlköğretim öğrencilerinin eleştirel okuma becerileri ile okuduğunu anlama ve okumaya ilişkin tutumları arasındaki ilişki” başlıklı araştırmasında Eskişehir ilindeki ilköğretim okullarının 5. sınıfında okuyan öğrencilerin eleştirel

okuma beceri düzeyleri ile okumaya ilişkin tutumları ve okuduğunu anlama düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırıp, ilişkinin derecesini belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çam (2006), “İlköğretim öğrencilerinin görsel okuma düzeyleri ile okuduğunu anlama, eleştirel okuma ve Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişki” isimli araştırmasında ilköğretim okulu beşinci sınıf öğrencilerinin görsel okuma düzeylerinin okuduğunu anlama becerisi, eleştirel okuma becerisi ve Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişkiyi belirleyerek, görsel okuma öğretimi için bazı öneriler geliştirmesini amaçlamıştır.

Çobanoğlu (2014), “6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan Nasreddin Hoca fıkralarının eleştirel okuma yöntemi ile işlenmesi ve fıkralardaki insan karakterine ait özelliklerin öğretilmesi” başlıklı araştırmasında eleştirel okuma yöntemi ile okunan Nasreddin Hoca fıkralarında yansıtılan insan karakterine ait özelliklerin öğretiminin ve 6. sınıf öğrencilerinin fıkralardaki karakterlere ait mesaj, ana fikir gibi unsurları bulabilme becerilerinin hangi düzeyde olduğunu tespit etmeyi amaçlamıştır.

Emiroğlu (2014), “Eleştirel okuma öğretiminin eleştirel okuma becerisine etkisi” başlıklı araştırmasında 9. sınıflarda Türk Edebiyatı Dersinde uygulanan eleştirel okuma öğretiminin eleştirel okuma becerisine etkisini ve bu etkinin cinsiyete göre değişip değişmediğini araştırmayı amaçlamıştır.

Yalçıntaş (2014), “İlkokullarda eleştirel okuma eğitiminin incelenmesi” isimli araştırmasında ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma beceri düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır.

Tosun (2014), “Ortaokullarda eleştirel okuma eğitiminin Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi” başlıklı araştırmasını ortaokullarda eleştirel okuma eğitimi ile ilgili Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine başvurmak amacıyla yapmıştır.

Gündüz (2015), “Üniversite 1. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları ve eleştirel okuma becerileri üzerine bir durum çalışması” başlıklı araştırmasında nitelikli bilgi edinmenin her geçen gün önem kazandığı günümüzde, her zaman kaliteli bilgi edinmesi beklenen üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve eleştirel okuma becerilerinin değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Bu bağlamda, araştırmada yükseköğrenimine yeni başlayan birinci sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları

ve eleştirel okuma becerileri açısından ne durumda olduğunun tespit edilmesini amaçlamıştır.

Aydın Gönül (2016), “Türkçe ders kitaplarındaki yazınsal metinleri okuma-anlama etkinliklerinin eleştirel okuma ölçütlerini karşılama yeterliliği (8. sınıf örneği)” başlıklı araştırmasında yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan 8. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki yazınsal metinlere yönelik uygulama çalışmalarının eleştirel okuma ölçütlerini uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığı araştırmayı amaçlamıştır.

Akdan (2016), “Türkçe öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimlerinin, eleştirel okuma becerisine etkisi” başlıklı araştırmasında Türkçe öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri ve eleştirel okuma becerilerine yönelik bir inceleme yapılmıştır. Bu araştırma sonucunda, Türkçe öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre eleştirel düşünme eğilimleri, eleştirel okuma becerileri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte eleştirel düşünme eğilimlerinin, eleştirel okuma becerisi üzerindeki etkisinin ortaya koyulmasını amaçlamıştır.

Altunsöz (2016), “Türkçe dersi 4. sınıf öğretim programının öğrencilerin eleştirel okuma becerilerini geliştirme açısından incelenmesi” başlıklı araştırmasında Türkçe dersi 4.sınıf öğretim programının öğrencilerin eleştirel okuma becerilerini geliştirme açısından incelenmesi amaçlanmaktadır.

Işık Aydın (2017), “Eleştirel okuma ve tartışarak okuma yöntemlerinin 6. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeyine etkisi (Muş ili örneği)” başlıklı araştırmada eleştirel okuma ve tartışarak okuma yöntemlerinin 6. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeyine etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır.

Demir (2017), “7. sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerileri” başlıklı araştırmasında 7. sınıf öğrencilerin eleştirel okuma becerilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Karadedeli (2018), “İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma ve problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi: Uşak ili örneği” başlıklı araştırmada Uşak ilindeki ilkokulların 4. sınıflarında okuyan öğrencilerin eleştirel okuma beceri düzeyleri ile problem çözme becerilerinin yaş, cinsiyet, ailenin sosyoekonomik düzeyi, ailenin eğitim düzeyi, öğrencinin bilgisayar ve tablet kullanma

sıklığı gibi değişkenlere göre incelemek ve öğrencilerin eleştirel okuma becerileri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek amaçlanmıştır.

Şahin (2019), “Bibliyoterapiye dayalı okuma programının benlik algısı ve eleştirel okuma düzeyine etkisi” başlıklı araştırmasında gelişimsel amaçlı kullanılan bibliyoterapiye dayalı okuma programının (BDOP) ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin benlik algısı ve eleştirel okuma düzeyine etkisini belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gül (2019), “Eleştirel okuma tasviri bibliyografyası” başlıklı araştırması 1989-2017 yılları arasında Türkiye’de eleştirel okuma ile ilgili yapılmış olan tez, makale ve kitap çalışmaları incelenmiştir. Tasviri bibliyografya ile bu alanda çalışma yapmak isteyen kişilere, bilgilere ulaşma ve zaman açısından kolaylık sağlayacağı amaçlanmıştır.

Demir (2019), “Okuma çemberi yönteminin öğrencilerin okuma tutumlarına ve eleştirel okuma becerilerine etkisi” başlıklı araştırmasında okuma çemberi yönteminin ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin okuma tutumlarına ve eleştirel okuma becerilerine etkisini belirlenmesi amaçlanmıştır.

Okur (2019), “Okuma çemberlerinin ilkökul öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerine etkisi” başlıklı araştırmasında okuma çemberlerinin ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerine etkisini belirlenmesi amaçlanmıştır.

Özonat (2019), “Çoklu ortama dayalı eleştirel okuma eğitiminin 6. sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerine etkisi” başlıklı araştırmasında çoklu ortam uygulamalarına dayalı verilen eleştirel okuma eğitiminin altıncı sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerine olan etkisini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır.

Kılıç (2020), “Özgün içerikli etkinliklerin üstün yetenekli ve zekâlı öğrencilerin eleştirel okuma becerisine etkisi” başlıklı araştırmasında "Wisc-R, Stanford- Binet" testleri sonucunda üstün yetenek ve zekâları belgelenmiş ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerini saptamak için geliştirilen özgün içerikli etkinliklerin öğrencilerin eleştirel okuma becerisi üzerindeki etkisinin ortaya konması amaçlanmıştır.

Esemen (2020), “2019 Türkçe öğretim programı ve ilkökul Türkçe ders kitaplarının eleştirel okuma becerisi açısından değerlendirilmesi” başlıklı araştırmasında eleştirel okuma becerisine sahip bireylerin çevrelerinde karşılaştıkları olay, olgu, düşünce, reklam, görsel, politika ve benzeri kavramlar hakkında sorgulayıcı ve değerlendirci

bir bakış açısına sahip olması gerektiği düşünülmektedir. Bu doğrultuda 2019 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı kazanımları ve İlkokul Türkçe ders kitaplarının okuma metinlerine ait etkinlikler içerisinde eleştirel okuma ölçütlerinin nasıl yer aldığı belirlenmesi amaçlanmıştır.

Kılavuz (2020), “Türkçe öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının eleştirel okuma düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi” başlıklı araştırmasında Türkçe öğretmenleri ve öğretmen adaylarının eleştirel okuma öz yeterlik algılarının ne olduğunu belirlemek, bunun çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmeye çalışmak ve eleştirel okuma becerilerini geliştirmek için çözüm önerilerinde bulun amaçlanmıştır.

Aydın (2020), “Altı Şapkalı Düşünme tekniğinin ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerini geliştirmelerine etkisi” başlıklı araştırmasında altı şapkalı düşünme tekniğinin eleştirel okuma becerisini geliştirmeye etkisi incelenmiştir. Çalışmada deney grubunda uygulanan altı şapkalı düşünme tekniğine dayalı okuma eğitimi ile kontrol grubunda uygulanan geleneksel okuma eğitiminin öğrencilerin eleştirel okuma becerilerine etkisini belirlenmesi amaçlanmıştır.

Esen (2020), “Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde eleştirel düşünme ve kültürlerarası yetkinliği geliştirmeye yönelik stratejiler” başlıklı çalışmada yabancı dil öğretiminde önemli bir yere sahip olan eleştirel düşünme ve kültürlerarası yetkinlik becerilerini geliştirmeye yönelik stratejileri belirlenmesi amaçlanmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeline, veri toplama aracına, verilerin toplanması, verilerin analizi ve geçerlik ve güvenirlik çalışmalarıyla ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi yönteminde araştırma kapsamı içerisinde incelenen konudaki yazılı materyallerin analiz edilmesiyle verilere ulaşılır. Doküman analizi, nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan yöntemlerdendir. Araştırılan konunun üzerinde doğrudan yoğunlaşmaya fırsat vermesi bakımından (Ekiz, 2015) doküman analizi yönteminin araştırmacılara fayda sağladığı düşünülmektedir. Forster (1994) doküman analizinin; dokümanlara ulaşma, dokümanların orijinalliğini kontrol etme, kodlama ve kategorilere ayırmak için bir sistem benimseme, verilerin analiz edilmesi ve verilerin kullanımının sağlanması olmak üzere beş aşamada gerçekleştiğini ifade etmektedir. Bu araştırmada nitel araştırmanın etkili bir şekilde yürütülebilmesi için doküman analizinin tüm aşamaları kullanılarak Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi Seti orta ve ileri seviye ders kitapları ile Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Seti orta ve ileri düzey ders kitapları doküman analizi yöntemiyle incelenmiş ve nitel araştırmanın etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.

3.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada temel problemin ve alt problemlerin sınanması için gerekli olan veriler araştırmacı tarafından geliştirilen “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” ile elde edilmiştir. Araştırma kapsamındaki dokümanları incelemek amacıyla öncelikle araştırmacı tarafından geniş ölçekli bir kaynak taraması yapılmıştır. Eleştirel okuma becerisine yönelik alan

İncelenen veriler Güvenirlik Katsayısı = Görüş Birliği ÷ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) × 100 (Miles ve Huberman, 1994) formülü ile değerlendirilmiştir. Bu hesaplama sonucunda Δ (Güvenirlik Katsayısı) = %89 bulunarak araştırma güvenilir kabul edilmiştir. 51 maddeden oluşan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri

Ölçüt Kodu	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri
EOÖ1	Metni okuma amacını belirler.
EOÖ2	Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.
EOÖ3	Metinle ilgili ön araştırmalar yapar, metindeki bilgilerin güncelliğini kontrol eder veya metnin kaynağını sorgular.
EOÖ4	Görsellerden, başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder.
EOÖ5	Başlık ve görsellerin metnin içeriğiyle uygunluğunu inceler.
EOÖ6	Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.
EOÖ7	Metnin yazarını ve/veya ne zaman yazıldığını tespit eder.
EOÖ8	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
EOÖ9	Metinden öğrendiği yeni bilgileri tespit eder.
EOÖ10	Metinden öğrendiği yeni bilgilerin doğruluğunu araştırır.
EOÖ11	Metnin türünü ve/veya türün temel özelliklerini belirler.
EOÖ12	Metnin gerçek ya da hayal ürünü olduğunu belirler.
EOÖ13	Okuma amacına uygun yöntem ve teknikler kullanır. (Sesli Okuma, Sessiz Okuma, Eleştirel Okuma, Görsel Okuma, Hızlı Okuma, Göz Atarak Okuma, Özetleyerek Okuma, Not Alarak Okuma, Tahmin Ederek Okuma, İşaretleyerek Okuma vb.)
EOÖ14	Anlamını bilmediği kelimeleri tespit eder.
EOÖ15	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
EOÖ16	Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek a., yan a., mecaz a., terim a. vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.
EOÖ17	Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.
EOÖ18	Metindeki yardımcı fikirleri tespit eder.
EOÖ19	Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.
EOÖ20	Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.
EOÖ21	Metindeki bölümlerin metnin bütünüyle veya kendi içindeki tutarlılığını belirler.

EOÖ22	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
EOÖ23	Metni noktalama işaretleri veya dilbilgisi yönünden değerlendirir.
EOÖ24	Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.
EOÖ25	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
EOÖ26	Metindeki karakter veya durumlarla ilgili empati yapar.
EOÖ27	Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.
EOÖ28	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
EOÖ29	Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.
EOÖ30	Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.
EOÖ31	Söz sanatlarını belirler. (Benzetme, Kinaye, Kişileştirme, Konuşturma, Bilmezlikten Gelme, Zıtlık, Abartma, Tekrar vb.)
EOÖ32	Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.
EOÖ33	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
EOÖ34	Metindeki mizahi unsurları belirler.
EOÖ35	Metindeki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.
EOÖ36	Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.
EOÖ37	Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.
EOÖ38	Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.
EOÖ39	Metnin tamamına veya bölümlerine uygun anahtar kelimeler belirler veya genel hatlarıyla içeriği tespit eder.
EOÖ40	Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.
EOÖ41	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
EOÖ42	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
EOÖ43	Metin için farklı bir son belirler veya metinden hareketle yeni bir metin oluşturur.
EOÖ44	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.
EOÖ45	Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.
EOÖ46	Metni okuma amacına ulaşp ulaşmadığını belirler.
EOÖ47	Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.
EOÖ48	Metni okumadan önceki düşünceleriyle metni okuduktan sonraki düşüncelerini karşılaştırır.
EOÖ49	Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.
EOÖ50	Metinde etkilendiği, ikna edildiği veya fikrini değiştiren bölümleri belirler.
EOÖ51	Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın amacına yönelik verilerin toplanması için Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarına Yunus Emre Enstitüsünün sanal mağazasından (<https://kitapsatis.yee.org.tr/>) ulaşılmış, Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları ise Gazi Üniversitesi TÖMER Yayınları kitap talebi için oluşturulmuş olan e-mail adresinden (tomer@gazi.edu.tr) temin edilmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi için üç düzey ders kitabı (orta ve ileri) ve Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe için üç düzey ders kitabı (orta ve ileri) olmak üzere toplam altı kitap incelenme amacıyla belirlenmiştir. Araştırmada kullanılacak ders kitaplarının, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleriyle olan ilişkisini incelemekten önce araştırmacının materyalini oluşturan üç ayrı seviyeyi karşılayan ders kitaplarının her birini temsil edecek bir kod verilmiştir. Bu kodlar Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi Seviye B1 kitabı için YEE-B1, Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi Seviye B2 için YEE-B2, Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi Seviye C1 için YEE-C1 ve Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey kitabı için GÜ-B1, Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B2 Orta Düzey için GÜ-B2, Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe C1 İleri Düzey için GÜ-C1 olarak belirlenmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin doküman analizi yöntemiyle inceleneceği bu araştırmanın dokümanlarını Yunus Emre Enstitüsü ve Gazi Üniversitesi tarafından orta ve ileri düzey Türkçe öğretimi için hazırlanmış olan altı adet ders kitabı oluşturmaktadır. Çalışmada Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi B1, B2 ve C1 seviye ders kitapları ile Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey Ders Kitaplarında yer alan okuma metinlerine ait etkinliklerde eleştirel okumaya yönelik etkinliklere ne düzeyde yer verildiği belirlenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda ise Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi B1, B2 ve C1 seviye ders kitapları ile Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey Ders Kitaplarında yer alan okuma metinlerine ait etkinlikler,

araştırmacı tarafından belirlenmiş olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” doğrultusunda analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında incelenen konuyla ilgili bilgi içeren yazılı belgelerin analiz edilmesiyle veri toplanmasına doküman analizi denilmektedir. Forster (1995) tarafından belirlenen aşamalara göre doküman analizi; dokümanlara ulaşma, orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme, veriyi kullanma aşamalarına göre yapılır (Akt. Yıldırım & Şimşek, 2016). Araştırmanın dokümanları Yunus Emre Enstitüsü ile Gazi Üniversitesinin güncel sanal sitelerinden temin edildiği için özgündür. Temin edilen dokümanlar araştırmacı ve uzmanlar tarafından incelenmiş ve araştırmacı tarafından belirlenmiş olan 51 maddelik “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” doğrultusunda analiz edilmiş ve bulgular yorumlanmıştır.

3.5. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi B1, B2 ve C1 seviye ders kitapları ile Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey Ders Kitapları araştırmacıdan bağımsız olarak nitel araştırmalar ve okuma eğitimi alanında deneyimi olan bir uzman tarafından incelenmiştir. Ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinlikler araştırmacı ve bir uzman tarafından “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” doğrultusunda analiz edilmiştir. Araştırmacıların analizleri ile oluşturulan kodlar Miles ve Huberman (1994) tarafından oluşturulmuş güvenirlik katsayısını belirlemeyi sağlayan $\Delta = C \div (C + \partial) \times 100$ formülü ile hesaplanmış ve araştırmanın güvenirliği %95 olarak belirlenmiştir. Ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinliklerin incelenmesi ile belirlenen eleştirel okuma becerisini kazandırmaya yönelik etkinliklerin bir kısmı ders kitaplarındaki görselleri ile sayfa numaralarının doğrudan belirtilerek bulgular yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” doğrultusunda incelenmiş olan Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi B1, B2 ve C1 Seviye Ders Kitapları ile Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey Ders Kitapları okuma metinlerine ait etkinliklere ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bulgular alt problemler doğrultusunda yorumlanmıştır.

4.1. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 Düzeyi Ders Kitaplarında Eleştirel Okuma Becerisini Kazandırmaya Yönelik Kaç Etkinlik Bulunmaktadır? Alt Problemine Yönelik Bulgular

Araştırma kapsamında Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi B1, B2 ve C1 seviye ders kitapları incelendiğinde B1, B2 ve C1 seviye ders kitaplarında bulunan her temada okuma metinleri, dinleme metinleri ve serbest okuma metinlerinin bulunduğu görülmektedir. Bu metinlerin her seviye ders kitabında bulunan 8 tema içerisinde belli bir dağılımda olduğu ve her tema içerisinde 3 okuma metninin bulunduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda ise B1, B2 ve C1 seviye ders kitaplarının her birinde toplam 24 okuma metni ve bu metinlere ait etkinliklerin olduğu tespit edilmiştir. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi B1, B2 ve C1 seviyeli ders kitaplarının YTÖEOÖ’ne göre detaylı incelemesi için öncelikle üç kitapta da ölçütlere ne oranda yer verildiğinin görülebilmesi amacıyla bir tablo oluşturulmuştur. Bu aşama sonrasında Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi seviye B1, B2 ve C1 ders kitaplarının derinlemesine incelemesi yapılarak YTÖEOÖ ile uyduğu belirlenen etkinlik örnekleri görselleriyle beraber sunulmuştur.

Tablo 2.

YEE Ders Kitapları Okuma Metinlerine Ait Etkinliklerde Kullanılan “YTÖEOÖ” Dağılım Tablosu

Seviye	Kitap Kodu	EOÖ Olan Etkinlik Sayısı	Toplam Etkinlik Sayısı
B1	YEE-B1	87	124
B2	YEE-B2	92	104
C1	YEE-C1	100	132
TOPLAM		279	360

Tablo 2 incelendiğinde YTÖEOÖ ile ilgili etkinliklerin seviyeye paralel olarak arttığı görülmüştür. Seviyelere göre incelendiğinde YEE-B1 kodlu ders kitabında okuma metinlerine ait toplam 124 etkinlik olduğu tespit edilmiş ve bu etkinliklerin 87 tanesinin eleştirel okuma ölçütlerine hizmet eden etkinlikler olduğu belirlenmiştir. YEE-B2 kodlu ders kitabı YEE-B1 kodlu ders kitabına göre eleştirel okuma ölçütlerine 5 etkinlik daha fazla yer vererek toplam 92 etkinlikte YTÖEOÖ kullanıldığı tespit edilmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabında YTÖEOÖ’ye YEE-B2 ve YEE-B1 kodlu ders kitaplarından çok daha fazla yer verdiği görülmektedir. YEE-C1 kodlu ders kitabında okuma metinlerine ait toplam 132 etkinlik tespit edilmiş ve 100 etkinlikte ise eleştirel okuma ölçütü belirlenmiştir. Toplam etkinlik sayısında dalgalanma gözlenmiş en fazla C1 ve en az B2 seviyede olduğu görülürken, YTÖEOÖ olan etkinliklerin seviye arttıkça arttığı tespit edilmiştir. Araştırmanın bu aşamasında Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi seviye B1, B2 ve C1 ders kitaplarında yer alan etkinlikler YTÖEOÖ bağlamında detaylı bir şekilde incelenmiştir.

4.2. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 Seviye Ders Kitabında Yer Alan Okuma Metinlerine Ait Etkinliklere Yönelik Eleştirel Okuma Ölçütleri Nelerdir ve Seviyelere Göre Dağılımı Nasıldır? İkinci Alt Problemine Yönelik Bulgular

4.2.1. YEE-B1 kodlu ders kitabına yönelik bulgular. YEE-B1 kodlu ders kitabında toplamda sekiz tema bulunmaktadır. Her temada üç okuma metni ve bir serbest okuma metni yer almaktadır. Serbest okuma metinlerine ait doğrudan etkinlik bulunmamaktadır. Bu bağlamda her temada bulunan üç ana okuma metni ve bu

metinlere ait etkinlikler incelenmiştir. YEE-B1 kodlu ders kitabında her tema girişinde üniteye hazırlık etkinliği olduğu görülmüştür. Bu etkinliklerin her tema başlangıcında birinci okuma metninden önce temanın içeriğinden haberdar ettiği ve temaya ait metinlerle ilgili ön bilgilerin gözden geçirilmesinin sağlandığı belirlenmiştir.

Tablo 3.

YEE-B1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilen YTÖEOÖ

Ölçüt Kodu	Yer Verilen YTÖEOÖ
1. EOÖ2	Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.
2. EOÖ6	Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.
3. EOÖ8	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
4. EOÖ15	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
5. EOÖ22	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
6. EOÖ24	Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.
7. EOÖ25	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
8. EOÖ27	Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.
9. EOÖ28	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
10. EOÖ33	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
11. EOÖ36	Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.
12. EOÖ40	Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.
13. EOÖ41	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
14. EOÖ42	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
15. EOÖ44	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.
16. EOÖ45	Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.
17. EOÖ51	Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.

Tablo 3 incelendiğinde YEE-B1 okuma metni etkinliklerinde 17 farklı ölçütün kullanıldığı belirlenmiştir.

Tablo 4.

YEE-B1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ

Ölçüt Kodu	Yer Verilmeyen YTÖEOÖ
1. EOÖ1	Metni okuma amacını belirler.
2. EOÖ3	Metinle ilgili ön araştırmalar yapar, metindeki bilgilerin güncelliğini kontrol eder veya metnin kaynağını sorgular.
3. EOÖ4	Görsellerden, başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder.
4. EOÖ5	Başlık ve görsellerin metnin içeriğiyle uygunluğunu inceler.
5. EOÖ7	Metnin yazarını ve/veya ne zaman yazıldığını tespit eder.
6. EOÖ9	Metinden öğrendiği yeni bilgileri tespit eder.
7. EOÖ10	Metinden öğrendiği yeni bilgilerin doğruluğunu araştırır.
8. EOÖ11	Metnin türünü ve/veya türün temel özelliklerini belirler.
9. EOÖ12	Metnin gerçek ya da hayal ürünü olduğunu belirler.
10. EOÖ13	Okuma amacına uygun yöntem ve teknikler kullanır. (Sesli Okuma, Sessiz Okuma, Eleştirel Okuma, Görsel Okuma, Hızlı Okuma, Göz Atarak Okuma, Özetleyerek Okuma, Not Alarak Okuma, Tahmin Ederek Okuma, İşaretleyerek Okuma vb.)
11. EOÖ14	Anlamını bilmediği kelimeleri tespit eder.
12. EOÖ16	Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.
13. EOÖ17	Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.
14. EOÖ18	Metindeki yardımcı fikirleri tespit eder.
15. EOÖ19	Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.
16. EOÖ20	Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.
17. EOÖ21	Metindeki bölümlerin metnin bütünüyle veya kendi içindeki tutarlılığını belirler.
18. EOÖ23	Metni noktalama işaretleri veya dilbilgisi yönünden değerlendirir.
19. EOÖ26	Metindeki karakter veya durumlarla ilgili empati yapar.
20. EOÖ29	Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.
21. EOÖ30	Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.
22. EOÖ31	Söz sanatlarını belirler. (Benzetme, Kinaye, Kişileştirme, Konuşturma, Bilmezlikten Gelme, Zıtlık, Abartma, Tekrar vb.)
23. EOÖ32	Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.
24. EOÖ34	Metindeki mizahi unsurları belirler.
25. EOÖ35	Metindeki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.
26. EOÖ37	Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.
27. EOÖ38	Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.

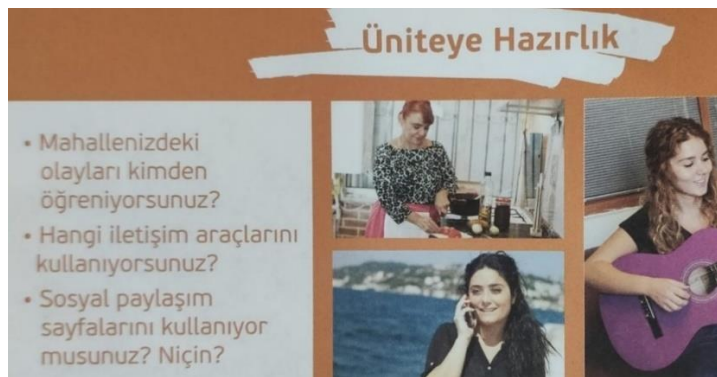
28. EOÖ39	Metnin tamamına veya bölümlerine uygun anahtar kelimeler belirler veya genel hatlarıyla içeriği tespit eder.
29. EOÖ43	Metin için farklı bir son belirler veya metinden hareketle yeni bir metin oluşturur.
30. EOÖ46	Metni okuma amacına ulaşp ulaşmadığını belirler.
31. EOÖ47	Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.
32. EOÖ48	Metni okumadan önceki düşünceleriyle metni okuduktan sonraki düşüncelerini karşılaştırır.
33. EOÖ49	Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.
34. EOÖ50	Metinde etkilendiği, ikna edildiği veya fikrini değiştiren bölümleri belirler.

Yapılan inceleme sonucu Tablo 4’te görüldüğü üzere 34 ölçüte hiçbir etkinlikte yer verilmediği tespit edilmiştir.

4.2.1.1. YEE-B1 kodlu ders kitabının birinci temasına yönelik bulgular.

YEE-B1 kodlu ders kitabının birinci tema başlığının “Haberin Var Mı?” olduğu tespit edilmiştir. YEE-B1 kodlu ders kitabını birinci temasında 4 farklı ölçüt olmak üzere toplam 10 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü tespit edilmiştir.

Haberin Var Mı? isimli temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı belirlenmiştir.

Şekil 3. YEE-B1 kodlu kitap “Haberin Var Mı” temasına ait “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” ölçütü ile ilgili üniteye hazırlık etkinlik örneği

YEE-B1 kodlu ders kitabında bulunan Haberin Var Mı? isimli temanın birinci metnini oluşturan “Genç İhtiyarlar” isimli metnin “Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.” Ölçütünü karşılayacak etkinlik şeklinde oluşturulduğu görülmektedir.

Haberin Var Mı? isimli temanın ikinci metnini oluşturan “İletişim Araçları” isimli okuma metnine ait etkinliklerden dört tanesinde eleştirel okuma ölçütüne rastlanmamış, geri kalan üç etkinlikte ise “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütünün bulunduğu tespit edilmiştir.

Haberin Var Mı? isimli temanın üçüncü ve son okuma metni “Yetenek İşi” isimli okuma metnidir. Yetenek İşi isimli okuma metnine ait üç etkinlikte “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ölçütünün kullanıldığı belirlenmiştir.

4.2.1.2. YEE-B1 kodlu ders kitabının ikinci temasına ait bulgular. YEE-B1

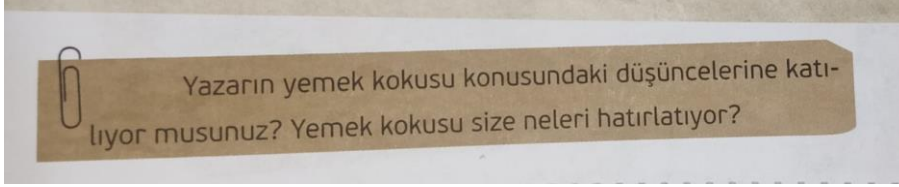
kodlu ders kitabının 2. temasının “Yorumlar ve Görüşler” başlığı taşıdığı görülmüştür. Yorumlar ve Görüşler temasında 7 farklı ölçüt kullanılarak toplam 14 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü kullanılmıştır.

Yorumlar ve Görüşler temasının giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. İkinci temanın ilk metni “Türkü Baba” isimli okuma metnidir. Türkü Baba isimli okuma metninde üç etkinlikte “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ölçütünün kullanıldığı belirlenmiş ve bir etkinlikte ise eleştirel okuma ölçütlerine rastlanmamıştır.

Yorumlar ve Görüşler temasının ikinci okuma metni “Yarın Buluşalım” isimli metindir. Yarın Buluşalım okuma metninde bulunan beş etkinlikte “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ölçütünün olduğu belirlenmiştir.

“Yemek Kokusu” isimli metin, ikinci temanın son okuma metnidir. Yemek Kokusu isimli okuma metninde dört farklı ölçüt olduğu tespit edilmiştir. Bu ölçütler sırasıyla, “Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.”, “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.”, “Metinle

ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ve “Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.” ölçütleridir. Geri kalan üç soruda herhangi bir eleştirel okuma ölçütü tespit edilememiştir.

Şekil 4. YEE-B1 kodlu ders kitabının “Yorumlar ve Görüşler” temasına ait “Yemek Kokusu” metninde “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ve “Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.” ile ilgili etkinlik örneği

4.2.1.3. YEE-B1 kodlu ders kitabının üçüncü temasına ait bulgular. YEE-B1 kodlu ders kitabının 3. temasının başlığının “Eğitim” olduğu görülmüştür. Eğitim temasında 5 farklı eleştirel okuma ölçütünün kullanıldığı ve toplamda 15 adet eleştirel okuma ölçütüyle örtüşen etkinlik olduğu tespit edilmiştir.

Eğitim temasının giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. Eğitim temasının ilk okuma metni “Büyük Heyecan” metnidir. Büyük Heyecan isimli okuma metninde 2 farklı eleştirel okuma ölçütü tespit edilmiştir. “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütüne üç defa yer verilmiş ve bir etkinlikte de “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ölçütünün kullanıldığı belirlenmiştir.

Eğitim temasının ikinci metni “Dil Ne Taşır?” isimli okuma metnidir. Dil Ne Taşır? metninde bulunan beş etkinlikte de “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ölçütünün kullanıldığı görülmüştür.

hafıza	☐ a. bir konuyla ilgili gerekli bilgileri vermek
tecrübe	☐ b. kıymetli, değeri yüksek
açıklamak	☐ c. bellek
korumak	☐ d. deneyim
değerli	☐ e. bir durumun değişikliğe uğramasını önlemek, bir şey tehlikeden uzak tutmak

Şekil 5. YEE-B1 kodlu ders kitabının “Eğitim” temasına ait “Dil Ne Taşır?” metninde “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

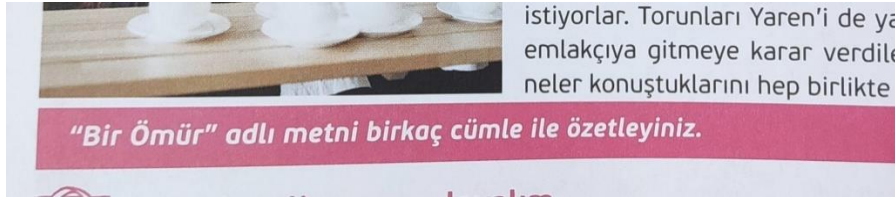
Üçüncü temanın son okuma metni “Kitap Okuyorum, Hem de Çok Hızlı” başlıklı metindir. Kitap Okuyorum, Hem de Çok Hızlı metninde 2 etkinlikte herhangi bir eleştirel okuma ölçütü bulunamamıştır. “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütünün 2, “Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.” ölçütünün ise 1 etkinlikte kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.2.1.4. YEE-B1 kodlu ders kitabının dördüncü temasına ait bulgular.

YEE-B1 kodlu ders kitabının 4. temasının başlığının “Gelin Tanış Olalım” olduğu görülmüştür. Gelin Tanış Olalım temasında 5 farklı eleştirel okuma ölçütü kullanılmıştır ve toplamda 11 etkinlikte “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” tespit edilmiştir.

Gelin Tanış Olalım temasının giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. 4. temanın ilk metni “Kafede” isimli metindir. Kafede metnine ait 5 etkinlikte “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ölçütünün kullanıldığı belirlenmiştir.

Gelin Tanış Olalım temasına ait ikinci okuma metni “Bir Ömür” isimli metindir. Bu metne ait etkinliklere bakıldığında sadece “Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.” ölçütünün kullanıldığı görülmüştür.

Şekil 6. YEE-B1 kodlu ders kitabının “Gelin Tanış Olalım” temasına ait “Bir Ömür” metni etkinliklerine ait “Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.” ile ilgili etkinlik örneği

Gelin Tanış Olalım temasına ait 3. ve son okuma metninin ismiyse “Sürpriz!”dir. Sürpriz metnine ait 6 etkinliğin dördünde eleştirel okuma ölçütüne rastlanmamıştır. 2 etkinliğin birinde “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütü görülürken bir diğer etkinlikte ise “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.” ölçütünün kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.2.1.5. YEE-B1 kodlu ders kitabının beşinci temasına ait bulgular. YEE-B1 kodlu ders kitabının 5. teması “Engelleri Kaldıralım” başlığını almıştır. Engelleri Kaldıralım başlıklı temada 3 farklı ölçütün kullanıldığı tespit edilmiştir. Toplam 9 etkinlikte eleştirel okuma ölçütüne rastlanmıştır.

Engelleri Kaldıralım temasının giriş kısmında 3 etkinliğin üniteye hazırlık etkinliği olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. Engelleri Kaldıralım temasına ait ilk okuma metni “Parmaklarıyla Gören Adam” isimli metindir, bu metne ait etkinlikler “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” bağlamında incelendiğinde eleştirel okuma ölçütü ile ilgili etkinlik bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Beşinci temaya ait 2. okuma metni “Yağmur Adam” isimli metindir. Yağmur Adam metnine ait etkinlikler incelendiğinde, iki ölçütün toplamda 11 defa kullanıldığı görülmüştür. 6 etkinlikte kullanılan “Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.” ölçütü ile benzer 5 etkinlikte kullanılan “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ölçütü tespit edilmiştir.

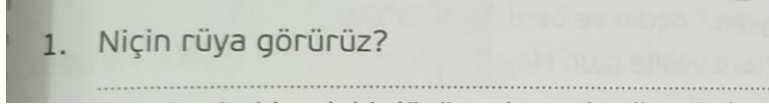
	Charlie	Raymond
Sadece kendisini düşünen		
Los Angeles'ta yaşayan		
Otistik bir dâhi olan		
Alışkanlıkları ve takıntıları olan		
Matematik ve ezberleme kabiliyeti olağanüstü olan		
Babasının mirasından az pay alan		

Şekil 7. YEE-B1 kodlu ders kitabının “Engelleri Kaldırılım” temasına ait “Yağmur Adam” metni etkinliklerine ait “Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.” ve “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ile ilgili etkinlik örneği

Engelleri Kaldırılım temasına ait son okuma metni olan “Nasıl Yardım Ederiz?” metnine ait etkinlikte “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” ile bağlantılı herhangi bir etkinlik tespit edilememiştir.

4.2.1.6. YEE-B1 kodlu ders kitabının altıncı temasına ait bulgular. YEE-B1 kodlu ders kitabının 6. temasının başlığının “Kurgu” olduğu belirlenmiştir. Kurgu başlıklı temada 7 farklı ölçütün kullanıldığı tespit edilmiştir. Kurgu temasında bulunan okuma metinlerine ait toplam 18 etkinlik içinden 11 etkinlikte eleştirel okuma ölçütüne rastlanmıştır.

Kurgu temasının giriş kısmında bulunan 3 etkinliğin üniteye hazırlık etkinliği olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. Altıncı temanın 1. okuma metni “Uykudaki Dünyamız: Rüyalar” başlıklı metindir. Uykudaki Dünyamız: Rüyalar metninde 4 farklı eleştirel okuma ölçütü tespit edilmiştir. “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütü 3 defa, “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, “Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.” ve “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.” isimli ölçütlerin birer defa kullanıldığı belirlenmiş ve 4 etkinlikte YTÖEOÖ ile ilgili bir bağlantı tespit edilememiştir.

Şekil 8. YEE-B1 kodlu ders kitabının “Kurgu” temasının “Uykudaki Dünyamız: Rüyalar” metni etkinliklerine ait “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ile ilgili etkinlik örneği

YEE-B1 kodlu ders kitabının Kurgu temasının 2. metni “Anket” isimli okuma metnidir. Anket metnine ait etkinlikte YTÖEOÖ ile ilgili herhangi bir bağlantı tespit edilememiştir.

Kurgu isimli 6. temaya ait 3. okuma metninin başlığının “Çiçek Festivalleri” olduğu görülmüştür. Çiçek Festivalleri metnine ait etkinliklerde 2 farklı eleştirel okuma ölçütü olduğu belirlenmiştir. 4 etkinlikte 2 ölçüt kullanılmıştır. Üçü “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları belirler.” ölçütü olurken, bir ölçütün “Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.” olduğu tespit edilmiştir.

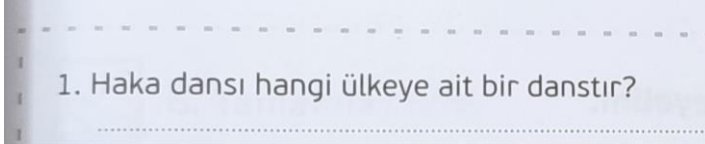

Şekil 9. YEE-B1 kodlu ders kitabının “Kurgu” temasının “Çiçek Festivalleri” metni etkinliklerine ait “Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.” ile ilgili etkinlik örneği

4.2.1.7. YEE-B1 kodlu ders kitabının yedinci temasına ait bulgular. YEE-B1 kodlu ders kitabının 7. temasının başlığının “Kutlama” olduğu belirlenmiştir. Kutlama başlıklı temada 4 farklı ölçütün kullanıldığı tespit edilmiştir. Kutlama temasında bulunan okuma metinlerine ait toplam 15 etkinlik arasından 10 etkinlikte eleştirel okuma ölçütüne rastlanmıştır.

Kutlama temasının giriş kısmında bulunan 3 etkinliğin üniteye hazırlık etkinliği olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. Yedinci temaya

ait ilk okuma metni “Haka Dansı” başlıklı metindir. Haka Dansı metnine ait 3 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı tespit edilmiştir. Haka Dansı’na ait etkinliklerden birinde YTÖEOÖ rastlanmamıştır. 2 etkinlikte “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları belirler.”, 2 etkinlikte “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.”, 1 etkinlikte ise “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütü tespit edilmiştir.

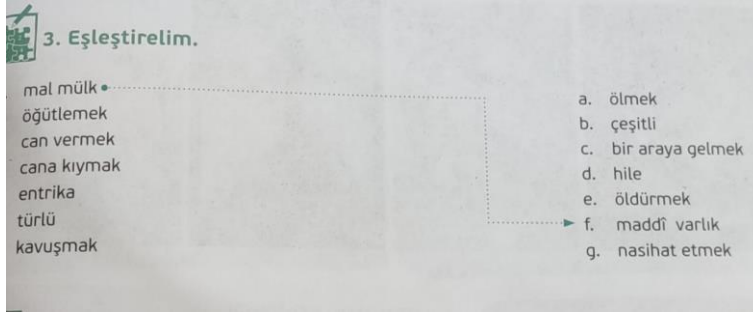
Şekil 10. YEE-B1 kodlu ders kitabının “Kutlama” temasının “Haka Dansı” metni etkinliklerine ait “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.” ile ilgili etkinlik örneği

Kutlama temasına ait “Gül Dalında Bir Dilek” başlıklı 2. okuma metninde YTÖEOÖ ile ilgili bir etkinliğin olmadığı belirlenmiştir. Yedinci temaya ait 3. okuma metni başlığının “Düğün” olduğu belirlenmiştir. Düğün metnine ait etkinliklerde 2 farklı ölçüt kullanılmıştır. Etkinliklerde “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ile “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.” ölçütleri kullanılırken geri kalan 3 etkinlik için YTÖEOÖ bağlantısı tespit edilememiştir.

4.2.1.8. YEE-B1 kodlu ders kitabının sekizinci temasına ait bulgular.

YEE-B1 kodlu ders kitabının sekizinci temasının başlığının “Ömür Dediğin” olduğu tespit edilmiştir. Ömür Dediğin isimli temada 2 farklı ölçütün kullanıldığı belirlenmiştir. Temada bulunan okuma metinlerine ait toplam 12 etkinlik arasından 7 etkinlikte eleştirel okuma ölçütüne rastlanmıştır.

Temanın giriş kısmında bulunan etkinliğin üniteye hazırlık etkinliği olduğu ve “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. Sekizinci temaya ait 1. okuma metni “Tahir ile Zühre” metnidir. Tahir ile Zühre metnine ait 6 etkinlikte “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ölçütü tespit edilmiş, 1 etkinlikte herhangi bir ölçüte yer verilmemiştir.

Şekil 11. YEE-B1 kodlu ders kitabının “Ömür Dediğin” temasının “Tahir ile Zühre” metni etkinliklerine ait “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ile ilgili etkinlik örneği

Sekizinci temanın 2. ve 3. okuma metnlerinde “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” ile ilgili etkinlik tespit edilememiştir.

4.2.2. YEE-B2 kodlu ders kitabına yönelik bulgular. YEE-B2 kodlu ders kitabında toplamda sekiz tema bulunmaktadır. Her temada üç okuma metni ve bir serbest okuma metni yer almaktadır. Serbest okuma metnlerine ait doğrudan etkinlik bulunmamaktadır. Bu bağlamda araştırma kapsamında sadece her temada bulunan üç ana okuma metni ve bu metinlere ait etkinlikler incelenmiştir. YEE-B2 kodlu ders kitabında her tema girişinde üniteye hazırlık etkinliği bulunduğu belirlenmiştir. Bu etkinlik her tema başlangıcında birinci okuma metninden önce temanın içeriğinden haberdar ettiği ve temaya ait metinlerle ilgili ön bilgilerin gözden geçirilmesinin sağlandığı görülmüştür. YEE-B2 kodlu ders kitabı bir sonraki kısımda derinlemesine ele alınmıştır.

YEE-B2 kodlu ders kitabının okuma metnlerine ait etkinliklerine incelendiğinde 21 YTÖEOÖ toplam 105 etkinlikte kullanılmış ve 30 ölçütün hiçbir etkinlikte kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5.

YEE-B2 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilen YTÖEOÖ

Ölçüt Kodu	Yer Verilen YTÖEOÖ
1. EOÖ2	Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.
2. EOÖ6	Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.
3. EOÖ8	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
4. EOÖ15	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
5. EOÖ16	Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.
6. EOÖ20	Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.
7. EOÖ22	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
8. EOÖ24	Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.
9. EOÖ25	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
10. EOÖ28	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
11. EOÖ29	Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.
12. EOÖ30	Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.
13. EOÖ32	Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.
14. EOÖ33	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
15. EOÖ38	Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.
16. EOÖ40	Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.
17. EOÖ41	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
18. EOÖ42	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
19. EOÖ44	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.
20. EOÖ48	Metni okumadan önceki düşünceleriyle metni okuduktan sonraki düşüncelerini karşılaştırır.
21. EOÖ50	Metinde etkilendiği, ikna edildiği veya fikrini değiştiren bölümleri belirler.

YEE-B2 kodlu ders kitabının okuma metinlerine ait etkinlikler incelendiğinde Tablo 5'te verilen 21 ölçütün kullanıldığı belirlenmiştir.

Tablo 6.

YEE-B2 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ

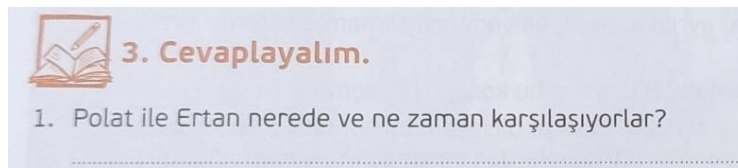
Ölçüt Kodu	Yer Verilmeyen YTÖEOÖ
1. EOÖ1	Metni okuma amacını belirler.
2. EOÖ3	Metinle ilgili ön araştırmalar yapar, metindeki bilgilerin güncelliğini kontrol eder veya metnin kaynağını sorgular.
3. EOÖ4	Görsellerden, başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder.
4. EOÖ5	Başlık ve görsellerin metnin içeriğiyle uygunluğunu inceler.
5. EOÖ7	Metnin yazarını ve/veya ne zaman yazıldığını tespit eder.
6. EOÖ9	Metinden öğrendiği yeni bilgileri tespit eder.
7. EOÖ10	Metinden öğrendiği yeni bilgilerin doğruluğunu araştırır.
8. EOÖ11	Metnin türünü ve/veya türün temel özelliklerini belirler.
9. EOÖ12	Metnin gerçek ya da hayal ürünü olduğunu belirler.
10. EOÖ13	Okuma amacına uygun yöntem ve teknikler kullanır. (Sesli Okuma, Sessiz Okuma, Eleştirel Okuma, Görsel Okuma, Hızlı Okuma, Göz Atarak Okuma, Özetleyerek Okuma, Not Alarak Okuma, Tahmin Ederek Okuma, İşaretleyerek Okuma vb.)
11. EOÖ14	Anlamını bilmediği kelimeleri tespit eder.
12. EOÖ17	Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.
13. EOÖ18	Metindeki yardımcı fikirleri tespit eder.
14. EOÖ19	Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.
15. EOÖ21	Metindeki bölümlerin metnin bütünüyle veya kendi içindeki tutarlılığını belirler.
16. EOÖ23	Metni noktalama işaretleri veya dilbilgisi yönünden değerlendirir.
17. EOÖ26	Metindeki karakter veya durumlarla ilgili empati yapar.
18. EOÖ27	Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.
19. EOÖ31	Söz sanatlarını belirler. (Benzetme, Kinaye, Kişileştirme, Konuşturma, Bilmezlikten Gelme, Zıtlık, Abartma, Tekrar vb.)
20. EOÖ34	Metindeki mizahi unsurları belirler.
21. EOÖ35	Metindeki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.
22. EOÖ36	Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.
23. EOÖ37	Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.
24. EOÖ39	Metnin tamamına veya bölümlerine uygun anahtar kelimeler belirler veya genel hatlarıyla içeriği tespit eder.
25. EOÖ43	Metin için farklı bir son belirler veya metinden hareketle yeni bir metin oluşturur.
26. EOÖ45	Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.
27. EOÖ46	Metni okuma amacına ulaşp ulaşmadığını belirler.
28. EOÖ47	Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.
29. EOÖ49	Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.
30. EOÖ51	Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.

YEE-B2 kodlu ders kitabının okuma metinlerine ait etkinlikler incelendiğinde Tablo 6’da belirtilen 30 ölçütün hiçbir etkinlikte kullanılmadığı tespit edilmiştir.

4.2.2.1. YEE-B2 kodlu ders kitabının birinci temasına yönelik bulgular.

YEE-B2 kodlu ders kitabının birinci tema başlığının “Mesleğimde İlerliyorum” olduğu tespit edilmiştir. YEE-B2 kodlu ders kitabının birinci temasında 8 farklı ölçüt olmak üzere toplam 22 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü olduğu tespit edilmiştir.

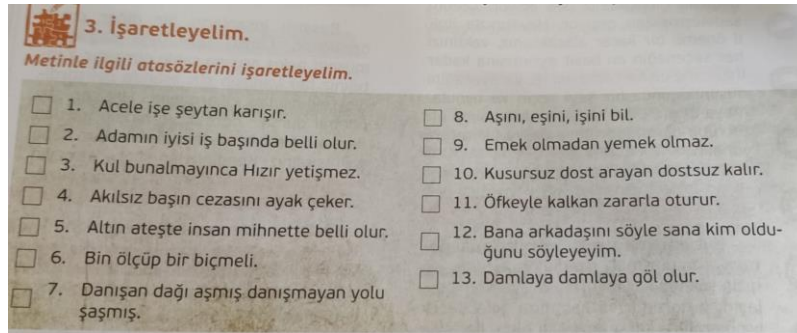
Mesleğimde İlerliyorum isimli temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. YEE-B2 kodlu kitabın ilk ünitesine ait birinci okuma metni başlığının “Yıllar Sonra” olduğu belirlenmiştir. Yıllar Sonra metninde 5 farklı YTÖEOÖ olduğu tespit edilmiştir. En çok kullanılan ölçüt 4 etkinlikte geçen “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ile ilgilidir. “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ölçütü 3 defa, “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.” ile “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütlerine de birinci okuma metnine ait etkinliklerde rastlanmış ve bir etkinlikte herhangi bir YTÖEOÖ tespit edilememiştir.

Şekil 12. YEE-B2 kodlu ders kitabının “Mesleğimde İlerliyorum” temasında “Yıllar Sonra” okuma metnine ait “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

Birinci temaya ait 2. okuma metni “Başarılı İnsanların Farklı Yaptığı 12 Şey” isimli metindir. Başarılı İnsanların Farklı Yaptığı 12 Şey metnine ait etkinliklerde 2 farklı ölçütün kullanıldığı toplam 7 etkinlik olduğu tespit edilmiştir. 6 etkinlikte kullanılan “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütü olurken 1 etkinlikte “Metinde geçen

deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.” ile ilgili ölçüt belirlenmiştir.

Şekil 13. YEE-B2 kodlu ders kitabının “Mesleğimde İlerliyorum” temasında “Başarılı İnsanların Farklı Yaptığı 12 Şey” okuma metnine ait “Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

YEE-B2 kodlu kitabında Mesleğimde İlerliyorum temasına ait 3. okuma metninin “Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor” başlıklı metin olduğu belirlenmiştir. Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor metnine ait etkinlikler incelendiğinde 2 farklı eleştirel okuma ölçütünün birlikte kullanıldığı 3 etkinlik olduğu, kullanılan ölçütlerin “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları belirler.” ile “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” oldukları belirlenmiş ve 1 etkinlikte herhangi bir YTÖEOÖ rastlanmamıştır.

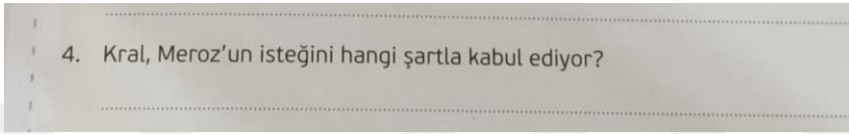
4.2.2.2. YEE-B2 kodlu ders kitabının ikinci temasına yönelik bulgular.

YEE-B2 kodlu ders kitabının 2. tema başlığının “Değerlerimiz” olduğu tespit edilmiştir. YEE-B2 kodlu ders kitabının ikinci temasında 7 farklı ölçüt kullanılmış ve toplam 10 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

Değerlerimiz isimli temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. YEE-B2 kodlu kitabın ikinci ünitesine ait 1. okuma metninde YTÖEOÖ ile ilgili etkinlik tespit edilememiştir.

Değerlerimiz temasına ait 2. okuma metni ise “İki Arkadaş” isimli okuma parçası olmuştur. İki Arkadaş metnine ait etkinlikler incelendiğinde 4 farklı ölçütün

kullanıldığı 3 etkinlik olduğu belirlenmiştir. Etkinliklerde kullanılan ölçütlerin ilki “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, ikincisi “Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.”, üçüncüsü “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ve kullanılan dördüncü ölçütün “Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.” olduğu ve 3 etkinlikte ise YTÖEOÖ tespit edilememiştir.

Şekil 14. YEE-B2 kodlu ders kitabının “Değerlerimiz” temasında “İki Arkadaş” okuma metnine ait “Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

YEE-B2 kodlu kitaba ait Değerlerimiz başlıklı ikinci temanın 3. metninin “Komşuluk” başlıklı okuma metni olduğu belirlenmiştir. Komşuluk metninin etkinlikleri incelendiğinde 2 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı 4 etkinlik bulunmuştur. 3 etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.” ölçütünün kullanıldığı, 1 etkinliğin ise “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ölçütü ile ilgili olduğu tespit edilmiştir.

4.2.2.3. YEE-B2 kodlu ders kitabının üçüncü temasına yönelik bulgular.

YEE-B2 kodlu ders kitabının 3. tema başlığının “Bir Ömür Böyle Geçti” olduğu tespit edilmiştir. YEE-B2 kodlu ders kitabının üçüncü temasında 6 farklı ölçüt olmak üzere toplam 12 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

Bir Ömür Böyle Geçti isimli temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. YEE-B2 kodlu kitabın üçüncü temasına ait 1. okuma metni “Sevgili Anneciğim ve Babacığım” isimli okuma metnidir. Bu metnin etkinlikleri incelendiğinde sadece “Metinde geçen deyim,

atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütü ile ilgili etkinlikler tespit edilmiştir.

Bir Ömür Böyle Geçti temasına ait 2. okuma metni “Kimse Beni Anlamıyor” başlıklı okuma parçasıdır. Kimse Beni Anlamıyor metnine ait etkinlikler incelendiğinde, “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ve “Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.” ölçütleri ile ilgili üç etkinlik olduğu belirlenmiştir.

A) Aşağıdaki özelliklerden hangileri Ahmet'i yansıtmaktadır?

1. vurdumduymaz	11. geveze
2. tembel	12. kendini beğenmiş
3. saygılı	13. unutkan
4. girişken	14. bencil
5. ukala	15. alingan
6. çekingen	16. dalgın
7. kibirli	17. sorumsuz
8. neşeli	18. yaramaz
9. mutlu	19. kendiyle barışık
10. mutsuz	20. asi

Şekil 15. YEE-B2 kodlu ders kitabının “Bir Ömür Böyle Geçti” temasında “Kimse Beni Anlamıyor” okuma metnine ait “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

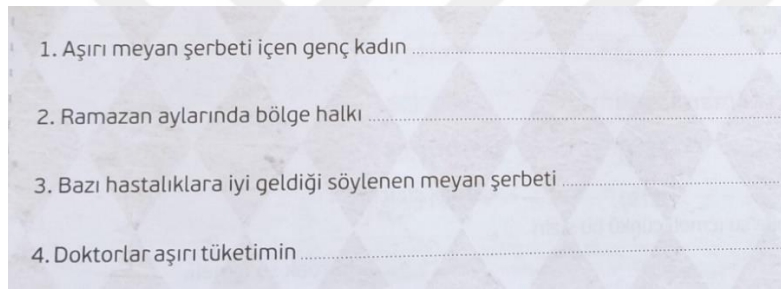
YEE-B2 kodlu ders kitabının 3. temasına ait 3. ve son okuma metni başlığının “Huzurevinde Kahvaltı” olduğu belirlenmiştir. Huzurevinde Kahvaltı metnine ait etkinlikler incelendiğinde 4 etkinlikte 4 farklı ölçütün bulunduğu tespit edilmiştir. “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütüne 2 etkinlikte, “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.”, “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ve “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ile ilgili birer etkinlik olduğu belirlenmiştir.

4.2.2.4. YEE-B2 kodlu ders kitabının dördüncü temasına yönelik bulgular.

YEE-B2 kodlu ders kitabının 4. tema başlığının “Mutfakta Kim Var?” olduğu tespit edilmiştir. YEE-B2 kodlu ders kitabının dördüncü temasında 4 farklı ölçüt olmak üzere toplam 14 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

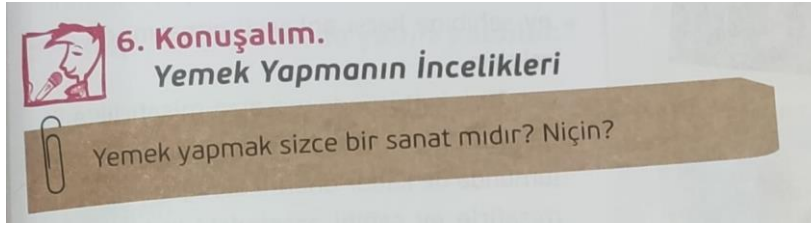
Mutfakta Kim Var? isimli temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. Mutfakta Kim Var? temasına ait 1. okuma metni “Birinin Yemeği, Diğerinin Zehridir” başlıklı okuma parçasıdır. Birinin Yemeği, Diğerinin Zehridir metnine ait etkinlikler YTÖEOÖ bağlamında incelendiğinde sadece “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ölçütüne ait 1 etkinlik olduğu belirlenmiştir.

Dördüncü temaya ait 2. okuma metni “Ölçüyü Kaçırarak” başlıklı metindir. Ölçüyü Kaçırarak metnine ait etkinlikler incelendiğinde sadece “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ölçütünün 4 farklı etkinlikte kullanıldığı belirlenmiştir.

Şekil 16. YEE-B2 kodlu ders kitabının “Mutfakta Kim Var?” temasında “Ölçüyü Kaçırarak” okuma metnine ait “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

YEE-B2 kodlu ders kitabının Mutfakta Kim Var? temasına ait 3. ve son okuma metni “Yemek Yapmak Uzmanlık İster” başlıklı parçadır. Yemek Yapmak Uzmanlık İster metnine ait etkinlikler incelendiğinde 6 etkinlikte “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ölçütünün 5 defa, “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütünün 1 etkinlikte yer aldığı ve 1 etkinlikte ise YTÖEOÖ bulunmadığı tespit edilmiştir.

Şekil 17. YEE-B2 kodlu ders kitabının “Mutfakta Kim Var?” temasında “Yemek Yapmak Uzmanlık İster” okuma metnine ait “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

4.2.2.5. YEE-B2 kodlu ders kitabının beşinci temasına yönelik bulgular.

YEE-B2 kodlu ders kitabının 5. tema başlığının “Tercihiniz Nedir?” olduğu tespit edilmiştir. YEE-B2 kodlu ders kitabının beşinci temasında 6 farklı ölçüt olmak üzere toplam 8 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

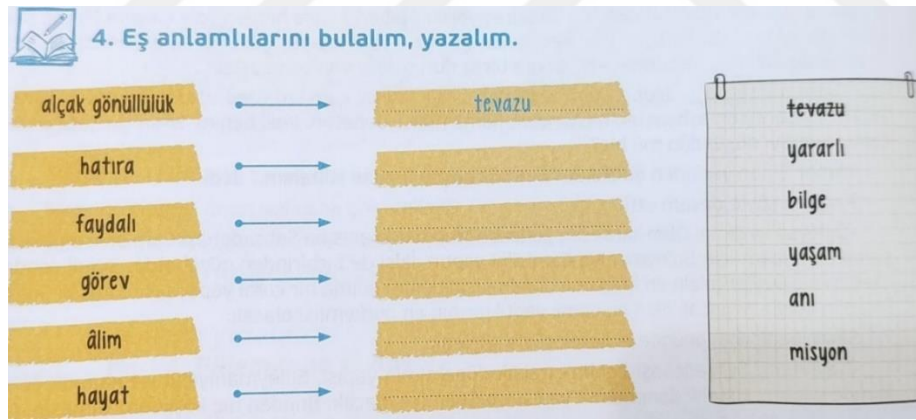
Tercihiniz Nedir? isimli temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. YEE-B2 kodlu ders kitabının 1. metni “İstanbul’da Yaşama Sanatı” isimli okuma parçasıdır. İstanbul’da Yaşama Sanatı isimli okuma metnine ait olan etkinliklerde YTÖEOÖ ile ilgili bir etkinlik bulunamamıştır.

Tercihiniz Nedir? temasına ait 2. okuma metni “Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben” isimli metindir. Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben metnine ait etkinlikler incelendiğinde sadece “Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.” ölçütüyle ilgili 1 etkinlik olduğu belirlenmiştir.

E	Alışveriş bize çok sıkıcı geldiğinden, uzun alışverişleri sevmeyiz.
K	Siz artık evlisiniz ve aileniz arkadaşlarınızdan daha önemli.
	Bize bir şey sorarsanız lütfen maçın devre arasını bekleyin.
	Bizce yeterince giysiniz var. Ayakkabılarınız ve çantalarınızın sayısı tüm insanlığa yeter.
	Elinizde çiçekle kapıda sizi gördüğümüzde dünyanın en mutlu insanı oluyoruz.
	Bizim için yemek yaptığınız zaman mutlu oluyoruz.
	Önemli günlerimizi unuttuğunuzda çok üzülüyoruz.
	Lütfen sürekli sizi sevip sevmediğimizi sormayın.
	Yaşadığımız yer size dağınık gelebilir ama bizim için çok düzenli.
	Ara sıra sürprizler yaptığınızda çok hoşumuza gidiyor.
	Bizi değiştirmeye çalışmayın. Olduğumuz gibi kabul edilmeyi tercih ederiz.
	Biz yanınızdayken lütfen başka şeylerle ilgilenmeyin.

Şekil 18. YEE-B2 kodlu ders kitabının “Tercihiniz Nedir?” temasında “Bir Elmanın Yarısı Sen Yarısı Ben” okuma metnine ait “Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

YEE-B2 kodlu kitabın beşinci temasının 3. ve son okuma metni “Sanata Adanmış Bir Ömür” olmuştur. Sanata Adanmış Bir Ömür metnine ait etkinlikler incelendiğinde 1 etkinlikte hiçbir YTÖEOÖ rastlanmamıştır. 4 etkinlikte 4 farklı ölçütün kullanıldığı belirlenmiştir. “Metnin başlığı sizce ne olmalıdır?” ifadesiyle “Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.” ölçütü kullanılmıştır. Birer etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, “Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.” ve “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütleriyle bağlantılı etkinliklere yer verildiği tespit edilmiştir.

Şekil 19. YEE-B2 kodlu ders kitabının “Tercihiniz Nedir?” temasında “Sanata Adanmış Bir Ömür” okuma metnine ait “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

4.2.2.6. YEE-B2 kodlu ders kitabının altıncı temasına yönelik bulgular.

YEE-B2 kodlu ders kitabının 6. tema başlığının “Neler Oluyor Hayatta?” olduğu tespit edilmiştir. YEE-B2 kodlu ders kitabının altıncı temasında 7 farklı ölçüt olmak üzere toplam 8 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

Neler Oluyor Hayatta? isimli temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. Altıncı temanın 1. metni “İlginç Olaylar” başlıklı parçadır. İlginç Olaylar metnine ait etkinlikler incelendiğinde sadece “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ölçütü ile ilgili bir etkinlik olduğu tespit edilmiştir.

Neler Oluyor Hayatta? temasına ait 2. okuma metni “Sıra Dışı Başarılar” başlıklı okuma metnidir. Sıra Dışı Başarılar metni ve metne ait etkinlikler incelendiğinde 3 farklı ölçütün kullanıldığı 2 etkinlik bulunduğu belirlenmiştir. Etkinliklerden birinde “Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.” ve “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ölçütleri birlikte kullanılmış ve “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütünün de son etkinlikle ilgili olduğu belirlenmiştir.

	Ben Underwood	Jessica Watson	Phyllis Turner
1. azimli			
2. şanslı			
3. cesur			
4. fırsatçı			
5. yaratıcı			
6. başarılı			
7. mücadeleci			
8. yetenekli			
9. sabırlı			

Şekil 20. YEE-B2 kodlu ders kitabının “Neler Oluyor Hayatta?” temasında “Sıra Dışı Başarılar” okuma metnine ait “Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.” ve “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ölçütleri ile ilgili etkinlik örneği

YEE-B2 kodlu ders kitabının altıncı temasına ait 3. okuma metninin başlığı “Şans Oyunları” olduğu görülmüştür. Şans Oyunları metnine ait etkinlikler incelendiğinde 3 farklı ölçüt kullanıldığı ve 1 etkinlikte YTÖEOÖ kullanılmamıştır. 2 etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütü, “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ile “Metinde etkilendiği, ikna edildiği

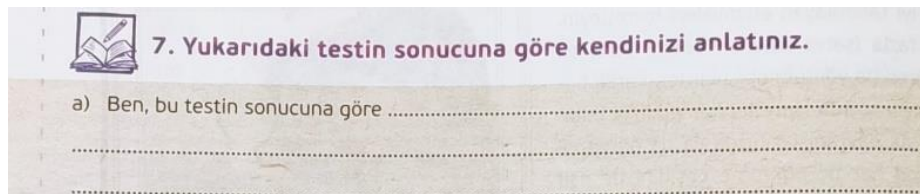
veya fikrini değiştiren bölümleri belirler.” ölçütlerinin 1 etkinlikte kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.2.2.7. YEE-B2 kodlu ders kitabının yedinci temasına yönelik bulgular.

YEE-B2 kodlu ders kitabının yedinci tema başlığının “ğrendim, çalıştım, Başardım” olduğu tespit edilmiştir. YEE-B2 kodlu ders kitabının yedinci temasında 8 farklı ölçüt olmak üzere toplam 10 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

ğrendim, alıştım, Başardım isimli temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. Yedinci temaya ait 1. okuma metni “ğrenme Devam Ediyor” başlıklı parça olmuştur. ğrenme Devam Ediyor metnine ait etkinlikler incelendiğinde 1 etkinlikte 2 farklı ölçütün kullanıldığı ve 1 etkinlikte herhangi bir YTÖEOÖ bulunamamıştır. “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ile “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

ğrendim, alıştım, Başardım temasının 2. okuma metni “ğrenme eşitleri Testi” isimli parçadır. ğrenme eşitleri Testi metnine ait etkinlikler detaylı incelendiğinde 3 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı belirlenmiştir. Bir etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütü kullanılırken, bir etkinlikte “Yaşadığı evre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.” ve “Metni okumadan önceki düşünceleriyle metni okuduktan sonraki düşüncelerini karşılaştırır.” olmak üzere 2 farklı ölçütün kullanıldığı belirlenmiştir.

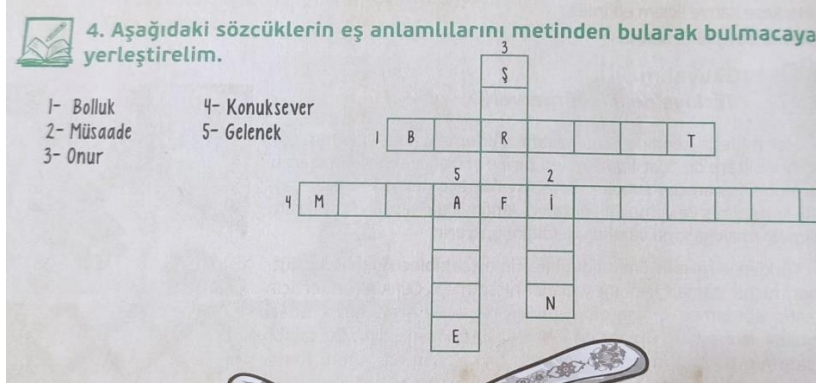
şekil 21. YEE-B2 kodlu ders kitabının “ğrendim, çalıştım, Başardım” temasında “ğrenme eşitleri Testi” okuma metnine ait “Yaşadığı evre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.” ve “Metni okumadan önceki düşünceleriyle metni okuduktan sonraki düşüncelerini karşılaştırır.” ltleri ile ilgili etkinlik rneği

YEE-B2 kodlu ders kitabının yedinci temasının 3. okuma metni “Onlar Çalıştılar ve Başardılar” isimli okuma metni olduğu belirlenmiştir. Onlar Çalıştılar ve Başardılar metnine ait etkinlikler detaylı incelendiğinde 3 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı ve bir etkinlikte YTÖEOÖ ile ilgi olmadığı tespit edilmiştir. “Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.” ölçütü 2 etkinlikte, “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ile “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ölçütlerine 1 etkinlikte yer verildiği görülmüştür.

4.2.2.8. YEE-B2 kodlu ders kitabının sekizinci temasına yönelik bulgular.

YEE-B2 kodlu ders kitabının sekizinci tema başlığının “Misafir Sever Misiniz?” olduğu tespit edilmiştir. YEE-B2 kodlu ders kitabının sekizinci temasında 7 farklı ölçüt olmak üzere toplam 8 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

Misafir Sever Misiniz? isimli temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. Sekizinci temaya ait 1. metni “Türkiye’de Misafirperverlik” başlıklı okuma parçası olmuştur. Türkiye’de Misafirperverlik metnine ait etkinlikler incelendiğinde “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ve “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütleri ile ilgili 2 etkinlik olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 22. YEE-B2 kodlu ders kitabının “Misafir Sever Misiniz?” temasında “Türkiye’de Misafirperverlik” okuma metnine ait “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ve “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütleri ile ilgili etkinlik örneği

YEE-B2 kodlu ders kitabının sekizinci temasına ait 2. metin “Ticaret Hayatı” başlıklı okuma metnidir. Ticaret Hayatı metni etkinlikleri incelendiğinde sadece “Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.” ölçütü ile ilgili bir etkinlik olduğu görülmüştür.

Şekil 23. YEE-B2 kodlu ders kitabının “Misafir Sever Misiniz?” temasında “Ticaret Hayatı” okuma metnine ait “Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

YEE-B2 kodlu ders kitabının sekizinci temasına ait 3. metin “Köy Odaları” başlıklı okuma metnidir. Köy Odaları metnine ait etkinlikler incelendiğinde 3 farklı eleştirel okuma ölçütünün bulunduğu ve 1 etkinlikte YTÖEOÖ bulunmadığı tespit edilmiştir. Köy Odaları metnine ait “Aşağıdaki cümlelerden hangilerinde yazar kendi düşüncelerini yansıtmaktadır? Niçin?” etkinlik sorusu “Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.” ve “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” olmak üzere 2 farklı ölçütün kullanıldığı görülmüştür. Son etkinlikte ise “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütü ile “Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.” ölçütünün kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.2.3. YEE-C1 kodlu ders kitabına yönelik bulgular. YEE-C1 kodlu ders kitabında toplamda 8 tema bulunmaktadır. Her temada 3 okuma metni ve 1 serbest okuma metni yer almaktadır. Serbest okuma metinlerine ait doğrudan etkinlik bulunmamaktadır. Bu bağlamda araştırma kapsamında sadece her temada bulunan 3 ana okuma metni ve bu metinlere ait etkinlikler incelenmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabında her tema girişinde üniteye hazırlık etkinliği bulunduğu belirlenmiştir. Etkinliklerin her tema başlangıcında ilk okuma metninden önce temanın içeriğinden haberdar ettiği ve temaya ait metinlerle ilgili ön bilgileri gözden geçirilmesini sağladığı tespit edilmiştir.

Tablo 7.

YEE-C1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilen YTÖEOÖ

Ölçüt Kodu	Yer Verilen YTÖEOÖ
1. EOÖ2	Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.
2. EOÖ4	Görsellerden, başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder.
3. EOÖ6	Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.
4. EOÖ7	Metnin yazarını ve/veya ne zaman yazıldığını tespit eder.
5. EOÖ8	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
6. EOÖ15	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.

7. EOÖ17	Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.
8. EOÖ20	Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.
9. EOÖ22	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
10. EOÖ24	Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.
11. EOÖ25	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
12. EOÖ27	Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.
13. EOÖ28	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
14. EOÖ30	Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.
15. EOÖ32	Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.
16. EOÖ33	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
17. EOÖ36	Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.
18. EOÖ37	Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.
19. EOÖ39	Metnin tamamına veya bölümlerine uygun anahtar kelimeler belirler veya genel hatlarıyla içeriği tespit eder.
20. EOÖ40	Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.
21. EOÖ41	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
22. EOÖ42	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
23. EOÖ44	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.
24. EOÖ45	Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.
25. EOÖ47	Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.
26. EOÖ48	Metni okumadan önceki düşünceleriyle metni okuduktan sonraki düşüncelerini karşılaştırır.
27. EOÖ49	Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.
28. EOÖ51	Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.

YEE-C1 kodlu ders kitabına ait etkinlikler incelendiğinde Tablo 7’de görülen eleştirel okuma becerisi ile ilişkili 28 ölçüte yer verildiği tespit edilmiştir.

Tablo 8.

YEE-C1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ

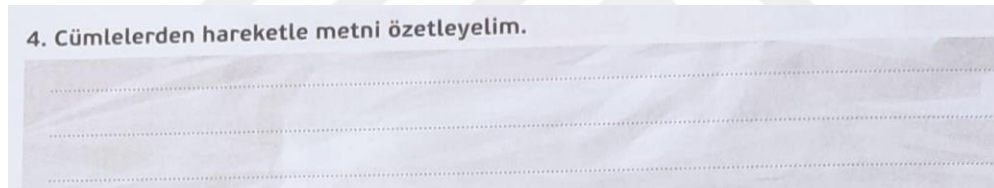
Ölçüt Kodu	Yer Verilmeyen YTÖEOÖ
1. EOÖ1	Metni okuma amacını belirler.
2. EOÖ3	Metinle ilgili ön araştırmalar yapar, metindeki bilgilerin güncelliğini kontrol eder veya metnin kaynağını sorgular.
3. EOÖ5	Başlık ve görsellerin metnin içeriğiyle uygunluğunu inceler.
4. EOÖ9	Metinden öğrendiği yeni bilgileri tespit eder.
5. EOÖ10	Metinden öğrendiği yeni bilgilerin doğruluğunu araştırır.
6. EOÖ11	Metnin türünü ve/veya türün temel özelliklerini belirler.
7. EOÖ12	Metnin gerçek ya da hayal ürünü olduğunu belirler.
8. EOÖ13	Okuma amacına uygun yöntem ve teknikler kullanır. (Sesli Okuma, Sessiz Okuma, Eleştirel Okuma, Görsel Okuma, Hızlı Okuma, Göz Atarak Okuma, Özetleyerek Okuma, Not Alarak Okuma, Tahmin Ederek Okuma, İşaretleyerek Okuma vb.)
9. EOÖ14	Anlamını bilmediği kelimeleri tespit eder.
10. EOÖ16	Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.
11. EOÖ18	Metindeki yardımcı fikirleri tespit eder.
12. EOÖ19	Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.
13. EOÖ21	Metindeki bölümlerin metnin bütünüyle veya kendi içindeki tutarlılığını belirler.
14. EOÖ23	Metni noktalama işaretleri veya dilbilgisi yönünden değerlendirir.
15. EOÖ26	Metindeki karakter veya durumlarla ilgili empati yapar.
16. EOÖ29	Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.
17. EOÖ31	Söz sanatlarını belirler. (Benzetme, Kinaye, Kişileştirme, Konuşturma, Bilmezlikten Gelme, Zıtlık, Abartma, Tekrar vb.)
18. EOÖ34	Metindeki mizahi unsurları belirler.
19. EOÖ35	Metindeki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.
20. EOÖ38	Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.
21. EOÖ43	Metin için farklı bir son belirler veya metinden hareketle yeni bir metin oluşturur.
22. EOÖ46	Metni okuma amacına ulaşp ulaşmadığını belirler.
23. EOÖ50	Metinde etkilendiği, ikna edildiği veya fikrini değiştiren bölümleri belirler.

YEE-C1 kodlu ders kitabına ait etkinlikler incelendiğinde Tablo 8’de belirtilen 23 ölçüte hiç yer verilmediği belirlenmiştir.

4.2.3.1. YEE-C1 kodlu ders kitabının birinci temasına yönelik bulgular.

YEE-C1 kodlu ders kitabının birinci tema başlığının “Spor” olduğu tespit edilmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabının birinci temasında 13 farklı ölçüt olmak üzere toplam 19 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

Spor başlıklı temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabının birinci temasının ilk okuma metni “Olimpiyatların Öyküsü” başlıklı parçadır. Olimpiyatların Öyküsü metni etkinlikleri incelendiğinde 3 farklı eleştirel okuma ölçütüne rastlandığı ve 1 etkinlikte herhangi bir YTÖEOÖ bulunmadığı görülmüştür. “Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.” ölçütü 2 etkinlikte, “Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.” ölçütü 1 etkinlikte ve 1 etkinlikte de “Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.” ölçütü görülmüştür.

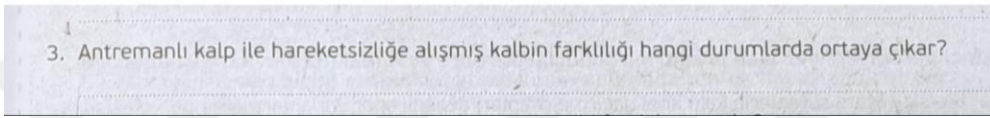

Şekil 24. YEE-C1 kodlu ders kitabının “Spor” temasında “Olimpiyatların Öyküsü” okuma metnine ait “Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

YEE-C1 kodlu ders kitabının birinci temasına ait 2. okuma metni “2008 Avrupa Futbol Şampiyonası” isimli parça olduğu belirlenmiştir. 2008 Avrupa Futbol Şampiyonası metnine ait etkinlikler incelendiğinde 3 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı tespit edilmiştir. “Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.” ölçütü 2 etkinlikte, “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.” ve “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ölçütlerinin farklı 2 etkinlikte kullanıldığı tespit edilmiştir. 1 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı belirlenmiştir.

Spor temasına ait 3. ve son metnin “Egzersiz Neden Bu Kadar Yararlı?” başlıklı okuma parçası olduğu görülmüştür. Egzersiz Neden Bu Kadar Yararlı? metnine ait etkinlikler incelendiğinde 7 farklı ölçüt tespit edilmiş ve 1 etkinlikte YTÖEOÖ bulunamamıştır.

4 ayrı etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ölçütünün kullanıldığı belirlenmiştir. “Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.”, “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.” ölçütlerine 1 etkinlikte, “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.”, “Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.” ve “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ölçütlerinin de farklı etkinliklerde kullanıldığı tespit edilmiştir.

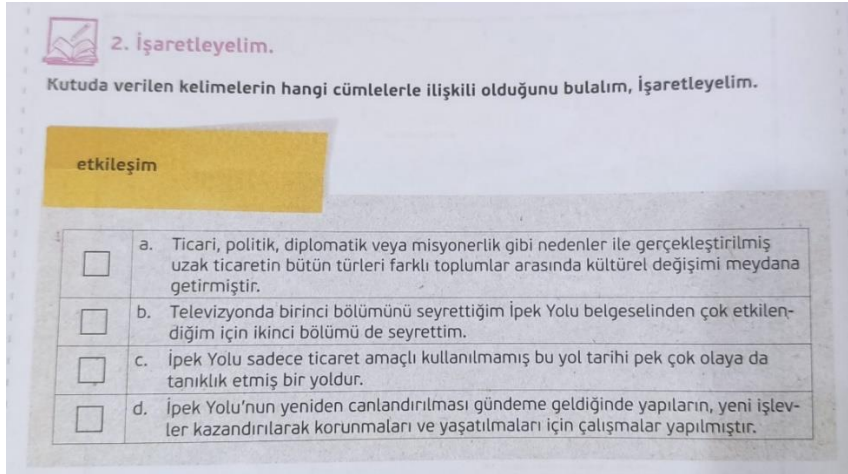

Şekil 25. YEE-C1 kodlu ders kitabının “Spor” temasında “Egzersiz Neden Bu Kadar Yararlı?” okuma metnine ait “Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.” ve “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.” ölçütleri ile ilgili etkinlik örneği

4.2.3.2. YEE-C1 kodlu ders kitabının ikinci temasına yönelik bulgular.

YEE-C1 kodlu ders kitabının ikinci tema başlığının “Değişen Dünya” olduğu tespit edilmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabının ikinci temasında 4 farklı ölçüt olmak üzere toplam 8 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

Değişen Dünya başlıklı temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabının 2. temasının ilk okuma metni “Pekin’den Londra’ya” başlıklı parçadır. Pekin’den Londra’ya metni etkinlikleri incelendiğinde 3 etkinlikte eleştirel okuma ölçütüne rastlanırken 1 etkinlikte YTÖEOÖ ile ilgili bir ölçüt bulunamamıştır. 2 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütü ve 1 etkinlikte “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ölçütü olduğu belirlenmiştir.

Şekil 26. YEE-C1 kodlu ders kitabının “Değişen Dünya” temasında “Pekin’den Londra’ya” okuma metnine ait “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

YEE-C1 kodlu ders kitabının ikinci temasına ait 2. metin “İki Otobüs Meraklısının Serüveni” başlıklı okuma metnidir. İki Otobüs Meraklısının Serüveni metnine ait etkinlikler incelendiğinde 2 farklı ölçüt tespit edilmiştir. İlk etkinlikte “Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.” ölçütü kullanılırken 2. etkinlikte “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.” ölçütünün kullanıldığı tespit edilmiştir.

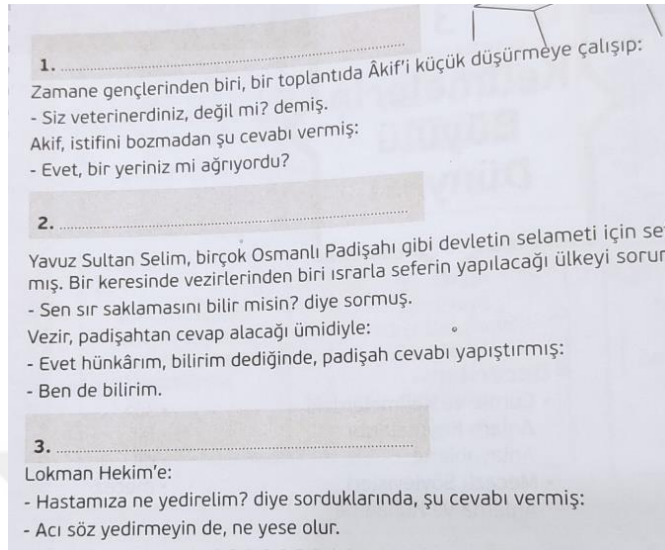
YEE-C1 kodlu ders kitabının ikinci temasına ait üçüncü okuma metninin etkinlikleri incelenmiş ve “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” ile ilgili bir etkinlik bulunamamıştır.

4.2.3.3. YEE-C1 kodlu ders kitabının üçüncü temasına yönelik bulgular.

YEE-C1 kodlu ders kitabının 3. tema başlığının “Kelimelerin Büyülü Dünyası” olduğu tespit edilmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabının üçüncü temasında 7 farklı ölçüt olmak üzere toplam 9 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

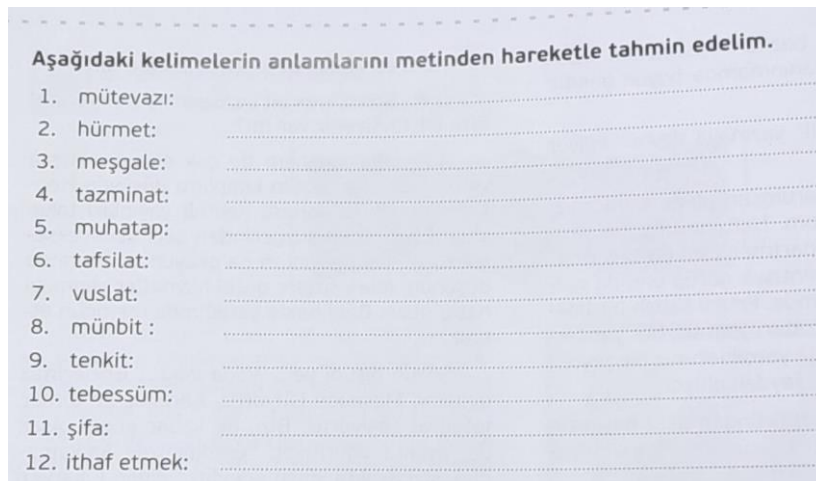
Kelimelerin Büyülü Dünyası başlıklı temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabının 3. temasının ilk okuma metni “Tarihten Hazır Cevaplar” başlıklı parçadır. Tarihten Hazır Cevaplar metnine ait etkinlikler incelendiğinde

“Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.” ile ilgili 1 etkinliğin olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 27. YEE-C1 kodlu ders kitabının “Kelimelerin Büyülü Dünyası” temasında “Tarihten Hazır Cevaplar” okuma metnine ait “Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

Kelimelerin Büyülü Dünyası başlıklı üçüncü temanın 2. okuma parçası “Lambada Titreyen Alev Üşüyor” başlıklı metindir. Lambada Titreyen Alev Üşüyor metnine ait etkinlikler incelendiğinde “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ölçütü ile ilgili bir etkinlik olduğu ve 1 etkinlikte de YTÖEOÖ tespit edilememiştir.

Şekil 28. YEE-C1 kodlu ders kitabının “Kelimelerin Büyülü Dünyası” temasında “Lambada Titreyen Alev Üşüyor” okuma metnine ait “Bilmediği sözcüklerin veya

metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ölçütleri ile ilgili etkinlik örneği

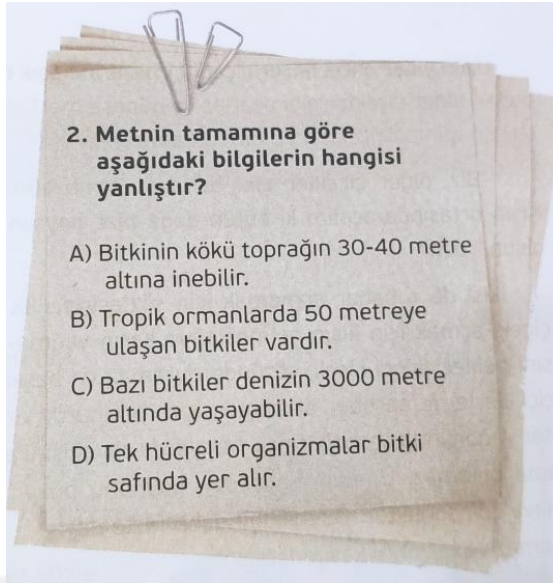
Üçüncü temanın son okuma parçası ise “Tatlı Dil” başlıklı metindir. Tatlı Dil metnine ait etkinlikler incelendiğinde 5 farklı YTÖEOÖ rastlanmıştır. Etkinlikler incelendiğinde “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.”, “Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.”, “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ve “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütlerinin kullanıldığı ve 1 etkinlikte de YTÖEOÖ olmadığı belirlenmiştir.

4.2.3.4. YEE-C1 kodlu ders kitabının dördüncü temasına yönelik bulgular.

YEE-C1 kodlu ders kitabının dördüncü tema başlığının “Canlılar Alemi” olduğu tespit edilmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabının dördüncü temasında 5 farklı ölçüt olmak üzere toplam 9 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

Canlılar Alemi başlıklı temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabının dördüncü temasının 1. okuma metni “Hayvanlar Alemi” başlıklı parçadır. Hayvanlar Alemi metnine ait etkinlikler incelendiğinde 1 etkinlikte “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.” ölçütü tespit edilmiştir ve 4 etkinlikte YTÖEOÖ kullanılmamıştır.

Canlılar Alemi temasına ait 2. okuma metni “Oksijen Makineleri” başlıklı metindir. Oksijen Makineleri metnine ait etkinlikler incelendiğinde 3 farklı ölçütün kullanıldığı 2 etkinlik tespit edilirken 1 etkinlikte de herhangi bir YTÖEOÖ görülmemiştir. 1 etkinlikte “Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.” ölçütü, 1 etkinlikte de “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ve “Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metninle ilgili tartışır.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Şekil 29. YEE-C1 kodlu ders kitabının “Canlılar Alemi” temasında “Oksijen Makineleri” okuma metnine ait “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ve “Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.” ölçütleri ile ilgili etkinlik örneği

YEE-C1 kodlu ders kitabının dördüncü temasına ait 3. metnin başlığı “Tutsaklık Mı Koruma Mı?” olduğu görülmüştür. Tutsaklık Mı Koruma Mı? metnine ait etkinlikler incelendiğinde 3 etkinlikte 2 farklı ölçütün kullanıldığı belirlenmiştir. 2 farklı etkinlikte “Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.” ölçütü ve 1 etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütünün kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.2.3.5. YEE-C1 kodlu ders kitabının beşinci temasına yönelik bulgular.

YEE-C1 kodlu ders kitabının beşinci tema başlığının “Tarihe Yolculuk” olduğu tespit edilmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabının beşinci temasında 9 farklı ölçüt olmak üzere toplam 10 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

Tarihe Yolculuk başlıklı temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabının beşinci temasının 1. metni “Yazı Nasıl Ortaya Çıktı?” başlıklı okuma parçasıdır. Yazı Nasıl Ortaya Çıktı? metnine ait etkinlikler incelendiğinde 3 farklı YTÖEOÖ rastlanmıştır. Bir etkinlikte “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ve “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütleri tespit edilmiştir. Başka bir etkinlikte de

“Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ile “Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.” ölçütlerine bir arada yer verildiği görülmüştür.

6. Tamamlayalım.

a) İnsanoğlu önceleri mağara duvarlarına resim yaptı, çünkü

b) Yazının başlangıcındaki somut resimler zamanla soyutlaştı, çünkü

c) Çivi yazısı, ince çizgilerden oluşuyordu, çünkü

ç) MÖ 4000 yılından öncesinde insanlar kırılmış dal parçaları, çakıl taşı kümeleri ve kolye biçiminde dizilmiş deniz kabukları, ip düğümleri kullanırdı çünkü

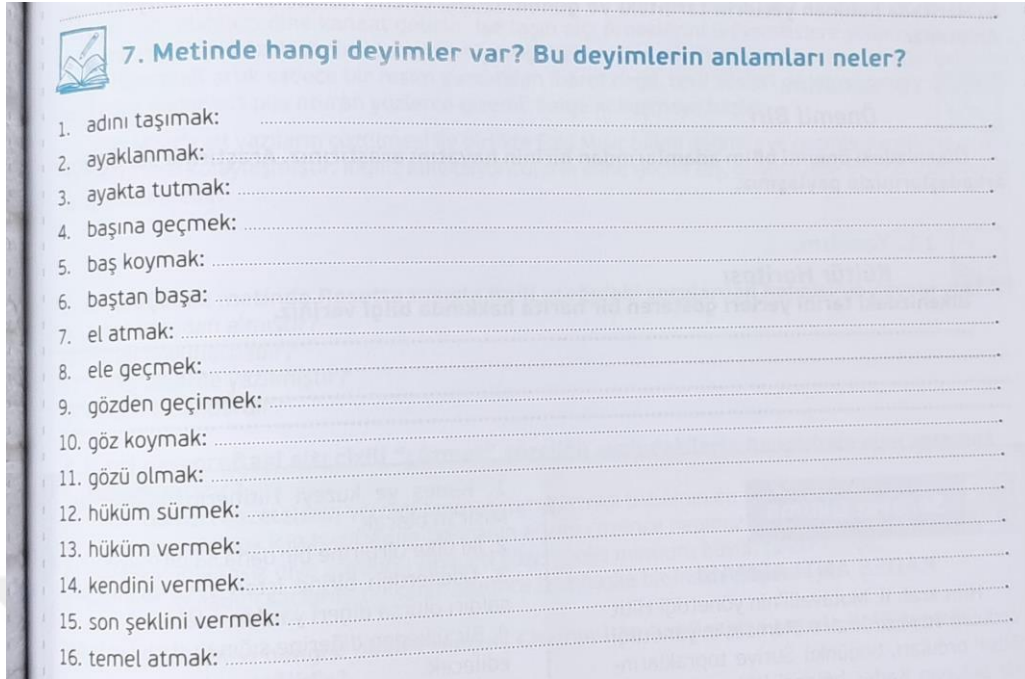
d) Fenikeliler harflerden oluşan bir alfabe geliştirebilmişler çünkü

f) İslam dininin yayıldığı coğrafyanın büyük kısmında Arap alfabesi kullanılıyordu çünkü

Şekil 30. YEE-C1 kodlu ders kitabının “Tarihe Yolculuk” temasında “Yazı Nasıl Ortaya Çıktı?” okuma metnine ait “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ve “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütleri ile ilgili etkinlik örneği

YEE-C1 kodlu ders kitabının beşinci temasının 2. metni ““Maya” Deyince Akla O Gelir!” isimli okuma parçasıdır. “Maya” Deyince Akla O Gelir! metnine ait etkinlikler incelendiğinde 1 etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ölçütünün kullanıldığı belirlenmiştir.

Beşinci temaya ait 3. metin “Büyük Üstatlar” başlıklı okuma metnidir. Büyük Üstatlar metnine ait etkinlikler incelendiğinde 4 etkinlikte 5 farklı ölçütün kullanıldığı görülmüştür. İlk etkinlikte “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları belirler.” ölçütü, ikinci etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ölçütü, üçüncü etkinlikte “Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.” ölçütü ve dördüncü etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.” ile “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütlerinin bir arada kullanıldığı tespit edilmiştir.

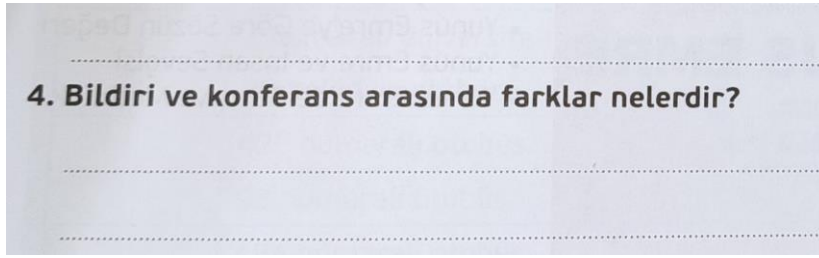

Şekil 31. YEE-C1 kodlu ders kitabının “Tarihe Yolculuk” temasında “Büyük Üstatlar” okuma metnine ait “Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.” ve “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütleri ile ilgili etkinlik örneği

4.2.3.6. YEE-C1 kodlu ders kitabının altıncı temasına yönelik bulgular.

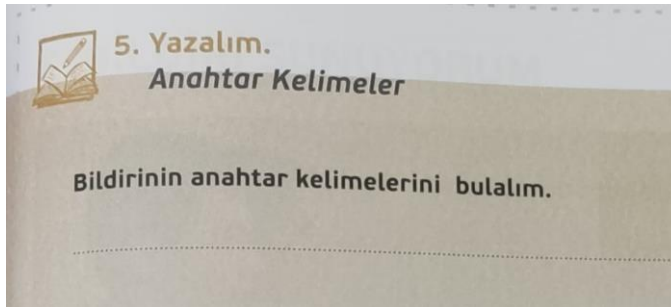
YEE-C1 kodlu ders kitabının altıncı tema başlığının “Bilimin Gözüyle” olduğu tespit edilmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabının altıncı temasında 9 farklı ölçüt olmak üzere toplam 13 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

Bilimin Gözüyle başlıklı temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. Altıncı tema olan Bilimin Gözüyle bölümüne ait 1. okuma metni “Sempozyum ve Bildiri” başlıklı metindir. Sempozyum ve Bildiri metnine ait etkinlikler incelendiğinde 3 etkinlikte herhangi bir YTÖEOÖ bulunamamıştır. 4 etkinlikte 3 farklı ölçütün tekrarlanarak kullanıldığı belirlenmiştir. Birinci ve ikinci etkinlikte “Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.” ölçütü yer almıştır. Üçüncü ve dördüncü etkinlikte “Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.” ve “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütleri birlikte kullanıldığı görülmüştür.

Şekil 32. YEE-C1 kodlu ders kitabının “Bilimin Gözüyle” temasında “Sempozyum ve Bildiri” okuma metnine ait “Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

Altıncı temaya ait 2. okuma metni “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Yunus Emre Enstitüsü Modeli” isimli metindir. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Yunus Emre Enstitüsü Modeli metnine ait etkinlikler incelendiğinde 4 etkinlikte 4 farklı ölçütün kullanıldığı ve 1 etkinlikte herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı belirlenmiştir. İlk etkinlikte “Metnin yazarını ve/veya ne zaman yazıldığını tespit eder.”, ikinci etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, üçüncü etkinlikte “Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.” ve dördüncü etkinlikte “Metnin tamamına veya bölümlerine uygun anahtar kelimeler belirler veya genel hatlarıyla içeriği tespit eder.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Şekil 33. YEE-C1 kodlu ders kitabının “Bilimin Gözüyle” temasında “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Yunus Emre Enstitüsü Modeli” okuma metnine ait “Metnin tamamına veya bölümlerine uygun anahtar kelimeler belirler veya genel hatlarıyla içeriği tespit eder.” ölçütü ile ilgili etkinlik örneği

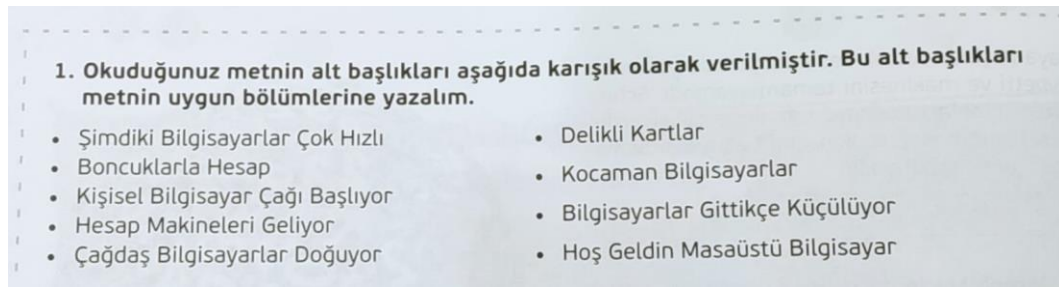
YEE-C1 kodlu ders kitabının altıncı temasına ait 3. okuma metni “Türk-Boşnak Halk Kültürünün Ortak Unsurları” isimli metindir. Türk-Boşnak Halk Kültürünün Ortak Unsurları metnine ait etkinlikler incelendiğinde 2 etkinlikte 2 farklı ölçütün

kullanıldığı ve 3 etkinlikte YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci etkinlikte “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.”, ikinci etkinlikte “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.” ölçütünün kullanıldığı belirlenmiştir.

4.2.3.7. YEE-C1 kodlu ders kitabının yedinci temasına yönelik bulgular.

YEE-C1 kodlu ders kitabının yedinci tema başlığının “Sayılarla Hayat” olduğu tespit edilmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabının yedinci temasında 11 farklı ölçüt olmak üzere toplam 20 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

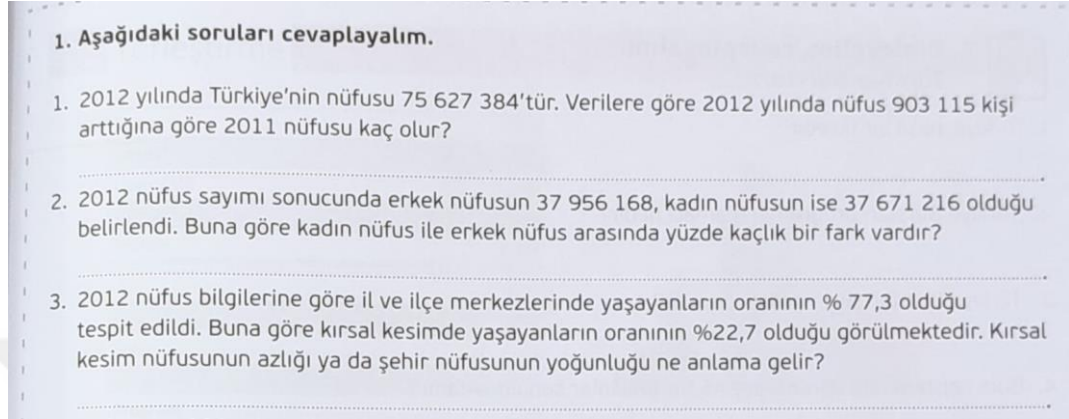
Sayılarla Hayat başlıklı temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. Yedinci tema olan Sayılarla Hayat bölümüne ait 1. okuma metni “Sıra Sıra Boncuklardan Mini Mini Bilgisayarlara” başlıklı metindir. Sıra Sıra Boncuklardan Mini Mini Bilgisayara metnine ait etkinlikler incelendiğinde 3 etkinlikte 4 farklı ölçütün kullanıldığı görülmüştür. Birinci etkinlikte “Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.”, ikinci etkinlikte “Görsellerden, başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder.” ve üçüncü etkinlikte “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.” ile “Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Şekil 34. YEE-C1 kodlu ders kitabının “Sayılarla Hayat” temasında “Sıra Sıra Boncuklardan Mini Mini Bilgisayarlara” okuma metnine ait “Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.” ile ilgili etkinlikler örneği

Yedinci temanın 2. okuma metni “Türkiye’nin Nüfusu Açıklandı” başlıklı metindir. Türkiye’nin Nüfusu Açıklandı metnine ait etkinlikler incelendiğinde 7 etkinlikte 3 ölçütün bulunduğu belirlenmiştir. 4 etkinlikte “Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil

ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.” ölçütü, 2 etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütü ve 1 etkinlikte “Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.” ölçütünün kullanıldığı belirlenmiştir.

Şekil 35. YEE-C1 kodlu ders kitabının “Sayılarla Hayat” temasında “Türkiye’nin Nüfusu Açıklandı” okuma metnine ait “Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.” ölçütü ile ilgili etkinlikler örneği

YEE-C1 kodlu ders kitabının yedinci temasına ait 3. okuma metni “Kültürümüzde Sayılar” başlıklı metindir. Kültürümüzde Sayılar metnine ait etkinlikler incelendiğinde 7 etkinlikte 5 farklı eleştirel okuma ölçütü kullanılırken, 5 etkinlikte YTÖEOÖ rastlanmamıştır. 3 etkinlikte “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları belirler.” ölçütü ve “Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.”, “Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.”, “Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.” ve “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütlerinin her birinin farklı etkinliklerde kullanıldığı tespit edilmiştir.

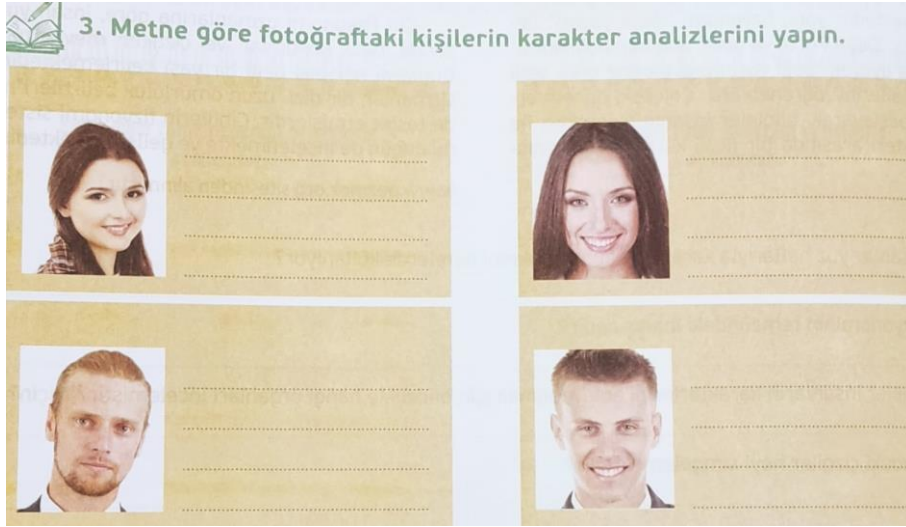
4.2.3.8. YEE-C1 kodlu ders kitabının sekizinci temasına yönelik bulgular.

YEE-C1 kodlu ders kitabının sekizinci tema başlığının “Kişiler, Kişilikler” olduğu tespit edilmiştir. YEE-C1 kodlu ders kitabının sekizinci temasında 11 farklı ölçüt olmak üzere toplam 12 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü bulunmuştur.

Kişiler, Kişilikler başlıklı temanın giriş kısmında 3 adet üniteye hazırlık etkinliğinin olduğu ve bu etkinliklerin “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” isimli eleştirel okuma ölçütünü karşıladığı tespit edilmiştir. Sekizinci tema olan Kişiler, Kişilikler bölümüne ait 1. okuma metni “Cahit Arf” başlıklı metindir. Cahit Arf metnine ait etkinlikler incelendiğinde 2 farklı ölçütün kullanıldığı ve 1 etkinlikte YTÖEOÖ rastlanmadığı tespit edilmiştir. 1 etkinlikte “Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.” ile “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ölçütlerinin kullanıldığı görülmüştür.

Sekizinci temaya ait 2. okuma metni “El Yazısı Analizi” metni olmuştur. El Yazısı Analizi metnine ait etkinlikler incelendiğinde 5 farklı ölçütün kullanıldığı 4 etkinlik olduğu tespit edilmiştir. İlk etkinlikte “Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.” ikinci etkinlikte “Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.” üçüncü etkinlikte “Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.” ile “Metni okumadan önceki düşünceleriyle metni okuduktan sonraki düşüncelerini karşılaştırır.” ve dördüncü etkinlikte “Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

YEE-C1 kodlu ders kitabının 8. temasına ait 3. okuma metni “Yüz Hatları ile Karakter Okumak” başlıklı metindir. Yüz Hatları ile Karakter Okumak metnine ait etkinlikler incelendiğinde 6 farklı ölçütün kullanıldığı 4 etkinlik tespit edilirken 3 etkinlikte herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı görülmüştür. Birinci etkinlikte “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.” ile “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütleri, ikinci etkinlikte “Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.”, üçüncü etkinlikte “Görsellerden, başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder.” ile “Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.” ve dördüncü etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütlerinin kullandığı belirlenmiştir.

Şekil 36. YEE-C1 kodlu ders kitabının “Kişiler, Kişilikler” temasında “Yüz Hatları ile Karakter Okumak” okuma metnine ait “Görsellerden, başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder.” ve “Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.” ölçütlerinin ölçütleri ile ilgili etkinlik örneği

4.3. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey Ders Kitaplarında Eleştirel Okuma Becerisini Kazandırmaya Yönelik Kaç Etkinlik Bulunmaktadır? Alt Problemine Yönelik Bulgular

Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey Ders Kitaplarında yer alan okuma metinlerine ait etkinliklerin “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” doğrultusunda incelenmesi sürecinde öncelikle üç düzeye ait ders kitaplarındaki etkinliklerde bu ölçütlere ne oranda yer verildiğinin bütün bir şekilde görülebilmesi amacıyla dağılıma ilişkin bir tablo oluşturulmuştur. Bu aşamadan sonra ise incelemeyi derinleştirebilmek amacıyla incelemeye alınan her bir kitap için YTÖEOÖ karşılandığı düşünülen etkinlikler ile bu etkinliklerde hangi ölçütlerin kullanıldığına dair örneklere görselleriyle birlikte yer verilmiştir.

Tablo 9.

GÜ Ders Kitapları Okuma Metinlerine Ait Etkinliklerde Kullanılan “YTÖEOÖ” Dağılım Tablosu

Seviye	Kitap Kodu	EOÖ Olan Etkinlik Sayısı	Toplam Etkinlik Sayısı
B1	GÜ-B1	149	204
B2	GÜ-B2	130	163
C1	GÜ-C1	99	148
TOPLAM		378	515

Tablo 9 incelendiğinde YTÖEOÖ doğrultusunda incelenen ders kitaplarının seviyesi arttıkça eleştirel okuma ölçütü kullanıldığı tespit edilen etkinliklerin azaldığı belirlenmiştir. Seviyelere göre incelendiğinde GÜ-B1 kodlu ders kitabında okuma metinlerine ait toplam 204 etkinlik olduğu tespit edilmiş ve bu etkinliklerin 149 tanesinin eleştirel okuma ölçütlerine uygun etkinlikler olduğu belirlenmiştir. GÜ-B2 kodlu ders kitabında toplam 163 etkinlik olduğu ve 130 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü olduğu tespit edilmiştir. GÜ-C1 kodlu ders kitabı okuma etkinlikleri incelendiğinde, toplam 148 etkinlik olduğu ve bu etkinliklerin yalnızca 99 tanesinde YTÖEOÖ kullanıldığı tespit edilmiştir. GÜ-B1 kodlu ders kitabının okuma etkinlikleri “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri”ne göre değerlendirildiğinde GÜ-B2 kodlu ders kitabının okuma etkinliklerinden 19 etkinlik, GÜ-C1 kodlu ders kitabı okuma etkinliklerinden ise 50 etkinlik daha fazla YTÖEOÖ olduğu tespit edilmiştir. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey Ders Kitaplarında yer alan etkinlikler “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” bağlamındaki detaylı incelemesine yer verilmiştir.

4.4. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey Ders Kitabında Yer Alan Okuma Metinlerine Ait Etkinliklere Yönelik Eleştirel Okuma Ölçütleri Nelerdir ve Seviyelere Göre Dağılımı Nasıldır? Alt Problemine İlişkin Bulgular

GÜ-B1 kodlu ders kitabında bulunan 204 etkinlikten 149 tanesinde YTÖEOÖ rastlanmıştır. GÜ-B1 kodlu ders kitabında 5 bölüm bulunmaktadır. Her bölümde 4 okuma metni yer almaktadır. Bu bağlamda araştırma kapsamında beş bölüm ve her bölümde bulunan dört okuma metnine ait etkinlikler incelenmiştir.

4.4.1. GÜ-B1 kodlu ders kitabına yönelik bulgular.

Tablo 10.

GÜ-B1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilen YTÖEOÖ

Ölçüt Kodu	Yer Verilen YTÖEOÖ
1. EOÖ3	Metinle ilgili ön araştırmalar yapar, metindeki bilgilerin güncelliğini kontrol eder veya metnin kaynağını sorgular.
2. EOÖ7	Metnin yazarını ve/veya ne zaman yazıldığını tespit eder.
3. EOÖ8	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
4. EOÖ11	Metnin türünü ve/veya türün temel özelliklerini belirler.
5. EOÖ15	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
6. EOÖ16	Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.
7. EOÖ17	Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.
8. EOÖ19	Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.
9. EOÖ22	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
10. EOÖ23	Metni noktalama işaretleri veya dilbilgisi yönünden değerlendirir.
11. EOÖ24	Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.
12. EOÖ25	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
13. EOÖ27	Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.
14. EOÖ28	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
15. EOÖ32	Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.
16. EOÖ33	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
17. EOÖ38	Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.
18. EOÖ39	Metnin tamamına veya bölümlerine uygun anahtar kelimeler belirler veya genel hatlarıyla içeriği tespit eder.
19. EOÖ41	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
20. EOÖ42	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
21. EOÖ44	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.
22. EOÖ49	Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.

GÜ-B1 kodlu ders kitabı incelendiğinde Tablo 10’da belirtilen 22 ölçütün kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 11.

GÜ-B1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ

Ölçüt Kodu	Yer Verilmeyen YTÖEOÖ
1. EOÖ1	Metni okuma amacını belirler.
2. EOÖ2	Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.
3. EOÖ4	Görsellerden, başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder.
4. EOÖ5	Başlık ve görsellerin metnin içeriğiyle uygunluğunu inceler.
5. EOÖ6	Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.
6. EOÖ9	Metinden öğrendiği yeni bilgileri tespit eder.
7. EOÖ10	Metinden öğrendiği yeni bilgilerin doğruluğunu araştırır.
8. EOÖ12	Metnin gerçek ya da hayal ürünü olduğunu belirler.
9. EOÖ13	Okuma amacına uygun yöntem ve teknikler kullanır. (Sesli Okuma, Sessiz Okuma, Eleştirel Okuma, Görsel Okuma, Hızlı Okuma, Göz Atarak Okuma, Özetleyerek Okuma, Not Alarak Okuma, Tahmin Ederek Okuma, İşaretleyerek Okuma vb.)
10. EOÖ14	Anlamını bilmediği kelimeleri tespit eder.
11. EOÖ18	Metindeki yardımcı fikirleri tespit eder.
12. EOÖ20	Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.
13. EOÖ21	Metindeki bölümlerin metnin bütünüyle veya kendi içindeki tutarlılığını belirler.
14. EOÖ26	Metindeki karakter veya durumlarla ilgili empati yapar.
15. EOÖ29	Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.
16. EOÖ30	Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.
17. EOÖ31	Söz sanatlarını belirler. (Benzetme, Kinaye, Kişileştirme, Konuşturma, Bilmezlikten Gelme, Zıtlık, Abartma, Tekrar vb.)
18. EOÖ34	Metindeki mizahi unsurları belirler.
19. EOÖ35	Metindeki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.
20. EOÖ36	Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.
21. EOÖ37	Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.
22. EOÖ40	Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.
23. EOÖ43	Metin için farklı bir son belirler veya metinden hareketle yeni bir metin oluşturur.
24. EOÖ45	Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.
25. EOÖ46	Metni okuma amacına ulaşp ulaşmadığını belirler.
26. EOÖ47	Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.

27. EOÖ48	Metni okumadan önceki düşünceleriyle metni okuduktan sonraki düşüncelerini karşılaştırır.
28. EOÖ50	Metinde etkilendiği, ikna edildiği veya fikrini değiştiren bölümleri belirler.
29. EOÖ51	Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.

GÜ-B1 kodlu ders kitabı incelendiğinde Tablo 11’de belirtilen 29 ölçütün hiçbir etkinlikte yer almadığı belirlenmiştir.

4.4.1.1. GÜ-B1 kodlu ders kitabının birinci bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-B1 kodlu kitabın birinci bölümü “Göründüğü Gibi Değil” başlıklıdır. Göründüğü Gibi Değil bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 42 etkinlikte içinden 26 etkinlikte eleştirel okuma ölçütü kullanıldığı tespit edilmiştir.

Göründüğü Gibi Değil bölümüne ait ilk metin “Ünlü Olmak Çok Kolay(!)” başlıklıdır. Ünlü Olmak Çok Kolay(!) metnine ait etkinliklerde 4 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı toplam 9 etkinlik olduğu ve iki etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. İlk üç etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, dördüncü etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, beş, sekiz ve dokuzuncu etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ve altıyla yedinci etkinlikte “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütü kullanılmıştır.

1. İnsanlar niçin şöhret olmak isterler?

Şekil 37. GÜ-B1 kodlu kitap “Göründüğü Gibi Değil” bölümüne ait “Ünlü Olmak Çok Kolay(!)” metninde “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ile ilgili bir örnek.

GÜ-B1 kodlu kitabın birinci bölümüne ait 2. metin “Sanal Alem” başlıklıdır. Sanal Alem metnine ait etkinliklerde 2 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı toplam 5 etkinlik olduğu

ve 4 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. İlk 3 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ve son 2 etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütleri kullanılmıştır.

GÜ-B1 kodlu kitabın birinci bölümüne ait 3. metin “Kitabın Hikayesi” başlıklıdır. Kitabın Hikayesi metnine ait etkinliklerde 4 farklı YTÖEOÖ toplam 6 etkinlikte kullanılmış ve 6 etkinlikte herhangi bir ölçüt tespit edilememiştir. Birinci etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, ikinci etkinlikte “Metin için farklı bir son belirler veya metinden hareketle yeni bir metin oluşturur.”, üç ve altıncı etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ve dört ile beşinci etkinlikte “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütü kullanılmıştır.

GÜ-B1 kodlu kitabın birinci bölümüne ait 4. metin “Batıl İnanç” başlıklıdır. Batıl İnanç metnine ait etkinliklerde 5 farklı eleştirel ölçütün kullanıldığı toplam 6 etkinlik olduğu ve 4 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci ve üçüncü etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, ikinci etkinlikte “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.” dördüncü etkinlikte “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.”, beşinci etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ve altıncı etkinlikte “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütü kullanılmıştır.

2. 13 sayısı ilk olarak nerede uğursuz sayılmıştır?

a) Çin	b) Hindistan
c) İskandinavya	d) Afrika

Şekil 38. GÜ-B1 kodlu kitap “Göründüğü Gibi Değil” bölümüne ait “Batıl İnanç” metninde “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.” ile ilgili bir etkinlik örneği.

4.4.1.2. GÜ-B1 kodlu ders kitabının ikinci bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-B1 kodlu kitabın ikinci bölümü “Hayatı Okuyoruz” başlıklıdır. Hayatı Okuyoruz bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 38 etkinlik bulunmakta ve 29 etkinlikte YTÖEOÖ kullanıldığı tespit edilmiştir.

Hayatı Okuyoruz bölümüne ait ilk metin “Stresle Baş Etmenin Yolları” başlıklıdır. Stresle Baş Etmenin Yolları metnine ait etkinliklerde 5 farklı eleştirel ölçütün kullanıldığı toplam 7 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci ve üçüncü etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, ikinci etkinlikte “Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.”, dördü ve beşinci etkinlikte “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.”, altıncı etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ve yedinci etkinlikte “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütü kullanılmıştır.

C) Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili kelimelerin eş anlamlılarını metinden bulunuz. Metinde bu kelimelerin geçtiği cümleleri, aşağıdaki altı çizili kelimelerle yeniden yazınız.

1. Sonraki gün çok işim var.

2. Çalışanlarımız en az on beşer yıllık deneyime sahip.

3. Bu öykü beni çok etkiledi.

4. Hızlı araba kullanması kaza yapmasına sebepti.

Şekil 39. GÜ-B1 kodlu kitap “Hayatı Okuyoruz” bölümüne ait “Stresle Baş Etmenin Yolları” metninde “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ile ilgili bir etkinlik örneği

Hayatı Okuyoruz bölümüne ait 2. metin “Yeteneklerini Keşfet!” başlıklıdır. Yeteneklerini Keşfet! metnine ait etkinliklerde 5 farklı YTÖEOÖ toplam 6 etkinlikte kullanıldığı ve 1 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, iki ve dördüncü etkinlikte “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.”, üçüncü etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, beşinci etkinlikte “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ve altıncı etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.” ölçütü kullanılmıştır.

C) Aşağıdaki ifadeleri metne göre eşleştiriniz.

ihtiyacı	☐	☐	ver-
umut	☐	☐	şenliği
sevk	☐	☐	çıkart-
ışık	☐	☐	beyin
parlak	☐	☐	ortamı
çalışma	☐	☐	tut-
bilimsel	☐	☐	proje
bilim	☐	☐	et-
ön plana	☐	☐	karşıla-

Şekil 40. GÜ-B1 kodlu kitap “Hayatı Okuyoruz” bölümüne ait “Yeteneklerini Keşfet!” metninde “Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.” ile ilgili bir etkinlik örneği

Hayatı Okuyoruz bölümüne ait 3. metin “Bir Kilimi Okumak!” başlıklıdır. Bir Kilimi Okumak! metnine ait etkinliklerde 3 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı toplam 8 etkinlik olduğu ve 3 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. 6 etkinlikte “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.”, 1 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ve 1 etkinlikte de “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ölçütü kullanılmıştır.

C) Aşağıdaki ifadeleri uygun şekilde eşleştiriniz.

üçgen	☐	☐	güneş
elips	☐	☐	kadın
ejder	☐	☐	kötü niyet
kurt	☐	☐	Gök Tanrı
kuş	☐	☐	hazinelerin koruyucusu

Şekil 41. GÜ-B1 kodlu kitap “Hayatı Okuyoruz” bölümüne ait “Bir Kilimi Okumak!” metninde “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.” ile ilgili bir etkinlik örneği

Hayatı Okuyoruz bölümüne ait 4. metin “Ekonomi Gündemi” başlıklıdır. Ekonomi Gündemi metnine ait etkinliklerde 4 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı toplam 8 etkinlik olduğu ve 3 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Beş etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, dördüncü etkinlikte “Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.”, yedinci etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ve sekizinci etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.” ölçütü kullanılmıştır.

4.4.1.3. GÜ-B1 kodlu ders kitabının üçüncü bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-B1 kodlu kitabın 3. bölümü “Bir Bilene Danışalım” başlıklıdır. Bir Bilene Danışalım bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 40 etkinlik bulunmakta ve 29 etkinlikte ise eleştirel okuma ölçütü kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bir Bilene Danışalım bölümüne ait ilk metin “Bir Başarı Öyküsü” başlıklıdır. Bir Başarı Öyküsü metnine ait etkinliklerde 5 farklı eleştirel ölçütün kullanıldığı toplam 8 etkinlik olduğu ve 4 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını

tespit eder.”, iki, üç, altı ve yedinci etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, dördüncü etkinlikte “Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.” ile “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, beşinci etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ve sekizinci etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.” ölçütü kullanılmıştır.

Bir Bilene Danışalım bölümüne ait 2. metin “Kahve ve Kitap” başlıklıdır. Kahve ve Kitap metnine ait etkinliklerde 5 farklı ölçütün kullanıldığı toplam 6 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci etkinlikte “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.”, ikinci etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, üçüncü etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” dördüncü ve beşinci etkinlikte “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ve son etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.” ölçütü kullanılmıştır.

Bir Bilene Danışalım bölümüne ait 3. metin “Korku Yolu” başlıklıdır. Korku Yolu metnine ait etkinliklerde 5 farklı ölçütün kullanıldığı toplam 7 etkinlik olduğu ve 3 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Bir ve ikinci etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, üçüncü etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, dördüncü etkinlikte “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.”, beş ve altıncı etkinlikte “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ve sonuncu etkinlikte ise “Metni noktalama işaretleri veya dilbilgisi yönünden değerlendirir.” ölçütü kullanıldığı tespit edilmiştir.

D) Aşağıdaki kelimeleri eşleştirerek birleşik fiiller elde ediniz.

a. sona	() çıkmak
b. not	() ermek
c. fırsat	() etmek
d. yoldan	() çekmek
e. ilgi	() sunmak
f. karar	() vermek

Şekil 42. GÜ-B1 kodlu kitap “Bir Bilene Danışalım” bölümüne ait “Korku Yolu” metninde “Metni noktalama işaretleri veya dilbilgisi yönünden değerlendirir.” ile ilgili bir etkinlik örneği

Bir Bilene Danışalım bölümüne ait 4. metin “Dünyamız Tehdit Altında” başlıklıdır. Dünyamız Tehdit Altında metnine ait etkinliklerde 4 farklı ölçütün kullanıldığı toplam 8 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. 3 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, 2 etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.”, 1 etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.” ve 2 etkinlikte “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütünün kullanıldığı belirlenmiştir.

4. Küresel ısınmaya karşı bireysel olarak ev içinde neler yapılabilir?

.....

.....

.....

Şekil 43. GÜ-B1 kodlu kitap “Bir Bilene Danışalım” bölümüne ait “Dünyamız Tehdit Altında” metninde “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ile ilgili bir etkinlik örneği

4.4.1.4. GÜ-B1 kodlu ders kitabının dördüncü bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-B1 kodlu kitabın dördüncü bölümü “Geçmişten Geleceğe!” başlıklıdır. Geçmişten Geleceğe! bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 43 etkinlik bulunmakta ve 34 etkinlikte YTÖEOÖ kullanıldığı tespit edilmiştir.

Geçmişten Geleceğe! bölümüne ait ilk metin “Yunus Emre’ye Mektup” başlıklıdır. Yunus Emre’ye Mektup metnine ait etkinliklerde 6 farklı ölçütün kullanıldığı toplam 8 etkinlik olduğu ve 3 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci etkinlikte “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.”, iki ve altıncı etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, üçüncü etkinlikte “Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.”, dördüncü etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, beşinci etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ve yedi ile sekizinci etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

1. Yunus Emre hangi yüzyılda yaşamıştır?

Şekil 44. GÜ-B1 kodlu kitap “Geçmişten Geleceğe!” bölümüne ait “Yunus Emre’ye Mektup” metninde “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.” ile ilgili bir etkinlik örneği

Geçmişten Geleceğe! bölümüne ait 2. metin “Şikâyetim Var!” başlıklıdır. Şikâyetim Var! metnine ait etkinliklerde 8 farklı ölçütün kullanıldığı toplam 11 etkinlik olduğu ve 1 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci etkinlikte “Metnin yazarını ve/veya ne zaman yazıldığını tespit eder.”, ikinci etkinlikte “Metnin tamamına veya bölümlerine uygun anahtar kelimeler belirler veya genel hatlarıyla içeriği tespit eder.”, üçüncü etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, dördüncü etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, beş ve dokuzuncu etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü,

kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.”, altı ve sekizinci etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, yedinci etkinlikte “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.” ve on ile on birinci etkinlikte “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ölçütünün kullanıldığı tespit edilmiştir.

3. Müşterinin mektubu karşısında otel müdürü nasıl bir tavır sergilemiştir?

- a) Hiç ilgilenmez.
- b) İlgilenir görünse de aslında ilgilenmez.
- c) İlgilenir ve gerekenleri yapar.
- d) Personelin bir kısmını işten çıkarır.

Şekil 45. GÜ-B1 kodlu kitap “Geçmişten Geleceğe!” bölümüne ait “Şikâyetim Var!” metninde “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ile ilgili bir etkinlik örneği

Geçmişten Geleceğe! bölümüne ait 3. metin “Eleman Aranıyor” başlıklıdır. Eleman Aranıyor metnine ait etkinliklerde 4 farklı ölçütün kullanıldığı toplam 6 etkinlik olduğu ve 3 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. İlk üç etkinlikte “Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.”, dördüncü etkinlikte “Metinle ilgili ön araştırmalar yapar, metindeki bilgilerin güncelliğini kontrol eder veya metnin kaynağını sorgular.”, beşinci etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ve altıncı etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütü kullanıldığı belirlenmiştir.

1. Okuduğunuz metin nereden alınmış olabilir?

- a) kitaptan b) sözlükten c) gazeteden d) mektuptan

Şekil 46. GÜ-B1 kodlu kitap “Geçmişten Geleceğe!” bölümüne ait “Eleman Aranıyor” metninde “Metinle ilgili ön araştırmalar yapar, metindeki bilgilerin güncelliğini kontrol eder veya metnin kaynağını sorgular.” ile ilgili bir etkinlik örneği

Geçmişten Geleceğe! bölümüne ait 4. metin “Hayatım Tiyatro” başlıklıdır. Hayatım Tiyatro metnine ait etkinliklerde 5 farklı eleştirel ölçütün kullanıldığı toplam 9 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci etkinlikte “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.”, bir, iki ve beşinci etkinliklerde “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, üç, dört, altı ve yedinci etkinliklerde “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” sekizinci etkinlikte “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ve dokuzuncu etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.4.1.5. GÜ-B1 kodlu ders kitabının beşinci bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-B1 kodlu kitabın 5. bölümü “Hikayeler ve Hayatımız” başlıklıdır. Hikayeler ve Hayatımız bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 41 etkinlik bulunmakta ve 31 etkinlikte YTÖEOÖ kullanıldığı tespit edilmiştir.

Hikayeler ve Hayatımız bölümüne ait ilk metin “Zümrüdü Anka Kuşu” başlıklıdır. Zümrüdü Anka Kuşu metnine ait etkinliklerde 6 farklı ölçütün kullanıldığı toplamda da 6 etkinlik olduğu ve 3 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci etkinlikte “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.” ikinci etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, üçüncü etkinlikte “Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.”, dördüncü etkinlikte “Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.”, beşinci etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ve altıncı etkinlikte “Metnin tamamına veya bölümlerine uygun anahtar kelimeler belirler veya genel hatlarıyla içeriği tespit eder.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

3. Metinde adı geçen kuşlar yolculuk sırasında neler hissetmiş?

Şekil 47. GÜ-B1 kodlu kitap “Hikayeler ve Hayatımız” bölümüne ait “Zümrüdü Anka Kuşu” metninde “Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.” ile ilgili bir etkinlik örneği

5. Hikâyenin ana fikri nedir?

Şekil 48. GÜ-B1 kodlu kitap “Hikayeler ve Hayatımız” bölümüne ait “Zümrüdü Anka Kuşu” metninde “Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.” ile ilgili bir etkinlik örneği

Hikayeler ve Hayatımız bölümüne ait 2. metin “Tuz Masalı” başlıklıdır. Tuz Masalı metnine ait etkinliklerde 6 farklı ölçütün kullanıldığı toplamda 9 etkinlik olduğu ve 1 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. İki etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, iki etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, beşinci etkinlikte “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” altıncı etkinlikte “Metni noktalama işaretleri veya dilbilgisi yönünden değerlendirir.”, yedi ve sekizinci etkinlikte ise “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

C) Aşağıdaki yakın anlamlı kelimeleri eşleştiriniz.

kıt	☐	☐	tamamen
iri kıym	☐	☐	iyi bir şekilde
gül gibi	☐	☐	bu defa
büsbütün	☐	☐	az
bu sefer	☐	☐	iri yan

Şekil 49. GÜ-B1 kodlu kitap “Hikayeler ve Hayatımız” bölümüne ait “Tuz Masalı” metninde “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ile ilgili bir etkinlik örneği

Hikayeler ve Hayatımız bölümüne ait 3. metin “Narkissos ya da Nergis” başlıklıdır. Narkissos ya da Nergis metnine ait etkinliklerde 5 farklı eleştirel ölçütün kullanıldığı toplam 8 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Üç etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, iki etkinlikte “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.”, üçüncü etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, yedinci etkinlikte “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ve sekizinci etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

C) Metinde yer alan “mum gibi erimek” ifadesi ne demektir?
Hangi durumlar için kullanılabilir?

Şekil 50. GÜ-B1 kodlu kitap “Hikayeler ve Hayatımız” bölümüne ait “Narkissos ya da Nergis” metninde “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ile ilgili bir etkinlik örneği

Hikayeler ve Hayatımız bölümüne ait 4. metin “Bilim Kurgunun Kıyılarında: Fahrenheit 451” başlıklıdır. Bilim Kurgunun Kıyılarında: Fahrenheit 451 metnine ait etkinliklerde 7 farklı ölçütün kullanıldığı toplam 8 etkinlik olduğu ve 4 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci etkinlikte “Metnin türünü ve/veya türün temel özelliklerini belirler.” ve ilk iki etkinlikte “Metnin yazarını ve/veya ne zaman yazıldığını tespit eder.”, üç ve altıncı etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, dördüncü etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, beşinci etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, altıncı etkinlikte “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ve yedinci etkinlikte de “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

1. "Fahrenheit 451", ne tür bir romandır ve bu romanın yazarı kimdir?

Şekil 51. GÜ-B1 kodlu kitap “Hikayeler ve Hayatımız” bölümüne ait “Bilim Kurgunun Kıyılarında: Fahrenheit 451” metninde “Metnin türünü ve/veya türün temel özelliklerini belirler.” ve “Metnin yazarını ve/veya ne zaman yazıldığını tespit eder.” ölçütleri ile ilgili bir etkinlik örneği

4.4.2. GÜ-B2 kodlu ders kitabına yönelik bulgular. GÜ-B2 kodlu ders kitabında bulunan toplam 163 etkinlikten 130 etkinlikte Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütlerine rastlanmıştır. GÜ-B2 kodlu ders kitabında toplam 5 bölüm bulunmakta ve her bölümde 4 okuma metni ile metinlere ait etkinlikler yer almaktadır. Bu bağlamda araştırma kapsamında GÜ-B2 kodlu ders kitabında bulunan 5 bölüm ve her bölümde bulunan 4 okuma metnine ait etkinlikler incelenmiştir.

Tablo 12.

GÜ-B2 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilen YTÖEOÖ

Ölçüt Kodu	Yer Verilen YTÖEOÖ
1. EOÖ4	Görsellerden, başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder.
2. EOÖ8	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
3. EOÖ15	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
4. EOÖ16	Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.
5. EOÖ17	Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.
6. EOÖ18	Metindeki yardımcı fikirleri tespit eder.
7. EOÖ22	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
8. EOÖ23	Metni noktalama işaretleri veya dilbilgisi yönünden değerlendirir.
9. EOÖ24	Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.
10. EOÖ25	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
11. EOÖ27	Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.
12. EOÖ28	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
13. EOÖ30	Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.
14. EOÖ33	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
15. EOÖ37	Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.
16. EOÖ40	Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.
17. EOÖ41	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
18. EOÖ42	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
19. EOÖ44	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.
20. EOÖ45	Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.
21. EOÖ47	Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.
22. EOÖ49	Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.
23. EOÖ51	Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.

GÜ-B2 kodlu ders kitabına ait etkinlikler incelendiğinde Tablo 12’de görülen 23 ölçüte yer verildiği belirlenmiştir.

Tablo 13.

GÜ-B2 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ

Ölçüt Kodu	Yer Verilmeyen YTÖEOÖ
1. EOÖ1	Metni okuma amacını belirler.
2. EOÖ2	Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.
3. EOÖ3	Metinle ilgili ön araştırmalar yapar, metindeki bilgilerin güncelliğini kontrol eder veya metnin kaynağını sorgular.
4. EOÖ5	Başlık ve görsellerin metnin içeriğiyle uygunluğunu inceler.
5. EOÖ6	Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.
6. EOÖ7	Metnin yazarını ve/veya ne zaman yazıldığını tespit eder.
7. EOÖ9	Metinden öğrendiği yeni bilgileri tespit eder.
8. EOÖ10	Metinden öğrendiği yeni bilgilerin doğruluğunu araştırır.
9. EOÖ11	Metnin türünü ve/veya türün temel özelliklerini belirler.
10. EOÖ12	Metnin gerçek ya da hayal ürünü olduğunu belirler.
11. EOÖ13	Okuma amacına uygun yöntem ve teknikler kullanır. (Sesli Okuma, Sessiz Okuma, Eleştirel Okuma, Görsel Okuma, Hızlı Okuma, Göz Atarak Okuma, Özetleyerek Okuma, Not Alarak Okuma, Tahmin Ederek Okuma, İşaretleyerek Okuma vb.)
12. EOÖ14	Anlamını bilmediği kelimeleri tespit eder.
13. EOÖ19	Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.
14. EOÖ20	Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.
15. EOÖ21	Metindeki bölümlerin metnin bütünüyle veya kendi içindeki tutarlılığını belirler.
16. EOÖ26	Metindeki karakter veya durumlarla ilgili empati yapar.
17. EOÖ29	Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.
18. EOÖ31	Söz sanatlarını belirler. (Benzetme, Kinaye, Kişileştirme, Konuşturma, Bilmezlikten Gelme, Zıtlık, Abartma, Tekrar vb.)
19. EOÖ32	Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.
20. EOÖ34	Metindeki mizahi unsurları belirler.
21. EOÖ35	Metindeki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.
22. EOÖ36	Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.
23. EOÖ38	Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.
24. EOÖ39	Metnin tamamına veya bölümlerine uygun anahtar kelimeler belirler veya genel hatlarıyla içeriği tespit eder.
25. EOÖ43	Metin için farklı bir son belirler veya metinden hareketle yeni bir metin oluşturur.
26. EOÖ46	Metni okuma amacına ulaşp ulaşmadığını belirler.
27. EOÖ48	Metni okumadan önceki düşünceleriyle metni okuduktan sonraki düşüncelerini karşılaştırır.

28. EOÖ50	Metinde etkilendiği, ikna edildiği veya fikrini değiştiren bölümleri belirler.
-----------	--

GÜ-B2 kodlu ders kitabına ait etkinlikler incelendiğinde Tablo 13'te görülen 28 ölçütün hiç kullanılmadığı tespit edilmiştir.

4.4.2.1. GÜ-B2 kodlu ders kitabının birinci bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-B2 kodlu kitabın 1. bölümü “Uzmanına Sor” başlıklıdır. Uzmanına Sor bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 34 etkinlik bulunduğ ve 26 etkinlikte ise eleştirel okuma ölçütü kullanıldığı tespit edilmiştir.

Uzmanına Sor bölümüne ait ilk metin “Güzel Sanatlar” başlıklı okuma metnidir. Güzel Sanatlar metnine ait etkinliklerde 1 ölçütün kullanıldığı 3 etkinlik olduğu ve 3 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. 3 etkinlikte “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.” ölçütünün kullanıldığı belirlenmiştir.

Uzmanına Sor bölümüne ait 2. metin “Faydalı ve Zararlı GDO” başlıklıdır. Faydalı ve Zararlı GDO metnine ait etkinliklerde 6 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı 8 etkinlik olduğu ve 1 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, iki, üç, dört ve beşinci etkinliklerde “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.”, altıncı etkinlikte “Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.” ile “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, yedinci etkinlikte “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ve sekizinci etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

1. Okuduğunuz metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılabilir?

- a) Dünyadaki ülkelerin tamamında GDO tekniği vardır.
- b) GDO, özellikle kümes hayvanlarında kullanılmaktadır.
- c) GDO'lu ürünlerin hayvanlar üzerinde olumsuz bir etkisine rastlanmamıştır.
- d) GDO tekniği, istenirse çok faydalı alanlarda kullanılabilir.
- e) GDO'lu bitkiler, organ yetmezliği tedavisinde kullanılmaktadır.

Şekil 52. GÜ-B2 kodlu kitap “Uzmanına Sor” bölümüne ait “Faydalı ve Zararlı GDO” metninde “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ile ilgili bir etkinlik örneği

Uzmanına Sor bölümüne ait 3. metin “Arkeoloji” başlıklıdır. Arkeoloji metnine ait etkinliklerde 5 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı 10 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 4 etkinlikte “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.”, 2 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, 4 etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ve 1 etkinlikte de “Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.” ile “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütlerinin kullanıldığı görülmüştür.

1. Arkeoloji nedir, neyi amaçlar?

Şekil 53. GÜ-B2 kodlu kitap “Uzmanına Sor” bölümüne ait “Arkeoloji” metninde “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.” ve “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütleri ile ilgili etkinlik örneği

Uzmanına Sor bölümüne ait 4. metin “Üstün Zekalıların Eğitimi” başlıklıdır. Üstün Zekalıların Eğitimi adlı okuma metnine ait etkinliklerde 5 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı 5 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını

tespit eder.”, ikinci etkinlikte “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.”, üçüncü etkinlikte “Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.”, dördüncü etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ve beşinci etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

4.4.2.2. GÜ-B2 kodlu ders kitabının ikinci bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-B2 kodlu kitabın 2. bölümü “Ne Yapmalı?” başlıklıdır. Ne Yapmalı? bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 29 etkinlik bulunduğu ve 18 etkinlikte ise eleştirel okuma ölçütü kullanıldığı tespit edilmiştir.

Ne Yapmalı? adlı bölüme ait ilk metin “Doğru Mesleği Seçmek” başlıklı okuma metnidir. Doğru Mesleği Seçmek adlı okuma metnine ait etkinliklerde 4 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı toplam 5 etkinliğin olduğu ve 3 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, iki ve üçüncü etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, dördüncü etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ve beşinci etkinlikte “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

Ne Yapmalı? adlı bölüme ait 2. metin “Yeni Bir Başlangıç” başlıklı okuma metnidir. Yeni Bir Başlangıç adlı okuma metnine ait etkinliklerde 1 YTÖEOÖ kullanıldığı tek etkinliğin olduğu ve 3 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. Kullanılan tek ölçüt “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ile ilgili olduğu belirlenmiştir.

Ne Yapmalı? adlı bölüme ait 3. metin “İletişim Kurmak” başlıklı okuma metnidir. İletişim Kurmak adlı okuma metnine ait etkinliklerde 3 farklı ölçütün kullanıldığı 5 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. 3 etkinlikte “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.”, 1 etkinlikte

“Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ve 1 etkinlikte de “Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

2. Yüz yüze iletişim hangi açılardan teknoloji kanallı iletişimden üstün tutulmaktadır?

Şekil 54. GÜ-B2 kodlu kitap “Ne Yapmalı?” bölümüne ait “İletişim Kurmak” metninde “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.” ile ilgili etkinlik örneği

Ne Yapmalı? adlı bölüme ait 4. metin “Derinlerin Hâkimi” başlıklı okuma metnidir. Derinlerin Hâkimi adlı okuma metnine ait etkinliklerde 5 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı toplam 7 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir eleştirel okuma ölçütünün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 2 etkinlikte “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.”, 1 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, 3 etkinlikte “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.”, 1 etkinlikte “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.” ve 1 etkinlikte de “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.” YTÖEOÖ kullanıldığı tespit edilmiştir.

2. Köpek balıklarının görme duyularını kullanmama nedenleri nelerdir?

Şekil 55. GÜ-B2 kodlu kitap “Ne Yapmalı?” bölümüne ait “Derinlerin Hâkimi” metninde “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ile ilgili etkinlik örneği

4.4.2.3. GÜ-B2 kodlu ders kitabının üçüncü bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-B2 kodlu kitabın 3. bölümü “Kültür Sanat” başlıklıdır. Kültür Sanat bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 31 etkinlik bulunduğu ve 29 etkinlikte ise eleştirel okuma ölçütü kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kültür Sanat adlı bölüme ait ilk metin “Ankara’da Kültür Sanat” başlıklı okuma metnidir. Ankara’da Kültür Sanat adlı okuma metnine ait etkinliklerde 4 farklı ölçütün birden fazla kullanıldığı toplam 8 etkinliğin olduğu tespit edilmiştir. 7 etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, bir etkinlikte “Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.”, 1 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ve 2 etkinlikte “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

Kültür Sanat adlı bölüme ait 2. metin “Söyleşi: Sanat Durağı” başlıklı okuma metnidir. Söyleşi: Sanat Durağı adlı okuma metnine ait etkinliklerde 4 farklı eleştirel ölçütün birden fazla kullanıldığı 6 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. İlk 3 etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, 2 etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” yine 1 etkinlikte “Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.” ve etkinliklerin birinde de “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

Kültür Sanat adlı bölüme ait üçüncü metin “Her Yazar Kendini mi Yazar?” başlıklı okuma metnidir. Her Yazar Kendini mi Yazar? adlı okuma metnine ait etkinliklerde 4 farklı eleştirel ölçütün kullanıldığı 8 etkinliğin olduğu belirlenmiştir. Birinci etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, bir ve üçüncü etkinlikte “Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.”, yedinci etkinlikte “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ve beş etkinlikte de “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

3. Yazarın “Muza’yla birlikte mısır satması, sinemada seyirciye gazoz ve çekirdek dağıtması” neyin göstergesidir?

Şekil 56. GÜ-B2 kodlu kitap “Kültür Sanat” bölümüne ait “Her Yazar Kendini mi Yazar?” metninde “Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.” ile ilgili etkinlik örneği

B) Aşağıdaki cümleleri tamamlayınız.

1.hayatıma yeni bir renk kattı.
2. Bugün biri bana en çok etkilendiğin kitap hangisi
deseydi, tereddüt etmeden
..... derdim.
3.adlı
romanda tamamiyle metinle özdeşleştiğimi hissettim.
4. Hayal kurmak.....
5. Okuduğum ilk roman yani ilk göz ağrım
.....adlı
romandı.

Şekil 57. GÜ-B2 kodlu kitap “Kültür Sanat” bölümüne ait “Her Yazar Kendini mi Yazar?” metninde “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ile ilgili etkinlik örneği

Kültür Sanat adlı bölüme ait 4. metin “Nuri Bilge Ceylan: Bir Doğa Fotoğrafçısı” başlıklı okuma metnidir. Nuri Bilge Ceylan: Bir Doğa Fotoğrafçısı adlı okuma metnine ait etkinliklerde 8 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı 7 etkinliğin olduğu belirlenmiştir. Birinci etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ile “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.”, ikinci etkinlikte bir önceki etkinlikte bulunan “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.”, üçüncü etkinlikte “Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.”, dördüncü etkinlikte “Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.” ile “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, beşinci etkinlikte “Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.”, altıncı etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ve yedinci etkinlikte “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

4. "Bir Zamanlar Anadolu'da" filmindeki kişiler kimlerdir? Bu kişiler ne gibi özelliklere sahiptir?

Şekil 58. GÜ-B2 kodlu kitap "Kültür Sanat" bölümüne ait "Nuri Bilge Ceylan: Bir Doğa Fotoğrafçısı" metninde "Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder." ile "Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder." ölçütleri ile ilgili etkinlik örneği

4.4.2.4. GÜ-B2 kodlu ders kitabının dördüncü bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-B2 kodlu kitabın dördüncü bölümü "Bilimden Dünyamıza" başlıklıdır. Bilimden Dünyamıza bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 35 etkinlik bulunduğu ve 31 etkinlikte ise eleştirel okuma ölçütü kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bilimden Dünyamıza adlı bölüme ait ilk metin "Bilime Adanmış Bir Ömür" başlıklı okuma metnidir. Bilime Adanmış Bir Ömür adlı okuma metnine ait etkinliklerde 4 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı toplam 9 etkinlik olduğu ve 1 etkinlikte herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. 3 etkinlikte "Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.", 4 etkinlikte "Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.", bir etkinlikte "Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler." ve 1 etkinlikte de "Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler." ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

2. Cahit Arf'ın akademisyenlik hayatı ne zaman başlar?

Şekil 59. GÜ-B2 kodlu kitap "Bilimden Dünyamıza" bölümüne ait "Bilime Adanmış Bir Ömür" metninde "Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler." ile ilgili etkinlik örneği

Bilimden Dünyamıza adlı bölüme ait 2. metin "Eskici" başlıklı okuma metnidir. Eskici adlı okuma metnine ait etkinliklerde 3 farklı eleştirel ölçütün birden fazla kullanıldığı toplam 9 etkinliğin olduğu ve 1 etkinlikte herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit

edilmiştir. 5 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, 3 etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ve 1 etkinlikte de “Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Hasan, yolculuğun başında çok konuşmasına rağmen daha sonra neden susmuştur?

- a) yorulduğu için
- b) Türk yolcu kalmadığı için
- c) Filistin gemisine bindiği için
- d) korktuğu için

Şekil 60. GÜ-B2 kodlu kitap “Bilimden Dünyamıza” bölümüne ait “Eskici” metninde “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ile ilgili etkinlik örneği

3. Eskicinin fiziki görünümü nasıldır? Anlatınız.

Şekil 61. GÜ-B2 kodlu kitap “Bilimden Dünyamıza” bölümüne ait “Eskici” metninde “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ile ilgili etkinlik örneği

Bilimden Dünyamıza adlı bölüme ait 3. metin “Karagöz ve Hacivat” başlıklı okuma metnidir. Karagöz ve Hacivat adlı okuma metnine ait etkinliklerde 5 farklı eleştirel ölçütün birden fazla kullanıldığı toplam 6 etkinliğin olduğu tespit edilmiştir. 2 etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ölçütü ve dört farklı etkinlikte de “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.”, “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.”, “Metinle ilgili kendi duygu,

düşüncelerini belirler.”, ve “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bilimden Dünyamıza adlı bölüme ait 4. metin “Don Kişot ve Yardımcısı” başlıklı okuma metnidir. Don Kişot ve Yardımcısı adlı okuma metnine ait etkinliklerde 5 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı 7 etkinlik olduğu ve 1 etkinlikte herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. Birinci etkinlikte “Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.”, iki, altı ve yedinci etkinliklerde “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, üçüncü etkinlikte “Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.”, dört ve altıncı etkinliklerde “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.” ve beşinci etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

1. Yazarın romanı yazmadaki amacı nedir?

.....

Şekil 62. GÜ-B2 kodlu kitap “Bilimden Dünyamıza” bölümüne ait “Don Kişot ve Yardımcısı” metninde “Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.” ile ilgili etkinlik örneği

C) “Don Kişot” romanından alınmış aşağıdaki cümleleri hangi kahraman söylemiş olabilir? Boşluklara yazınız.

- a) : “Bu muhteşem şatoda asiller arasında yiyeceğimiz akşam yemeği için yemek salonuna gidelim.”
- b) : “Bu, avlusunun kerpiçleri eskimiş, bakımsız handa katircılarla ağır yemek kokularının birbirine karıştığı pis odada bir lokma yiyecek bulmaya çalışalım.”
- c) : “Ümitsizliğe düştüğüm bir sırada talih yüzüme güldü. Şu koca devleri görmüyor musun? Onlarla savaşip canlarına okuyacağım.”
- ç) : “Ben yel değirmenlerinden başka bir şey göremiyorum, onlarla savaşmak büyük bir saçmalık, lütfen aklınızı başınıza toplayın.”

Şekil 63. GÜ-B2 kodlu kitap “Bilimden Dünyamıza” bölümüne ait “Don Kişot ve Yardımcısı” metninde “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ile ilgili etkinlik örneği

4.4.2.5. GÜ-B2 kodlu ders kitabının beşinci bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-B2 kodlu kitabın beşinci bölümü “Sanattan Bilime” başlıklıdır. Sanattan Bilime bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 34 etkinlik bulunduğu ve 26 etkinlikte ise eleştirel okuma ölçütü kullanıldığı tespit edilmiştir.

Sanattan Bilime adlı bölüme ait ilk metin “Depremle Yaşamak” başlıklı okuma metnidir. Depremle Yaşamak adlı okuma metnine ait etkinliklerde 6 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı 8 etkinlik olduğu ve 3 etkinlikte herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. Üç etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, dördüncü etkinlikte “Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.”, beşinci etkinlikte “Metindeki yardımcı fikirleri tespit eder.”, altıncı etkinlikte “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.”, yedinci etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ve sekizinci etkinlikte “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

4. Aşağıdakilerden hangisi metnin yardımcı fikirlerinden biri değildir?

- a) Depremle yaşamak konusunda başarılı olan ülkeler örnek alınabilir.

Şekil 64. GÜ-B2 kodlu kitap “Sanattan Bilime” bölümüne ait “Depremle Yaşamak” metninde “Metindeki yardımcı fikirleri tespit eder.” ile ilgili etkinlik örneği

Ç) Aşağıdaki sözcükleri eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1. izolasyon

2. tespit et-

3. uyarı

4. tedbir

5. olağan

... alışılmış

... bul-

... sürpriz

... engelleme

... anons

... dikkat

... belirle-

... ikaz

... koruma

... ceza

... iletim

... olası

Şekil 65. GÜ-B2 kodlu kitap “Sanattan Bilime” bölümüne ait “Depremle Yaşamak” metninde “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ile ilgili etkinlik örneği

Sanattan Bilime adlı bölüme ait 2. metin “Işıkla Yazı Yazan Sanatçı” başlıklı okuma metnidir. Işıkla Yazı Yazan Sanatçı adlı okuma metnine ait etkinliklerde 4 farklı YTÖEOÖ kullanılan toplam 6 etkinlik olduğu ve 1 etkinlikte herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 2 etkinlikte “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.”, 3 etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, 1 etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütüyle beraber “Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.” ve 1 etkinlikte de “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

3. "Bakmak ile görmek arasında bir fark vardır." cümlesinden ne anlıyorsunuz, yazınız?

Şekil 66. GÜ-B2 kodlu kitap "Sanattan Bilime" bölümüne ait "Işıkla Yazı Yazan Sanatçı" metninde "Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler." ile ilgili etkinlik örneği

Sanattan Bilime adlı bölüme ait 3. metin "Simülasyon ve Tıp" başlıklı okuma metnidir. Simülasyon ve Tıp adlı okuma metnine ait etkinliklerde 5 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı toplam 7 etkinlik olduğu ve 1 etkinlikte herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 3 etkinlikte "Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.", 1 etkinlikte "Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.", 1 etkinlikte "Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.", 1 etkinlikte de "Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır." ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

2. Edward Link kimdir ve ne yapmıştır?

Şekil 67. GÜ-B2 kodlu kitap "Sanattan Bilime" bölümüne ait "Simülasyon ve Tıp" metninde "Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder." ile ilgili etkinlik örneği

Sanattan Bilime adlı bölüme ait 4. metin "Elektronik Eşyalarınızın Ömrü Ne Kadar?" başlıklı okuma metnidir. Elektronik Eşyalarınızın Ömrü Ne Kadar? adlı okuma metnine ait etkinliklerde 4 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı 4 etkinliğe yer verilmiş ve 3 etkinlikte herhangi bir YTÖEOÖ kullanılmadığı tespit edilmiştir. 1 etkinlikte "Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.", 1 etkinlikte "Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.", 1 etkinlikte "Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya

kelime anlamını araştırır.” ve 1 etkinlikte de “Görsellerden, başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

3. Bu metinde hangi eşyaların kullanımı için tavsiyeler vardır?

.....

Şekil 68. GÜ-B2 kodlu kitap “Sanattan Bilime” bölümüne ait “Elektronik Eşyalarınızın Ömrü Ne Kadar?” metninde “Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.” ile ilgili etkinlik örneği

B) Kullanma kılavuzlarında veya eşyaların üzerinde bazen yazılı bir talimat yerine şekiller görmekteyiz. Aşağıdaki şekilleri inceleyiniz ve anlamları ile eşleştiriniz.

Ateşle yaklaşmayınız.

Çamaşır makinesinde yıkamayınız.

Ütü yapmayınız.

Elde yıkayınız.

Bitince çöpe atınız.

Şekil 69. GÜ-B2 kodlu kitap “Sanattan Bilime” bölümüne ait “Elektronik Eşyalarınızın Ömrü Ne Kadar?” metninde “Görsellerden, başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder.” ile ilgili etkinlik örneği

4.4.3. GÜ-C1 kodlu ders kitabına yönelik bulgular. GÜ-C1 kodlu ders kitabında bulunan okuma metinlerine ait 148 etkinlik içinden 99 etkinlikte Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütlerine rastlanmıştır. GÜ-C1 kodlu ders kitabında toplam 5 bölüm bulunmakta ve her bölümde 4 okuma metni ve ilgili metinlere ait etkinlikler yer almaktadır. Bu bağlamda araştırma kapsamında GÜ-C1 kodlu ders kitabında bulunan 5 bölümde toplam 20 okuma metni ve etkinlikleri detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Tablo 14.

GÜ-C1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilen YTÖEOÖ

Ölçüt Kodu	Yer Verilen YTÖEOÖ
1. EOÖ8	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
2. EOÖ11	Metnin türünü ve/veya türün temel özelliklerini belirler.
3. EOÖ15	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
4. EOÖ16	Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.
5. EOÖ17	Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.
6. EOÖ19	Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.
7. EOÖ20	Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.
8. EOÖ22	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
9. EOÖ25	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
10. EOÖ26	Metindeki karakter veya durumlarla ilgili empati yapar.
11. EOÖ27	Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.
12. EOÖ28	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
13. EOÖ29	Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.
14. EOÖ30	Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.
15. EOÖ33	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
16. EOÖ36	Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.
17. EOÖ37	Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.
18. EOÖ38	Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.
19. EOÖ40	Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.
20. EOÖ41	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
21. EOÖ42	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
22. EOÖ44	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.
23. EOÖ45	Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.
24. EOÖ47	Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.

25. EOÖ49	Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.
26. EOÖ51	Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.

GÜ-C1 kodlu ders kitabına ait etkinlikler detaylı incelendiğinde Tablo 14’te görüldüğü gibi 26 farklı ölçütün kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 15.

GÜ-C1 Kodlu Ders Kitabında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ

Ölçüt Kodu	Yer Verilmeyen YTÖEOÖ
1. EOÖ1	Metni okuma amacını belirler.
2. EOÖ2	Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.
3. EOÖ3	Metinle ilgili ön araştırmalar yapar, metindeki bilgilerin güncelliğini kontrol eder veya metnin kaynağını sorgular.
4. EOÖ4	Görsellerden, başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder.
5. EOÖ5	Başlık ve görsellerin metnin içeriğiyle uygunluğunu inceler.
6. EOÖ6	Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.
7. EOÖ7	Metnin yazarını ve/veya ne zaman yazıldığını tespit eder.
8. EOÖ9	Metinden öğrendiği yeni bilgileri tespit eder.
9. EOÖ10	Metinden öğrendiği yeni bilgilerin doğruluğunu araştırır.
10. EOÖ12	Metnin gerçek ya da hayal ürünü olduğunu belirler.
11. EOÖ13	Okuma amacına uygun yöntem ve teknikler kullanır. (Sesli Okuma, Sessiz Okuma, Eleştirel Okuma, Görsel Okuma, Hızlı Okuma, Göz Atarak Okuma, Özetleyerek Okuma, Not Alarak Okuma, Tahmin Ederek Okuma, İşaretleyerek Okuma vb.)
12. EOÖ14	Anlamını bilmediği kelimeleri tespit eder.
13. EOÖ18	Metindeki yardımcı fikirleri tespit eder.
14. EOÖ21	Metindeki bölümlerin metnin bütünüyle veya kendi içindeki tutarlılığını belirler.
15. EOÖ23	Metni noktalama işaretleri veya dilbilgisi yönünden değerlendirir.
16. EOÖ24	Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.
17. EOÖ31	Söz sanatlarını belirler. (Benzetme, Kinaye, Kişileştirme, Konuşturma, Bilmezlikten Gelme, Zıtlık, Abartma, Tekrar vb.)
18. EOÖ32	Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.
19. EOÖ34	Metindeki mizahi unsurları belirler.
20. EOÖ35	Metindeki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.
21. EOÖ39	Metnin tamamına veya bölümlerine uygun anahtar kelimeler belirler veya genel hatlarıyla içeriği tespit eder.
22. EOÖ43	Metin için farklı bir son belirler veya metinden hareketle yeni bir metin oluşturur.

23. EOÖ46	Metni okuma amacına ulaşip ulaşmadığını belirler.
24. EOÖ48	Metni okumadan önceki düşünceleriyle metni okuduktan sonraki düşüncelerini karşılaştırır.
25. EOÖ50	Metinde etkilendiği, ikna edildiği veya fikrini değiştiren bölümleri belirler.

GÜ-C1 kodlu ders kitabına ait etkinlikler detaylı incelendiğinde Tablo 15’te görüldüğü üzere 25 farklı ölçütün hiçbir etkinlikte kullanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.4.3.1. GÜ-C1 kodlu ders kitabının birinci bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-C1 kodlu kitabın birinci bölümü “Kültür ve Sanat” başlıklıdır. Kültür ve Sanat bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 34 etkinlik bulunduğu ve 20 etkinlikte YTÖEOÖ kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kültür ve Sanat bölümüne ait ilk metin “Türk Mimarisinin Işığı” başlıklı okuma metnidir. Türk Mimarisinin Işığı metnine ait etkinliklerde 3 YTÖEOÖ kullanıldığı 5 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 1 etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, 3 etkinlikte “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.” ve 1 etkinlikte de “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

1. Mimar Sinan için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- Eserleri birer mühendislik harikasıdır.
- Uyguladığı tekniklerle çağımız mimarisini de etkilemiştir.
- 50 yıl boyunca mimarlık yapmıştır.
- Yapıtlarının en önemli özelliklerinden biri kullandığı kodlardır.

Şekil 70. GÜ-C1 kodlu kitap “Kültür ve Sanat” bölümüne ait “Türk Mimarisinin Işığı” metninde “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ile ilgili etkinlik örneği

Kültür ve Sanat bölümüne ait 2. metin “Gel Zaman Git Zaman” başlıklı okuma metnidir. Gel Zaman Git Zaman metnine ait etkinliklerde 3 YTÖEOÖ kullanıldığı 4 etkinlik olduğu ve 3 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir.

2 etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, 1 etkinlikte “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.” ve 1 etkinlikte de “Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.” ölçütünün kullanıldığı tespit edilmiştir.

2. Aşağıdaki sözlerden hangisi metinde verilmek istenen temel düşünceyle paralellik gösterir?

- a) Demir, tavında dövülür.
- b) Sakla samanı, gelir zamanı.
- c) Zaman her şeyin ilacıdır.
- d) Gün doğmadan neler doğar.

Şekil 71. GÜ-C1 kodlu kitap “Kültür ve Sanat” bölümüne ait “Gel Zaman Git Zaman” metninde “Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.” ile ilgili etkinlik örneği

Kültür ve Sanat bölümüne ait 3. metin “Birlikte Eğleniyoruz” başlıklı okuma metnidir. Birlikte Eğleniyoruz metnine ait etkinliklerde 5 YTÖEOÖ kullanıldığı 6 etkinlik olduğu ve 3 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 2 etkinlikte “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.”, 1 etkinlikte “Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.”, 1 etkinlikte “Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.”, 1 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ve 1 etkinlikte de “Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

1. Nevruz Bayramı neyi temsil etmektedir ve nasıl kutlanmaktadır?

Şekil 72. GÜ-C1 kodlu kitap “Kültür ve Sanat” bölümüne ait “Birlikte Eğleniyoruz” metninde “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.” ile ilgili etkinlik örneği

4. Gerewol Festivali, eğlenceli vakit geçirmenin yanı sıra nasıl bir düşünsel alt yapıya sahiptir?

Şekil 73. GÜ-C1 kodlu kitap “Kültür ve Sanat” bölümüne ait “Birlikte Eğleniyoruz” metninde “Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.” ile ilgili etkinlik örneği

Kültür ve Sanat bölümüne ait 4. metin “Dünüyle Bugünüyle Dans ve Halk Oyunları” başlıklı okuma metnidir. Dünüyle Bugünüyle Dans ve Halk Oyunları metnine ait etkinliklerde YTÖEOÖ kullanıldığı 5 etkinlik olduğu ve 6 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 1 etkinlikte “Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.”, 1 etkinlikte “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.”, 1 etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.”, 1 etkinlikte “Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.” ve 1 etkinlikte de “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

☞ Metinde koyu renkle belirtilmiş sözcüklerin sizde uyandırdığı çağrışımları yazınız ve bu çağrışımların sebeplerini açıklayınız.

Şekil 74. GÜ-C1 kodlu kitap “Kültür ve Sanat” bölümüne ait “Dünüyle Bugünüyle Dans ve Halk Oyunları” metninde “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir

sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ile ilgili etkinlik örneği

4.4.3.2. GÜ-C1 kodlu ders kitabının ikinci bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-C1 kodlu kitabın 2. bölümü “Sağlığım” başlıklıdır. Sağlığım bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 35 etkinlik bulunduğu ve 22 etkinlikte ise eleştirel okuma ölçütü kullanıldığı tespit edilmiştir.

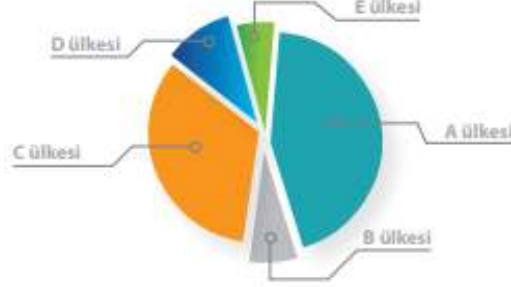
Sağlığım bölümüne ait ilk metin “Genetik Şifre” başlıklı okuma metnidir. Genetik Şifre metnine ait etkinliklerde 4 YTÖEOÖ kullanıldığı 6 etkinlik olduğu ve 5 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 3 etkinlikte “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.”, 1 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, 1 etkinlikte “Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.” ve 1 etkinlikte de “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

6. Size ailenizden aktarılan genetik özellikleriniz hakkında bilgi veriniz.

Şekil 75. GÜ-C1 kodlu kitap “Sağlığım” bölümüne ait “Genetik Şifre” metninde “Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.” ile ilgili etkinlik örneği

Sağlığım bölümüne ait 2. metin “Gelişen Dünyanın Değişen Hastalıkları” başlıklı okuma metnidir. Gelişen Dünyanın Değişen Hastalıkları metnine ait etkinliklerde 2 YTÖEOÖ kullanıldığı 4 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 2 etkinlikte “Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.” ve 2 etkinlikte de “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

2. Metinde geçen "Özellikle gelişmiş ülkelerde yaşlı nüfus artmıştır." ifadesinden hareketle aşağıda ki yaşlı nüfus oranı verilen ülkelerden hangisinin gelişmiş bir ülke olduğu söylenebilir?

- a) A ülkesi
b) B ülkesi
c) C ülkesi
d) D ülkesi
e) E ülkesi

Şekil 76. GÜ-C1 kodlu kitap "Sağlığım" bölümüne ait "Gelişen Dünyanın Değişen Hastalıkları" metninde "Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur." ile ilgili etkinlik örneği

4. "Gelişen ve değişen dünyaya ayak uydurmak her geçen gün daha da zor hâle geliyor." cümlesindeki altı çizili ifade hangi anlamda kullanılmıştır?

- a) inanmak
b) güvenmek
c) bilmek
d) uyum sağlamak

Şekil 77. GÜ-C1 kodlu kitap "Sağlığım" bölümüne ait "Gelişen Dünyanın Değişen Hastalıkları" metninde "Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır." ile ilgili etkinlik örneği

Sağlığım bölümüne ait 3. metin "Ayakkabı İçin Klima: KLİMAYAK" başlıklı okuma metnidir. Ayakkabı İçin Klima: KLİMAYAK metnine ait etkinliklerde 5 YTÖEOÖ kullanıldığı 7 etkinlik olduğu ve 3 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 1 etkinlikte "Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.", 2 etkinlikte "Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.", 1 etkinlikte "Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını

tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.”, 1 etkinlikte “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ve 2 etkinlikte de “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

1. “Klimayak” adlı buluş hangi amaçla yapılmıştır?

.....

Şekil 78. GÜ-C1 kodlu kitap “Sağlığım” bölümüne ait “Ayakkabı İçin Klima: Klimayak” metninde “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ile ilgili etkinlik örneği

Sağlığım bölümüne ait 4. metin “Nüfus Patlaması” başlıklı okuma metnidir. Nüfus Patlaması metnine ait etkinliklerde 5 YTÖEOÖ kullanıldığı 5 etkinlik olduğu ve 3 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 2 etkinlikte “Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.” ile “Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.”, 1 etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, 1 etkinlikte “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ve 1 etkinlikte de “Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

5. Aşağıdakilerden hangisi metinde bahsedilen konulardan birisi değildir?

- a) dünya nüfusunun tarihi gelişimi
- b) astronomik araştırmalar
- c) nüfus sayımının gerekliliği
- d) dünyanın yaşı
- e) insan türünün yaşı

Şekil 79. GÜ-C1 kodlu kitap “Sağlığım” bölümüne ait “Nüfus Patlaması” metninde “Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.” ile ilgili etkinlik örneği

4.4.3.3. GÜ-C1 kodlu ders kitabının üçüncü bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-C1 kodlu kitabın 3. bölümü “Farkında Mısınız?” başlıklıdır. Farkında Mısınız? bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 24 etkinlik bulunduğu ve 18 etkinlikte ise eleştirel okuma ölçütü kullanıldığı tespit edilmiştir.

Farkında Mısınız? bölümüne ait 1. metin “Tükettikçe Tükenen İnsanlık” başlıklı okuma metnidir. Tükettikçe Tükenen İnsanlık metnine ait etkinliklerde 4 YTÖEOÖ kullanıldığı 6 etkinlik olduğu ve 1 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 3 etkinlikte “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.”, 1 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, 1 etkinlikte “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ve 1 etkinlikte de “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

3. Aşağıdakilerin hangisinde verilen atasözü ile parantez içindeki açıklama uyuşmamaktadır?

- a) Ayağını yorganına göre uzat. (Kişi, tüm harcamalarını kendi bütçesine göre ayarlamalıdır.)
- b) Sakla samanı, gelir zamanı. (Gereksiz görülen, işe yaramaz kabul edilen şey, günün birinde lâzım olabilir.)
- c) Ak akçe kara gün içindir. (Emek vererek, alın teri dökerek kazandığımız para, sıkıntılı anlarımız ve zor günlerimiz içindir.)
- d) Eskisi olmayanın yenisi olmaz. (Eski eşyalar ve kıyafetler almayana yeni eşyalar ve kıyafetler satılmaz.)

Şekil 80. GÜ-C1 kodlu kitap “Farkında Mısınız?” bölümüne ait “Tükettikçe Tükenen İnsanlık” metninde “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ile ilgili etkinlik örneği

Farkında Mısınız? bölümüne ait 2. metin “Karşı Cinsi Anlama Kılavuzu” başlıklı okuma metnidir. Karşı Cinsi Anlama Kılavuzu metnine ait etkinliklerde 3 YTÖEOÖ kullanıldığı 4 etkinlik olduğu ve 1 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı

tespit edilmiştir. 1 etkinlikte “Metindeki karakter veya durumlarla ilgili empati yapar.”, 2 etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ve 1 etkinlikte de “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

1. Metindeki günlükleri empati kurarak yorumlayınız.

Şekil 81. GÜ-C1 kodlu kitap “Farkında Mısınız?” bölümüne ait “Karşı Cinsi Anlama Kılavuzu” metninde “Metindeki karakter veya durumlarla ilgili empati yapar.” ile ilgili etkinlik örneği

Farkında Mısınız? bölümüne ait 3. metin “Parmaklarınızın Ucunda Bir Dünya” başlıklı okuma metnidir. Parmaklarınızın Ucunda Bir Dünya metnine ait etkinliklerde 3 YTÖEOÖ kullanıldığı 3 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 1 etkinlikte “Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.” ile “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.”, 1 etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.”, ve 1 etkinlikte de “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütlerinin kullanıldığı görülmüştür.

3. Kendinize ait bir akıllı ev tasarlasaydınız, bu evde nelere yer verirdiniz?

Şekil 82. GÜ-C1 kodlu kitap “Farkında Mısınız?” bölümüne ait “Parmaklarınızın Ucunda Bir Dünya” metninde “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ile ilgili etkinlik örneği

Farkında Mısınız? bölümüne ait 4. metin “Bunları Duydunuz Mu?” başlıklı okuma metnidir. Bunları Duydunuz Mu? metnine ait etkinliklerde 3 YTÖEOÖ kullanıldığı 5 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 1 etkinlikte “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.”, 2 etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ve 2

etkinlikte de “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

1. Çernobil ve Tokaimura nükleer santrallerindeki kazalar, sonuçları açısından karşılaştırıldığında neler söylenebilir?

Şekil 83. GÜ-C1 kodlu kitap “Farkında Mısınız?” bölümüne ait “Bunları Duydunuz Mu?” metninde “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.” ile ilgili etkinlik örneği

4.4.3.4. GÜ-C1 kodlu ders kitabının dördüncü bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-C1 kodlu kitabın 4. bölümü “Edebiyat Dünyasından” başlıklıdır. Edebiyat Dünyasından bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 31 etkinlik bulunduğu ve 23 etkinlikte YTÖEOÖ kullanıldığı tespit edilmiştir.

Edebiyat Dünyasından bölümüne ait 1. metin “Şiir Ülkesinin Mısralarında Gezinti” başlıklı okuma metnidir. Şiir Ülkesinin Mısralarında Gezinti metnine ait 4 farklı YTÖEOÖ kullanıldığı 4 etkinlik olduğu ve 3 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 1 etkinlikte “Metnin türünü ve/veya türün temel özelliklerini belirler.”, 1 etkinlikte “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.”, 1 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ve 1 etkinlikte de “Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

1. Şair Ayla Oral, şiiri anlatırken “Olamazlar”ın mezanna / Benim garip ülkem / Saraylar kurar” der. Şair bu dizeleriyle şiirin hangi özelliklerini belirtmek istemiştir?

Şekil 84. GÜ-C1 kodlu kitap “Edebiyat Dünyasından” bölümüne ait “Şiir Ülkesinin Mısralarında Gezinti” metninde “Metnin türünü ve/veya türün temel özelliklerini belirler.” ile ilgili etkinlik örneği

Edebiyat Dünyasından bölümüne ait 2. metin “Beyaz Gemi” başlıklı okuma metnidir. Beyaz Gemi metnine ait etkinliklerde 4 YTÖEOÖ kullanıldığı 6 etkinlik olduğu ve 1 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 3 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, 1 etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, 1 etkinlikte “Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.” ve 1 etkinlikte de “Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.” ölçütlerinin kullanıldığı görülmüştür.

2. Aşağıdaki numaralı cümlelerin hangisinde “ihtimal” anlamı vardır?

(1) Günlerden bir gün, Karavul Dağı'nın tepesinden baskarken Isık Göl'ün masmavi sularında o bembeyaz gemiyi ilk defa gördüğü zaman, o güzellik karşısında büyük bir heyecan duymuş, yüreği kafesinden çıkacakmış gibi çarpmıştı. (2) Ve o gün, Isık Göl'de gemicilik yapan babasının da bu beyaz gemide olabileceğini, orada çalıştığını düşünmüştü. (3) Sonra bu düşünceye tamamiyle inandırdı kendisini. (4) Çünkü böyle olmasını yürekten istiyordu. (5) Bunun doğruluğuna ihtiyacı vardı.

a) 1 b) 2 c) 3 d) 4 e) 5

Şekil 85. GÜ-C1 kodlu kitap “Edebiyat Dünyasından” bölümüne ait “Beyaz Gemi” metninde “Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.” ile ilgili etkinlik örneği

Pragrafta asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- a) bazı eleştirmen ve okurların kitabın sonunu beğenmediği
- b) sanatın da matematik gibi belli formüllerinin olduğu
- c) Beyaz Gemi'nin olması gereken en uygun sonuçta bittiği
- d) içinden çıkılmaz görünen şeylerin bir çözümü olduğu
- e) her kâğıdı okuyacak bir yüreğin olduğu

Şekil 86. GÜ-C1 kodlu kitap “Edebiyat Dünyasından” bölümüne ait “Beyaz Gemi” metninde “Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.” ile ilgili etkinlik örneği

Edebiyat Dünyasından bölümüne ait 3. metin “Bir Arayışın Hikayesi: Küçük Kara Balık” başlıklı okuma metnidir. Bir Arayışın Hikayesi: Küçük Kara Balık metnine ait etkinliklerde 4 YTÖEOÖ kullanıldığı 5 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 1 etkinlikte “Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.”, 1 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, 1 etkinlikte “Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.” ve 2 etkinlikte de “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

1. Hikâyenin ana fikri nedir?

Şekil 87. GÜ-C1 kodlu kitap “Edebiyat Dünyasından” bölümüne ait “Bir Arayışın Hikayesi: Küçük Kara Balık” metninde “Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.” ile ilgili etkinlik örneği

3. Küçük Kara Balık’ı annesi, arkadaşları ve komşuları ile diğer balıklardan ayıran özelliği nedir?

Şekil 88. GÜ-C1 kodlu kitap “Edebiyat Dünyasından” bölümüne ait “Bir Arayışın Hikayesi: Küçük Kara Balık” metninde “Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.” ile ilgili etkinlik örneği

Edebiyat Dünyasından bölümüne ait 4. metin “Ah Şu Gençler!” başlıklı okuma metnidir. Ah Şu Gençler! metnine ait etkinliklerde 8 YTÖEOÖ kullanıldığı 8 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 1 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ile “Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.”, 1 etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.”, 1 etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ile “Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.”, dördüncü etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, 1 etkinlikte

“Metindeki karakter veya durumlarla ilgili empati yapar.” ile “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.”, 1 etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.”, 1 etkinlikte “Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.” ve 1 etkinlikte de “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

6. Okuduğunuz tiyatro metninde, sınıftaki öğretmen siz olsaydınız, nasıl davranırdınız?

Şekil 89. GÜ-C1 kodlu kitap “Edebiyat Dünyasından” bölümüne ait “Ah Şu Gençler!” metninde “Metindeki karakter veya durumlarla ilgili empati yapar.” ile “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütleri ile ilgili etkinlik örneği

4.4.3.5. GÜ-C1 kodlu ders kitabının beşinci bölümüne yönelik bulgular.

GÜ-C1 kodlu kitabın 5. bölümü “Kim Haklı?” başlıklıdır. Kim Haklı? bölümünde okuma metinlerine ait toplamda 24 etkinlik bulunduğu ve 16 etkinlikte ise eleştirel okuma ölçütü kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kim Haklı? bölümüne ait 1. metin “Rüya” başlıklı okuma metnidir. Rüya metnine ait etkinliklerde 2 YTÖEOÖ kullanıldığı 2 etkinlik olduğu ve 2 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 1 etkinlikte “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ve 1 etkinlikte de “Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

3. Rüya görmenin insanlar üzerindeki olumlu etkileri nelerdir?

Şekil 90. GÜ-C1 kodlu kitap “Kim Haklı?” bölümüne ait “Rüya” metninde “Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.” ile ilgili etkinlik örneği

Kim Haklı? bölümüne ait 2. metin “İnsanlığın Sınavı” başlıklı okuma metnidir. İnsanlığın Sınavı metnine ait etkinliklerde 4 YTÖEOÖ kullanıldığı 5 etkinlik olduğu ve 1 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 1 etkinlikte “Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.”, 2 etkinlikte “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.”, 1 etkinlikte “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ve 1 etkinlikte de “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ölçütlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

B) Metinden alınmış aşağıdaki ifadeleri kendi düşüncelerinize göre anlamlı bir şekilde tamamlayınız.

1. Hayâl kurmak geçmişte kalmıştı. Savaş zaten ilk önce hayâlleri yok etti. Hayâlsiz kalan insan
2. Önce ekmekler bozuldu, sonra her şey
3. Aşk romanları yavaş yavaş azaldı
4. Dünyanın tadı kaçmıştı. Her şey birden değişivermişti. Çünkü savaş
5. Bizler, yani yarı barış, yarı savaş insanları umutlarımızı kaybetmedik. Çünkü

Şekil 91. GÜ-C1 kodlu kitap “Kim Haklı?” bölümüne ait “İnsanlığın Sınavı” metninde “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ile ilgili etkinlik örneği

Kim Haklı? bölümüne ait 3. metin “Hırsız” başlıklı okuma metnidir. Hırsız metnine ait etkinliklerde 3 YTÖEOÖ kullanıldığı 6 etkinlik olduğu ve 1 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 4 etkinlikte “Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.”, 1 etkinlikte “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ve 1 etkinlikte de “Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.” ölçütlerinin kullanıldığı görülmüştür.

3. Yazara göre hırsız hırsız yapan özellik nedir?

.....

Şekil 92. GÜ-C1 kodlu kitap “Kim Haklı?” bölümüne ait “Hırsız” metninde “Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.” ile ilgili etkinlik örneği

3. Metne göre hırsızın endişesi nedir?

- a) ev sahiplerinin uyanması
- b) hafif ama pahalı eşyaları bulabilmesi
- c) yazarın onu polise şikâyet etmesi
- d) kapının kolayca açılmaması

Şekil 93. GÜ-C1 kodlu kitap “Kim Haklı?” bölümüne ait “Hırsız” metninde “Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.” ile ilgili etkinlik örneği

Kim Haklı? bölümüne ait 4. metin “Mecazlarla Örülen Dil: Türkçe” başlıklı okuma metnidir. Mecazlarla Örülen Dil: Türkçe metnine ait etkinliklerde 2 YTÖEOÖ kullanıldığı 3 etkinlik olduğu ve 4 etkinlikte ise herhangi bir ölçütün kullanılmadığı tespit edilmiştir. 2 etkinlikte “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ve 1 etkinlikte de “Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.” ölçütünün kullanıldığı tespit edilmiştir.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "acı" sözcüğü temel (gerçek) anlamında kullanılmıştır?

- a) Yıllardır yaşadığım acılar yüzünden bu hâlideyim.
- b) Yemeğin içindeki acı biber mideme dokundu.
- c) Evladının düştüğünü gören anne acı bir çığlık attı.
- d) Ölen oğlunun acısını yıllardır içinden atamadı.

Şekil 94. GÜ-C1 kodlu kitap "Kim Haklı?" bölümüne ait "Mecazlarla Örülen Dil: Türkçe" metninde "Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır." ile ilgili etkinlik örneği

4.5. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey ile Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 Seviye Ders Kitaplarında Ortak Olarak Kullanılan Eleştirel Okuma Ölçütleri Hangileridir? Alt Problemine Yönelik Bulgular

GÜ-B1, GÜ-B2, GÜ-C1 ve YEE-B1, YEE-B2, YEE-C1 kodlu ders kitaplarının okuma metinlerine ait etkinliklerinde kullanılmış olan eleştirel okuma ölçütleri incelenmiş ve 6 ders kitabında yer verilen ortak ölçütler belirlenmiştir.

Tablo 16.

GÜ Kitaplarında Yer Verilen YTÖEOÖ

GÜ KİTAPLARINDA YER VERİLEN YTÖEOÖ	
1. EOÖ8	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
2. EOÖ15	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
3. EOÖ16	Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.
4. EOÖ17	Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.
5. EOÖ22	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
6. EOÖ25	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.

7. EOÖ27	Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.
8. EOÖ28	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
9. EOÖ33	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
10. EOÖ41	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
11. EOÖ42	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
12. EOÖ44	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.
13. EOÖ49	Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.

Tablo 16’da görüldüğü üzere GÜ-B1, GÜ-B2 ve GÜ-C1 kodlu ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinliklerde 13 farklı ölçütün ortak kullanıldığı belirlenmiştir.

Tablo 17.

YEE Kitaplarında Yer Verilen YTÖEOÖ

YEE KİTAPLARINDA YER VERİLEN YTÖEOÖ	
1. EOÖ2	Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.
2. EOÖ6	Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.
3. EOÖ8	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
4. EOÖ15	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
5. EOÖ22	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
6. EOÖ24	Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.
7. EOÖ25	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
8. EOÖ28	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
9. EOÖ33	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
10. EOÖ40	Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.
11. EOÖ41	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.

12. EOÖ42	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
13. EOÖ44	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.

Tablo 17’de gösterildiği üzere YEE-B1, YEE-B2, YEE-C1 kodlu ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinliklerde 13 ölçütün ortak kullanıldığı belirlenmiştir.

Tablo 18.

YEE ve GÜ Kitaplarında Yer Verilen Ortak YTÖEOÖ

YEE ve GÜ KİTAPLARINDA YER VERİLEN ORTAK YTÖEOÖ	
1. EOÖ8	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
2. EOÖ15	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
3. EOÖ22	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
4. EOÖ25	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
5. EOÖ28	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
6. EOÖ33	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
7. EOÖ41	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
8. EOÖ42	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
9. EOÖ44	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.

Tablo 18’de görüldüğü üzere GÜ-B1, GÜ-B2, GÜ-C1 ve YEE-B1, YEE-B2, YEE-C1 kodlu ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinliklerde kullanılan ölçütler incelenerek her kitapta kullanılmış olan ölçütler belirlenmiş ve 9 ölçüte tüm kitaplarda ortak bir şekilde yer verildiği belirlenmiştir.

4.6. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey, B2 Orta Düzey ve C1 İleri Düzey ile Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 Seviye Ders Kitaplarında Ortak Olarak Kullanılmayan Eleştirel Okuma Ölçütleri Hangileridir? Alt Problemine Yönelik Bulgular

GÜ-B1, GÜ-B2, GÜ-C1 ve YEE-B1, YEE-B2, YEE-C1 kodlu ders kitaplarının okuma metinlerine ait etkinliklerinde yer verilmeyen ölçütler incelenmiş ve 6 ders kitabında da hiç kullanılmayan ölçütler belirlenmiştir.

Tablo 19.

GÜ Kitaplarında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ

GÜ KİTAPLARINDA YER VERİLMEYEN YTÖEOÖ	
1. EOÖ1	Metni okuma amacını belirler.
2. EOÖ2	Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.
3. EOÖ5	Başlık ve görsellerin metnin içeriğiyle uygunluğunu inceler.
4. EOÖ6	Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.
5. EOÖ9	Metinden öğrendiği yeni bilgileri tespit eder.
6. EOÖ10	Metinden öğrendiği yeni bilgilerin doğruluğunu araştırır.
7. EOÖ12	Metnin gerçek ya da hayal ürünü olduğunu belirler.
8. EOÖ13	Okuma amacına uygun yöntem ve teknikler kullanır. (Sesli Okuma, Sessiz Okuma, Eleştirel Okuma, Görsel Okuma, Hızlı Okuma, Göz Atarak Okuma, Özetleyerek Okuma, Not Alarak Okuma, Tahmin Ederek Okuma, İşaretleyerek Okuma vb.)
9. EOÖ14	Anlamını bilmediği kelimeleri tespit eder.
10. EOÖ21	Metindeki bölümlerin metnin bütünüyle veya kendi içindeki tutarlılığını belirler.
11. EOÖ31	Söz sanatlarını belirler. (Benzetme, Kinaye, Kişileştirme, Konuşturma, Bilmezlikten Gelme, Zıtlık, Abartma, Tekrar vb.)
12. EOÖ34	Metindeki mizahi unsurları belirler.
13. EOÖ35	Metindeki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.
14. EOÖ43	Metin için farklı bir son belirler veya metinden hareketle yeni bir metin oluşturur.
15. EOÖ46	Metni okuma amacına ulaşmış ulaşmadığını belirler.
16. EOÖ48	Metni okumadan önceki düşünceleriyle metni okuduktan sonraki düşüncelerini karşılaştırır.
17. EOÖ50	Metinde etkilendiği, ikna edildiği veya fikrini değiştiren bölümleri belirler.

Tablo 19’da görüldüğü üzere GÜ-B1, GÜ-B2 ve GÜ-C1 kodlu ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinliklerde 17 farklı ölçütün hiç kullanılmadığı belirlenmiştir.

Tablo 20.

YEE Kitaplarında Yer Verilmeyen YTÖEOÖ

YEE KİTAPLARINDA YER VERİLMEYEN YTÖEOÖ		
1.	EOÖ1	Metni okuma amacını belirler.
2.	EOÖ3	Metinle ilgili ön araştırmalar yapar, metindeki bilgilerin güncelliğini kontrol eder veya metnin kaynağını sorgular.
3.	EOÖ5	Başlık ve görsellerin metnin içeriğiyle uygunluğunu inceler.
4.	EOÖ9	Metinden öğrendiği yeni bilgileri tespit eder.
5.	EOÖ10	Metinden öğrendiği yeni bilgilerin doğruluğunu araştırır.
6.	EOÖ11	Metnin türünü ve/veya türün temel özelliklerini belirler.
7.	EOÖ12	Metnin gerçek ya da hayal ürünü olduğunu belirler.
8.	EOÖ13	Okuma amacına uygun yöntem ve teknikler kullanır. (Sesli Okuma, Sessiz Okuma, Eleştirel Okuma, Görsel Okuma, Hızlı Okuma, Göz Atarak Okuma, Özetleyerek Okuma, Not Alarak Okuma, Tahmin Ederek Okuma, İşaretleyerek Okuma vb.)
9.	EOÖ14	Anlamını bilmediği kelimeleri tespit eder.
10.	EOÖ18	Metindeki yardımcı fikirleri tespit eder.
11.	EOÖ19	Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.
12.	EOÖ21	Metindeki bölümlerin metnin bütünüyle veya kendi içindeki tutarlılığını belirler.
13.	EOÖ23	Metni noktalama işaretleri veya dilbilgisi yönünden değerlendirir.
14.	EOÖ26	Metindeki karakter veya durumlarla ilgili empati yapar.
15.	EOÖ31	Söz sanatlarını belirler. (Benzetme, Kinaye, Kişileştirme, Konuşturma, Bilmezlikten Gelme, Zıtlık, Abartma, Tekrar vb.)
16.	EOÖ34	Metindeki mizahi unsurları belirler.
17.	EOÖ35	Metindeki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.
18.	EOÖ43	Metin için farklı bir son belirler veya metinden hareketle yeni bir metin oluşturur.
19.	EOÖ46	Metni okuma amacına ulaşmış ulaşmadığını belirler.

Tablo 20’de görüldüğü gibi YEE-B1, YEE-B2, YEE-C1 kodlu ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinliklerde 19 ölçütün hiç kullanılmadığı belirlenmiştir.

Tablo 21.

YEE ve GÜ Kitaplarında Yer Verilmeyen Ortak YTÖEOÖ

YEE ve GÜ KİTAPLARINDA YER VERİLMİYEN ORTAK YTÖEOÖ	
1. EOÖ1	Metni okuma amacını belirler.
2. EOÖ5	Başlık ve görsellerin metnin içeriğiyle uygunluğunu inceler.
3. EOÖ9	Metinden öğrendiği yeni bilgileri tespit eder.
4. EOÖ10	Metinden öğrendiği yeni bilgilerin doğruluğunu araştırır.
5. EOÖ12	Metnin gerçek ya da hayal ürünü olduğunu belirler.
6. EOÖ13	Okuma amacına uygun yöntem ve teknikler kullanır. (Sesli Okuma, Sessiz Okuma, Eleştirel Okuma, Görsel Okuma, Hızlı Okuma, Göz Atarak Okuma, Özetleyerek Okuma, Not Alarak Okuma, Tahmin Ederek Okuma, İşaretleyerek Okuma vb.)
7. EOÖ14	Anlamını bilmediği kelimeleri tespit eder.
8. EOÖ21	Metindeki bölümlerin metnin bütünüyle veya kendi içindeki tutarlılığını belirler.
9. EOÖ31	Söz sanatlarını belirler. (Benzetme, Kinaye, Kişileştirme, Konuşturma, Bilmezlikten Gelme, Zıtlık, Abartma, Tekrar vb.)
10. EOÖ34	Metindeki mizahi unsurları belirler.
11. EOÖ35	Metindeki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.
12. EOÖ43	Metin için farklı bir son belirler veya metinden hareketle yeni bir metin oluşturur.
13. EOÖ46	Metni okuma amacına ulaşp ulaşmadığını belirler.

Tablo 21’de de görüldüğü üzere GÜ-B1, GÜ-B2, GÜ-C1 ve YEE-B1, YEE-B2, YEE-C1 kodlu ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinliklerde hiç kullanılmayan ölçütler incelenmiş ve 13 ölçüte ortak olarak yer verilmediği tespit edilmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde araştırmacı tarafından geliştirilmiş Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri doğrultusunda eleştirel okuma becerilerinin nasıl ve ne şekilde dağılım gösterdiğine dair sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

1) Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Orta Düzey okuma metinlerine ait etkinlikler Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütlerine yer verme durumu incelenmiştir. GÜ-B1 kodlu kitapta okuma metinlerine ait toplamda 204 etkinlik olduğu ve 149 etkinlikte eleştirel okuma becerisini geliştirmeye yönelik YTÖEOÖ kullanıldığı belirlenmiştir. Belirlenen bu 149 etkinlikte 22 farklı eleştirel okuma ölçütünün 152 defa kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 22.

GÜ-B1 Kodlu Kitapta Bulunan YTÖEOÖ Kullanılma Durumu

ÖLÇÜT KODU	TEKRARI	YTÖEOÖ
1. EOÖ3	1	Metinle ilgili ön araştırmalar yapar, metindeki bilgilerin güncelliğini kontrol eder veya metnin kaynağını sorgular.
2. EOÖ7	3	Metnin yazarını ve/veya ne zaman yazıldığını tespit eder.
3. EOÖ8	5	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
4. EOÖ11	1	Metnin türünü ve/veya türün temel özelliklerini belirler.
5. EOÖ15	9	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
6. EOÖ16	12	Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş

		anlamli, eş sesli, zıt anlamli, yakın anlamli vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.
7. EOÖ17	1	Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.
8. EOÖ19	2	Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.
9. EOÖ22	8	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
10. EOÖ23	2	Metni noktalama işaretleri veya dilbilgisi yönünden değerlendirir.
11. EOÖ24	1	Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.
12. EOÖ25	25	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
13. EOÖ27	6	Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.
14. EOÖ28	5	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
15. EOÖ32	5	Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.
16. EOÖ33	19	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
17. EOÖ38	1	Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.
18. EOÖ39	2	Metnin tamamına veya bölümlerine uygun anahtar kelimeler belirler veya genel hatlarıyla içeriği tespit eder.
19. EOÖ41	7	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
20. EOÖ42	1	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
21. EOÖ44	30	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.
22. EOÖ49	6	Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.
TOPLAM	152	

Tablo 22 incelendiğinde en çok tekrar edilen EOÖ44 kodlu “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçüte 30 etkinlikte rastlanmıştır, 25 farklı etkinlikte EOÖ25 kodlu “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ölçütü en çok kullanılan ikinci ölçüt olmuştur. EOÖ33 kodlu “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp

ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütünün 19 defa kullanıldığı görülmüştür. GÜ-B1 kodlu ders kitabının okuma metinlerine ait etkinliklerde hiç kullanılmamış 29 tane ölçüt belirlenmiştir. Bu bağlamda GÜ-B1 kodlu kitapta Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri taşıyan etkinlik sayısının yüksek olduğu ancak ölçüt miktarının yarıdan fazlasına yer verilmediği için kullanılan ölçüt çeşitliliğinin düşük olduğu tespit edilmiştir.

2) Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B2 Orta Düzey okuma metinlerine ait etkinlikler Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütlerine yer vermesi açısından incelendiğinde GÜ-B2 kodlu kitapta 163 etkinlikten 130 etkinlikte eleştirel okuma becerisi kazandırmaya yönelik ölçütlerin kullanıldığı görülmüştür. Bir önceki düzeye (GÜ-B1) oranla hem okuma metinlerine ait etkinlik sayısının hem de YTÖEOÖ kullanıldığı belirlenen etkinlik sayısının azaldığı tespit edilmiştir. Belirlenen bu 130 etkinlikte 23 farklı eleştirel okuma ölçütünün kullanıldığı ve bu 23 ölçütün 141 defa tekrarlandığı belirlenmiştir.

Tablo 23.

GÜ-B2 Kodlu Kitapta Bulunan YTÖEOÖ Tekrar Miktarı

ÖLÇÜT KODU	TEKRARI	YTÖEOÖ
1. EOÖ4	1	Görsellerden, başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder.
2. EOÖ8	4	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
3. EOÖ15	1	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
4. EOÖ16	7	Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.
5. EOÖ17	2	Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.
6. EOÖ18	1	Metindeki yardımcı fikirleri tespit eder.
7. EOÖ22	4	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.

8. EOÖ23	1	Metni noktalama işaretleri veya dilbilgisi yönünden değerlendirir.
9. EOÖ24	2	Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.
10. EOÖ25	19	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
11. EOÖ27	20	Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.
12. EOÖ28	1	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
13. EOÖ30	2	Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.
14. EOÖ33	8	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
15. EOÖ37	1	Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.
16. EOÖ40	6	Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.
17. EOÖ41	23	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
18. EOÖ42	1	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
19. EOÖ44	22	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.
20. EOÖ45	9	Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.
21. EOÖ47	1	Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.
22. EOÖ49	4	Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.
23. EOÖ51	1	Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.
TOPLAM:	141	

Tablo 23'te görüldüğü üzere en çok tekrarlanan EOÖ41 kodlu “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçüt olmuştur. EOÖ41 kodlu ölçüt 23 farklı etkinlikte kullanılmıştır. 22 farklı etkinlikte kullanılan EOÖ44 kodlu “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçüt olmuş ve 20 farklı etkinlikte EOÖ27 kodlu “Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.” ölçütü kullanılmıştır. Tekrarlanma sayılarının birbirine çok yakın olduğu belirlenen dördüncü ölçüt de 19 etkinlikte kullanılmış EOÖ25 kodlu “Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.” ölçüt olduğu ve geri kalan tekrar miktarlarının 10'un altında

olduğu tespit edilmiş ve 28 ölçüt GÜ-B2 kodlu kitapta kullanılmamıştır. Bu bağlamda toplam ölçüt miktarının yarıdan fazlasına yer verilmeme nedeniyle ölçüt çeşitliliğinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3) Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe C1 İleri Düzey okuma metinlerine ait etkinlikler Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütlerine yer verme bakımından incelendiğinde GÜ-C1 kodlu ders kitabında bulunan okuma metinlerine ait toplam 148 etkinlik belirlenmiş ve bu etkinliklerin içinden 99 etkinlikte eleştirel okuma becerisini geliştirmeye yönelik YTÖEOÖ olduğu tespit edilmiştir. GÜ-C1 kodlu kitabın dil seviyesi, sonuçları önceki maddelerde aktarılmış olan GÜ-B1 ve GÜ-B2 kodlu ders kitaplarına oranla yüksek olmasına rağmen hem toplam etkinlik sayısının hem de eleştirel okuma becerisi kazandırdığı belirlenen etkinlik sayısında düşüş olduğu tespit edilmiştir. YTÖEOÖ bulunduğu belirlenen 99 etkinlikte 26 farklı ölçüt olduğu belirlenmiş ve bu 26 ölçütün tekrarlarıyla beraber 101 defa kullanıldığı belirlenmiştir.

Tablo 24.

GÜ-C1 Kodlu Kitapta Bulunan YTÖEOÖ Tekrar Miktarı

ÖLÇÜT KODU	TEKRARI	YTÖEOÖ
1. EOÖ8	5	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
2. EOÖ11	1	Metnin türünü ve/veya türün temel özelliklerini belirler.
3. EOÖ15	4	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
4. EOÖ16	3	Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.
5. EOÖ17	1	Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.
6. EOÖ19	3	Metinde geçen duygu ifadelerini belirler ve/veya metnin hangi duygular ile yazıldığını tespit eder.
7. EOÖ20	1	Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.

8. EOÖ22	2	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
9. EOÖ25	4	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
10. EOÖ26	2	Metindeki karakter veya durumlarla ilgili empati yapar.
11. EOÖ27	5	Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.
12. EOÖ28	9	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
13. EOÖ29	4	Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.
14. EOÖ30	2	Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.
15. EOÖ33	6	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
16. EOÖ36	2	Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.
17. EOÖ37	2	Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.
18. EOÖ38	2	Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.
19. EOÖ40	1	Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.
20. EOÖ41	12	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
21. EOÖ42	3	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
22. EOÖ44	15	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.
23. EOÖ45	3	Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.
24. EOÖ47	1	Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.
25. EOÖ49	11	Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.
26. EOÖ51	1	Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.
TOPLAM:	101	

Tablo 24’te görüldüğü üzere 15 farklı etkinlikte kullanılarak en çok tekrar eden EOÖ44 kodlu “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütü olduğu belirlenmiştir. İkinci sırada 12 etkinlikte tekrar eden EOÖ41 kodlu

“Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütünün kullanıldığı ve üçüncü sırada 11 etkinlikte tekrar eden EOÖ49 kodlu “Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.” ölçütün yer aldığı belirlenmiştir. Tekrarlanan ölçüt sayıları incelendiğinde GÜ-B1 ve GÜ-B2 kodlu ders kitaplarına oranla GÜ-C1 kodlu ders kitabında dağılımın daha dengeli olduğu görülmüştür.

Eleştirel okuma becerisini geliştiren etkinlik sayısında düşüş olmasına rağmen ölçüt çeşitliliğinin seviye yükseldikçe arttığı görülmüştür. GÜ kitapları arasında ölçüt çeşitliliğinin, GÜ-C1 kodlu ders kitabında en yüksek olduğu tespit edilmiş ve 25 ölçüte hiçbir etkinlikte yer verilmediği belirlenmiştir.

4) Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi B1 seviye ders kitabındaki okuma metinlerine ait etkinlikler Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütlerine yer vermesi açısından incelendiğinde, YEE-B1 kodlu kitapta bulunan okuma metinlerine ait toplam 124 etkinlik bulunduğu ve bu etkinliklerin 87 tanesinde eleştirel okuma becerisini geliştirmeye yönelik ölçüt bulunduğu tespit edilmiştir. 87 etkinlikte 17 farklı ölçütün, 95 tekrarla kullanıldığı belirlenmiştir. İncelenen altı farklı ders kitabında, ölçütlerin kullanıldığı tespit edilen toplam etkinlikler arasında 87 etkinlikle en az etkinlik sayısına sahip ders kitabı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 25.

YEE-B1 Kodlu Kitapta Bulunan YTÖEOÖ Tekrar Miktarı

ÖLÇÜT KODU	TEKRARI	YTÖEOÖ
1. EOÖ2	22	Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.
2. EOÖ6	1	Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.
3. EOÖ8	1	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
4. EOÖ15	15	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
5. EOÖ22	3	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
6. EOÖ24	6	Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.

7. EOÖ25	5	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
8. EOÖ27	1	Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.
9. EOÖ28	5	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
10. EOÖ33	3	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
11. EOÖ36	2	Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.
12. EOÖ40	2	Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.
13. EOÖ41	2	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
14. EOÖ42	13	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
15. EOÖ44	11	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.
16. EOÖ45	2	Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.
17. EOÖ51	1	Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.
TOPLAM:	95	

Tablo 25’te görüldüğü üzere en çok tekrar edilen EOÖ2 kodlu “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” ölçüt 22 farklı etkinlikte kullanılmıştır. 15 farklı etkinlikte kullanılan EOÖ15 kodlu “Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.” ölçütü ikinci sırada, 13 farklı etkinlikte kullanılan EOÖ42 kodlu “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ölçütü üçüncü sırada ve 11 farklı etkinlikte kullanılan EOÖ44 kodlu “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütünün dördüncü sırada olduğu belirlenmiştir. Diğer ölçütlerin tekrar oranı 10’dan düşük olduğu tespit edilmiştir. Ölçüt çeşitlilikleri arasında 17 farklı ölçüte yer verilmesiyle en az ölçüt çeşitliliğine sahip ders kitabı olduğu belirlenmiş ve 34 ölçütün hiç kullanılmadığı tespit edilmiştir.

5) Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi B2 seviye ders kitaplarında okuma metinlerine ait etkinlikler Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütlerine yer vermesi açısından incelendiğinde YEE-B2 kodlu kitapta bulunan okuma metinlerine ait toplam 104 etkinlik bulunduğu

ve bu etkinliklerin 92 tanesinde eleştirel okuma becerisini geliştirecek YTÖEOÖ kullanıldığı tespit edilmiştir. 92 etkinlikte 21 farklı ölçüt kullanılmış ve 21 ölçüte 105 etkinlikte yer verilmiştir.

Tablo 26.

YEE-B2 Kodlu Kitapta Bulunan YTÖEOÖ Tekrar Miktarı

ÖLÇÜT KODU	TEKRARI	YTÖEOÖ
1. EOÖ2	24	Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.
2. EOÖ6	1	Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.
3. EOÖ8	1	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
4. EOÖ15	2	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
5. EOÖ16	2	Çok anlamlı sözcükleri anlam bakımından (Gerçek anlam, yan anlam, mecaz anlam, terim anlam vb.) veya anlam ilişkisi bakımından (eş anlamlı, eş sesli, zıt anlamlı, yakın anlamlı vb.) ne şekilde kullanıldığını bağlama göre tahmin eder ve/veya kelime anlamını araştırır.
6. EOÖ20	1	Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.
7. EOÖ22	1	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
8. EOÖ24	2	Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.
9. EOÖ25	9	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
10. EOÖ28	3	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
11. EOÖ29	3	Metindeki göndermeleri, verilmek istenen mesajı veya örtülü anlamları belirler.
12. EOÖ30	2	Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.
13. EOÖ32	5	Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.
14. EOÖ33	10	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.

15. EOÖ38	2	Metindeki genelleme, şart, varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.
16. EOÖ40	1	Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.
17. EOÖ41	9	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
18. EOÖ42	11	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
19. EOÖ44	14	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.
20. EOÖ48	1	Metni okumadan önceki düşünceleriyle metni okuduktan sonraki düşüncelerini karşılaştırır.
21. EOÖ50	1	Metinde etkilendiği, ikna edildiği veya fikrini değiştiren bölümleri belirler.
TOPLAM:	105	

Tablo 26’da görüldüğü gibi EOÖ2 kodlu “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” ölçütü 24 defa tekrarlanmıştır. 14 farklı etkinlikte EOÖ44 kodlu “Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.” ölçütü kullanılmıştır. EOÖ42 kodlu “Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.” ölçütü 11 farklı etkinlikte kullanılmış, EOÖ33 kodlu “Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.” ölçütünün de 10 farklı etkinlikte kullanıldığı belirlenmiştir. YEE-B2 kodlu kitapta YEE-B1 kodlu kitaba oranla daha fazla Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütlerinin kullanıldığı etkinlik tespit edilmiş ve ölçüt çeşitliliği bakımından da YEE-B2 kodlu ders kitabında bulunan ölçüt çeşitliliğinin YEE-B1 kodlu ders kitabından fazla olduğu belirlenmiştir. 30 ölçütün ise herhangi bir etkinlikte kullanılmadığı tespit edilmiştir.

6. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi C1 seviye ders kitabı okuma metinlerine ait etkinlikler Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütlerine yer vermesi bakımından incelendiğinde YEE-C1 kodlu kitapta bulunan okuma metinlerine ait toplam 132 etkinlik bulunduğu ve bu etkinliklerin 100 tanesinde eleştirel okuma becerisini geliştirecek YTÖEOÖ olduğu tespit edilmiştir. 100 etkinlikte 28 farklı eleştirel okuma ölçütü 115 defa tekrar edilerek kullanılmıştır.

Tablo 27.

YEE-C1 Kodlu Kitapta Bulunan YTÖEOÖ Tekrar Miktarı

ÖLÇÜT KODU	TEKRARI	YTÖEOÖ
1. EOÖ2	24	Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.
2. EOÖ4	2	Görsellerden, başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder.
3. EOÖ6	4	Metnin içeriğine uygun ana veya alt başlık belirler.
4. EOÖ7	1	Metnin yazarını ve/veya ne zaman yazıldığını tespit eder.
5. EOÖ8	1	Metinden hareketle yazarın amacı, görüşü, bakış açısı veya duygularıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.
6. EOÖ15	2	Bilmediği sözcüklerin veya metinde geçen bir sözcüğün anlamını bağlama göre tahmin eder ve/veya sözlük anlamını belirler.
7. EOÖ17	2	Metnin temasını, konusunu veya ana fikrini belirler.
8. EOÖ20	4	Metnin olay örgüsünü belirler veya metni bölümlerine ayırabilir.
9. EOÖ22	3	Metindeki olayların yaşandığı yer veya zamanı belirler.
10. EOÖ24	1	Metinde geçen karakterleri veya varlıkları tespit eder.
11. EOÖ25	2	Metindeki karakterlerin amaçlarını, özelliklerini (fiziksel veya ruhsal), ilişkilerini veya görüşlerini tespit eder.
12. EOÖ27	4	Metinde geçen varlık, zaman, mekân ve olayların belirleyici özellikleri tespit eder.
13. EOÖ28	4	Metnin gönderimde bulunduğu tarihi veya toplumsal olay, kişi, unsur, dönem veya mekanları veya özelliklerini belirler.
14. EOÖ30	6	Metindeki kişi, varlık veya olayların benzer ya da farklı yönlerini belirler.
15. EOÖ32	2	Metinde geçen deyim, atasözü veya kalıp ifadeleri tespit eder veya içeriğe uygun deyim atasözü veya kalıp ifadeler belirler.
16. EOÖ33	5	Metinde geçen deyim, atasözü, kelime grubu veya kalıp ifadelerin anlamını tahmin eder, araştırır veya cümle içinde kullanır.
17. EOÖ36	6	Metindeki sayısal verileri, grafik, şekil ve tabloları yorumlar veya içeriğe göre kendi oluşturur.
18. EOÖ37	2	Metindeki iddiaları, destekleyici veya karşıt görüşleri ayırt eder.

19. EOÖ39	1	Metnin tamamına veya bölümlerine uygun anahtar kelimeler belirler veya genel hatlarıyla içeriği tespit eder.
20. EOÖ40	5	Yaşadığı çevre ya da kendi yaşantılarıyla metin arasında bağlantılar kurar.
21. EOÖ41	8	Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.
22. EOÖ42	4	Metnin bir kısmını veya sonunu kendi cümleleri ile tamamlar ya da tahmin eder.
23. EOÖ44	6	Metindeki neden sonuç veya amaç sonuç bağlantılarını tespit eder.
24. EOÖ45	2	Metin içi veya metinler arası karşılaştırma yapar.
25. EOÖ47	2	Ön bilgileri ile okuma sonrası kazandığı bilgileri birleştirir.
26. EOÖ48	1	Metni okumadan önceki düşünceleriyle metni okuduktan sonraki düşüncelerini karşılaştırır.
27. EOÖ49	6	Okuduklarından hareketle çıkarımlarda bulunur veya çözüm önerisi sunabilir.
28. EOÖ51	5	Metnin tamamını veya belli bir bölümünü özetler veya yorumlar veya metinle ilgili tartışır.
TOPLAM:	115	

Tablo 27’de görüldüğü gibi EOÖ2 kodlu “Metnin teması veya konusuyla ilgili ön bilgilerini gözden geçirir.” ölçüt 24 farklı etkinlikte kullanılmıştır. EOÖ41 kodlu “Metinle ilgili kendi duygu, düşüncelerini belirler.” ölçütü 8 defa kullanılmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkarak YEE ders kitapları değerlendirdiğinde YEE-C1 kodlu kitabın ölçüt çeşitliliğinin istendik şekilde olduğu, YEE-B1 ve YEE-B2 kodlu kitaplara göre ölçüt kullanılan etkinliklerin ve ölçüt kullanım çeşitliliğinin YEE-C1 kodlu ders kitabında sistemli bir şekilde artırıldığı görülmüş ve YEE-C1 kodlu ders kitabının okuma metni etkinliklerinde 23 ölçüte yer verilmemiştir.

7) İncelenen ders kitaplarındaki okuma metinlerine ait etkinliklerin sonuçları ölçüt çeşitliliği yönünden değerlendirildiğinde; YEE-B1 kodlu kitapta 17 ölçüt, YEE-B2 kodlu kitapta 21 ölçüt, GÜ-B1 kodlu kitapta 22 ölçüt, GÜ-B2 kodlu kitapta 23 ölçüt, GÜ-C1 kodlu kitapta 26 ölçüt ve en fazla ölçütün kullanıldığı YEE-C1 kodlu kitapta 28 farklı YTÖEOÖ bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. YEE-C1 ve GÜ-C1 kodlu kitapların ileri dil seviyesine göre hazırlandığı düşünüldüğünde, YTÖEOÖ kullanım çeşitliliğinin fazla olması bakımından tutarlı ve genel beklentileri karşılar nitelikte olduğu sonucuna ulaşılırken, GÜ-B1, YEE-B1 ve GÜ-B2, YEE-B2 kodlu kitapların okuma metinlerine ait etkinliklerinde eleştirel okuma becerisini geliştirecek YTÖEOÖ çeşitliliği bakımından istenen seviyede olmadıkları görülmüştür.

5.2. Öneriler

1) Öğrencilerin zihinsel becerilerini geliştirebilmesi adına GÜ-B1 kodlu ders kitabında YTÖEOÖ çeşitliliğinin düşük ancak YTÖEOÖ taşıyan etkinlik sayısı bakımından incelenen ders kitapları arasından en yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre etkinliklerin farklı YTÖEOÖ ile zenginleştirilmesi öğrencilerin okuma anlama becerilerini geliştirecektir. Bu bağlamda ölçüt çeşitliliğinin artırılması önerilmektedir.

2) GÜ-B2 kodlu kitapta okuma metinlerine ait etkinliklerin diğer ders kitaplarına oranla yüksek olduğu ancak GÜ-B1 kodlu ders kitabına göre düşük olduğu belirlenmiştir. Yükselen dil seviyesiyle birlikte artması beklenen YTÖEOÖ taşıyan etkinlik sayısı azalmış ancak ölçüt çeşitliliği artmıştır. GÜ-B2 kodlu ders kitabı okuma metinlerine ait etkinliklerin GÜ-B1 kodlu kitaba göre artırılması önerilmektedir.

3) GÜ-C1 kodlu kitabın Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe ders kitapları arasında, ölçüt bulunan etkinlik sayısı en düşük olan ders kitabıdır. GÜ-B1 ve GÜ-B2 kitaplarına göre kullanılan YTÖEOÖ sayısının yüksek olduğu tespit edilse de ölçüt çeşitliliği artarken dil seviyesiyle beraber artması beklenen, bilişsel becerileri ölçen etkinlik miktarının azaldığı belirlenmiş ve seviyeye bağlı olarak etkinlik miktarının artırılması önerilmektedir.

4) YEE-B1 kodlu kitap incelendiğinde okuma metinlerine ait etkinlik sayısının az olduğu ve bu etkinlikler içinde ölçüt taşıyan etkinlik sayısının da çok az olduğu görülmüştür. Ayrıca Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri bağlamında ölçüt çeşitliliğinin çok düşük olduğu belirlenmiştir. Okuma metinlerine ait etkinliklerin artırılması ve farklı ölçütlerle desteklenecek etkinliklerin oluşturulması önerilmektedir.

5) YEE-B2 kodlu kitap incelendiğinde YEE-B1 seviye ders kitabından daha fazla YTÖEOÖ taşıyan etkinlik olduğu ve ölçüt çeşitliliğinin artırıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak okuma metinlerine ait etkinliklerin yetersiz kaldığı görülmüştür. Bu sebeple okuma metinlerine ait etkinliklerin artırıldığı ve ölçüt çeşitliliğinin de YEE-B1 seviyesine paralel artırılması önerilmektedir.

6) YEE-C1 kodlu ders kitabı incelendiğinde, YEE-B1 ve YEE-B2 kodlu ders kitaplarında bulunan okuma metinlerine ait etkinliklerin inceleme sonuçlarına göre, ölçüt çeşitliliği açısından daha fazla ölçüte yer verdiği ve eleştirel okuma becerisini geliştiren etkinliklerin de daha fazla kullanıldığı belirlenmiştir. Bu sonuçlar B1, B2 ve C1 seviyeleri açısından olumlu olsa da Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi ders kitaplarında okuma metinlerine ait etkinliklerin Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında bulunan okuma metinleri etkinliklerinden çok daha az olduğu görülmüştür. Bu sebeple YEE-B1, YEE-B2 ve YEE-C1 kodlu kitaplarda bulunan okuma metinlerine ait etkinliklerin çoğaltılarak eleştirel okuma becerisini kazandıracak çok daha fazla etkinliğe yer vermesi önerilmektedir.

7) YEE-B1, YEE-B2, YEE-C1 ve GÜ-B1, GÜ-B2, GÜ-C1 kitapları “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları İçin Eleştirel Okuma Ölçütleri” açısından incelendiğinde, YEE ve GÜ ders kitaplarında hiç kullanılmayan birçok ölçüt olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eleştirel okuma ölçütleri, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen kişiler için ders kitaplarında bulunan okuma metinlerini anlama ve anlamlandırma sürecinde olduğu gibi aynı zamanda okuma becerisi ile beraber Türkçe öğrenimi için de önemli rolü olduğu düşünülmekte ve etkinlikler aracılığıyla öğretilmek isteneni, sadece dilbilgisi, kelime bilgisi olarak değil; öğrencinin neyi, ne amaçla okuduğunu sorguladığı, metnin kim tarafından yazıldığını merak ettiği ya da hangi duyguların aktarılacak istendiği, metindeki karakterlerle empati kurabilecek okuma becerisine sahip olup olmadığı ve okuduklarından öğrendiği yeni bilgileri sorgulayıp, eski bilgi birikimiyle birleştirip bu bilgilerden çıkarım yapabileceği gibi birçok hususta akıllarındaki soruların cevabını giderebilmesi konusunda, okuma metinlerine ait etkinliklerin bir rehber olduğu düşünülmekte ve ders kitaplarında bulunan bu etkinliklerin YTÖEOÖ desteğiyle düzenlenmesi önerilmektedir.

8) Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde eleştirel okuma becerisi alanında yapılan çalışmaların eksikliği fark edilmiş ve gelecek çalışmalarda ölçütler yardımıyla birçok etkinlik incelemesinin yapılabilir olduğu görülmüş ve araştırmacılara farklı bir çalışma alanı olarak önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akar, C., Başaran, M. ve Kara, M. (2016). *İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Turkish Studies, 11(3), 1-14. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9306>
- Akdan, O. (2016). *Türkçe öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimlerinin, eleştirel okuma becerisine etkisi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Altunkaya, H. ve Erdem, İ. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin okuma kaygıları ve okuduğunu anlama becerileri*. Sakarya University Journal of Education, 7(1), 59-77.
- Altunsöz, D. (2016). *Türkçe dersi 4. sınıf öğretim programının öğrencilerin eleştirel okuma becerilerini geliştirme açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Altunsöz, D. (2016). *Türkçe dersi öğretim programının öğrencilerin eleştirel okuma becerisini geliştirme açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aşılıoğlu, B. (2008). *Bilişsel öğrenmeler için eleştirel okumanın önemi ve onu geliştirme yolları*. Dü Ziya Gökalep Eğitim Fakültesi Dergisi, 10, 1-11.
- Avrupa Konseyi. (2013). *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi*. Almanya: Telc GmbH
- Aydın, B. (2020). *Altı Şapkalı Düşünme tekniğinin ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerini geliştirmelerine etkisi* (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Aydın, R. (2017). *Eleştirel okuma ve tartışarak okuma yöntemlerinin 6. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeyine etkisi (Muş ili örneği)* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Baltacı, A. (2017). *Avrupa Okullarında Dini Simgelerin Yasallığı. Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, 21 (1), 45-80.

- Barın, E. (2004). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde İlkeler*. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, sayı 1, s.19-30.
- Barın, M. (2013). *Yabancı Dil Öğretiminde Konuşma Becerisinin Önemi*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (26).
- Biçer, N. (2012). *Hunlardan Günümüze Yabancılar Türkçe Öğretimi*, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 1(4), 107-133.
- Can, K. (1983). *Yabancılar için Türkçe-İngilizce Açıklamalı Türkçe Dersleri*. ODTÜ Yayınları, Ankara.
- Creswell, J.W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. California: Sage Publications Inc.
- Çam, B. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin görsel okuma düzeyleri ile okuduğunu anlama, eleştirel okuma ve Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çam, B. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin görsel okuma düzeyleri ile okuduğunu anlama, eleştirel okuma ve Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Çifci, M. (2006). *Eleştirel okuma. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı*. Belleten, 54(2006/1), 55-80.
- Çobanoğlu, D. (2014). *6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan Nasreddin Hoca fıkralarının eleştirel okuma yöntemi ile işlenmesi ve fıkralardaki insan karakterine ait özelliklerin öğretilmesi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Dalton, D. F. (2009, 18-21 Ekim). *Critical reading an evaluation of a teaching approach* [Bildiri]. Proceedings of the 39th IEEE International Conference on Frontiers in Education conference. San Antonio, Texas, USA. <http://portal.acm.org/citation.cfm?id=1733818>
- Demir, E. (2019). *Okuma çemberi yönteminin öğrencilerin okuma tutumlarına ve eleştirel okuma becerilerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.

- Demir, R. (2017). *7. sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerileri* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim okullarında yabancı dil öğretimi*. İstanbul: MEB.
- Demirel, Ö. (1999). *Öğretme sanatı*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Dilidüzgün, S., ve Aydın Gönül, D. (2017). *Türkçe ders kitaplarındaki yazınsal metinleri okuma-anlama etkinliklerinin eleştirel okuma ölçütlerini karşılama yeterliliği*. H. Ülper. Türkçe eğitimi güncel araştırmaları içinde, 31-53.
- Doğan, V., Güneş, G. ve Demir, M. K. (2022). *Türkiye’de “Eleştirel Okuma” Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi*. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 10 (1), 216-235. DOI: 10.16916/aded.1020136
- Duran, E. (2013). *Türkçe dersi öğretim programlarında eleştirel okuma*. International Journal of Social Science, 6(2), 351-365. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS_571
- Dursun, K. ve Özsoy, E. (2020). *Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretiminin otuz yılı: 1990-2020*. Turkophone, 7(2), 27-54.
- Ekiz, D. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Emiroğlu, H. (2014). *Eleştirel okuma öğretiminin eleştirel okuma becerisine etkisi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Erdal, K., Dağdeviren, İ., Gökhan, O., Şen, H. ve Şenay, E. (2018). *Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültürel öğeler (A2) düzeyi*. TÜRKÜL Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi, 12, 11-23.
- Esemen, A. (2020). *2019 Türkçe öğretim programı ve ilkokul Türkçe ders kitaplarının eleştirel okuma becerisi açısından değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Forster, N. (1994). *The analysis of company documentation*. C. Cassell & G. Symon (Ed.) içinde, Qualitative methods in organizational research, a practical guide (s. 147-166). SAGE publication.

- Gönül, D. (2016). *Türkçe ders kitaplarındaki yazınsal metinleri okuma-anlama etkinliklerinin eleştirel okuma ölçütlerini karşılama yeterliliği* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Gül, A. (2019). *Eleştirel okuma tasviri bibliyografyası* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Gündüz, B. (2015). *Üniversite 1. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları ve eleştirel okuma becerileri üzerine bir durum çalışması* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Güneş, F. (2012). *Bologna süreci ile yükseköğretimde öngörülen beceri ve yetkinlikler*, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi,2, (1),1-9.
- Güneş, F. (2014). *Sınıf Yönetimi yaklaşım ve modeller*, Ankara: Pegem A Yayınları.
- Güzel, A. ve Barın, E. (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Ankara: Akçağ Basım Yayın.
- Huijie, L. (2010). *Developing a hierarchical framework of critical reading proficiency*. Chinese Journal of Applied Linguistics, 33(6), 40-54.
- İşıkoğlu, D. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi C1 ders kitaplarında hedef kültüre yönelik metinlerde değerler*. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, (64), 553-562.
- İşcan, A. (2011). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Filmlerin Yeri ve Önemi*. Turkish Studies, 939, 948.
- Kahu, E. R. ve Gerrard, H. (2018). *The use of personal experience as a strategy for critical reading and writing*. A Practice Report. Student Success, 9(3), 71-77. <https://search.informit.org/doi/10.3316/informit.598658752181160>
- Kannan, J. (2018). *Promoting critical reading using Google Tools – a community of inquiry approach*. Irish Journal of Technology Enhanced Learning, 4(1), 16-35. <https://doi.org/10.22554/ijtel.v4i1.30>
- Karadedeli, İ. (2018). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma ve problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi: Uşak ili örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Karadedeli, İ. (2018). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma ve problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi: Uşak ili örneği* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Kılavuz, Ş. (2020). *Türkçe öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının eleştirel okuma düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Kılıç, M. (2020). *Özgün içerikli etkinliklerin üstün yetenekli ve zekâlı öğrencilerin eleştirel okuma becerisine etkisi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Kolaç, E. (2013). *Okuma ve dinleme*. Muhsin Macit ve Serap Cavkaytar Ed. Türk Dili II. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Konseyi, A., ve Bölümü, M. D. (2013). *Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi öğrenim, öğretim ve değerlendirme*. Almanya: telc GmbH.
- Kurudayıoğlu, M. ve Çelik, G. (2013). *Türkçe öğretmeni adaylarının okumaya ve okuma eğitimine ilişkin öz yeterlik algıları*. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6(4), 109-138.
- MacDonald, K. and Tipton, C. (1996). “Using Documents”, N.Gilbert (ed.), *Researching Social Life*. London: Sage içinde 187-200.
- Memiş, M. R. (2016). *Yabancı Dil Öğretiminde Eğitim Ortamı ve Kültür Aktarımı*. Electronic Turkish Studies, 11(9).
- Metin, E. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Eleştirel Düşünme ve Kültürlerarası Yetkinliği Geliştirmeye Yönelik Stratejiler* (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Miles, M. B., and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Okur, T. (2019). *Okuma çemberlerinin ilkokul öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I*. Ankara: Öncü Kitap

- Özbay, M. ve Bahar, M. A. (2012). *İleri Okur ve Üstbiliş Eğitimi*. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi, 1 (1), 158-177. DOI: 10.7884/teke.26
- Özbay, M., & Karakuş, E. (2011). *Dede Korkut Hikâyeleri'nin Türkçe öğretimi ve değer aktarımı açısından önemi*. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 1(1), 21-31.
- Özdemir, E. (1987). *Türkçe Öğretimi Kılavuzu*, 3.basım İstanbul, İnkılap Kitapevi.
- Özdemir, E. (2005). *Eleştirel Okuma*, 6. Basım, Ankara., Bilgi Yayınevi.
- Özdemir, S. (2010). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde halk hikayelerinden yararlanma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özensoy, A., U. (2011). *Eleştirel okumaya göre düzenlenmiş sosyal bilgiler dersinin eleştirel düşünme becerisine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Özonat, Z. (2019). *Çoklu ortama dayalı eleştirel okuma eğitiminin 6. sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerine etkisi* (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Patton, M.Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd Ed.). London: Sage Publications, Inc.
- Sadioğlu, Ö. ve Bilgin, A. (2008). *İlköğretim öğrencilerinin eleştirel okuma becerileri ile cinsiyet ve anne-baba eğitim durumu arasındaki ilişki*. İlköğretim Online, 7(3), 814-822.
- Smith, F., (1984). *Reading without nonsense*. New York: Teachers College Press.
- Şahin, G. (2019). *Bibliyoterapiye dayalı okuma programının benlik algısı ve eleştirel okuma düzeyine etkisi* (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Şen, E. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisini geliştirmek üzere "bellek stratejilerinin" kullanımı*. E-Dil Dergisi, 4, 64-83.
- Şenşekerci, E. ve Bilgin, A. (2008). *Eleştirel düşünme ve öğretimi*. U. Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14 (1), 15-43.

TDK. (2011). *Güncel Türkçe sözlük*. Ankara: TDK

Temizyürek, M. (2021). *Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki okuma metinlerinin betimlenmesi* (Master's thesis, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Tok, M. (2013). *Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki yazma çalışmalarının değerlendirilmesi*. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6(1), 253-283.

Topuzkanamış, E. (2010). *Türkçe ders kitaplarında okuma stratejileri*. 10. Uluslararası Dil Yazın ve Deyişbilim Sempozyumu. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Tosun, M. (2014). *Ortaokullarda eleştirel okuma eğitiminin Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.

Tüfekçioğlu, B. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe okuma becerisinin yöntem ve materyal açısından geliştirilmesine yönelik bir çalışma*. E-Dil Dergisi, 1, 101-117.

Türkel, A. ve Ünlücömert, N. (2013). *Öğretici Metinlere Yönelik Yaratıcı Okuma Uygulaması Örneği ve Sürece İlişkin Öğrenci Görüşleri*. Journal of Turkish Studies

Türkiye Maarif Vakfı, (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı*. İstanbul, Bayem Yayıncılık.

Uysal, S. S. (1979). *Yabancılar Türkçe Dersleri*, İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Okulu Yayınları, İstanbul

Ünal, E. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin eleştirel okuma becerileri ile okuduğunu anlama ve okumaya ilişkin tutumları arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.

Ünal, E. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin eleştirel okuma becerileri ile okuduğunu anlama ve okumaya ilişkin tutumları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Osman Gazi Üniversitesi, Eskişehir.

- Wooffitt, R. (1996). “*Analysing Accounts*”, N.Gilbert (ed.), *Researching Social Life*. London: Sage içinde 287-305.
- Yalçıntaş, E. (2014). *İlkokullarda eleştirel okuma eğitiminin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Yalçıntaş, E. (2014). *İlkokullarda eleştirel okuma eğitiminin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yaylı, D. (2011). Ana dilinde ve yabancı dilde okuma. D. Yaylı ve Y. Bayyurt (Editörler). *Yabancılar Türkçe öğretimi politika yöntem ve beceriler*. İkinci Baskı. Ankara. Anı, 57-70.
- Yıldız, S. (2010). *İlkokuma yazma öğretiminde çoklu ortam uygulamalarının okuma becerisi üzerinde etkililiği*. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(2), 31-63.
- Yüce, S. (2005). *İletişim ve dil: yöntemler, Avrupa dil portföyü Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi*. Journal of Language and Linguistic Studies, 1(1), 81-88.
- Zorbaz, K. Z. (2013) “*Yabancılar Türkçe Öğretiminin Tarihi Seyri*”, *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı*, Ed. M. Durmuş, A. Okur, Ankara, Grafiker Yayınları, s. 159-169.

EK 1.**YEE Etkinliklerinde Yer Alan İfadeler ve Kullanılan YTÖEOÖ**

Tablo 28.

YEE Etkinliklerinde Yer Alan İfadeler ve Kullanılan YTÖEOÖ

Etkinlikte Yer Alan İfadeler	YTÖEOÖ
YEE-B1	
YEE-B1-1.TEMA: HABERİN VAR MI?	
Üniteye Hazırlık	
“Mahallenizdeki olayları kimden öğreniyorsunuz?” (s.10)	EOÖ2
“Hangi iletişim araçlarını kullanıyorsunuz?” (s.10)	EOÖ2
“Sosyal paylaşım sayfalarını kullanıyor musunuz? Niçin?” (s.10)	EOÖ2
1. METİN: GENÇ İHTİYARLAR	
“Okuyalım, eşleştirelim.” (s.10)	EOÖ6
2. METİN: İLETİŞİM ARAÇLARI	
“İnternetin kullanıcı sayısının daha fazla olmasının sebebi nedir?” (s.16)	EOÖ44
“Cep telefonu günümüzde neden yaygın kullanılıyor?” (s.16)	EOÖ44
“Teknolojik gelişmeleri izlemenin sebebi nedir?” (s.16)	EOÖ44
3. METİN: YETENEK İŞİ	
“Benim üstüne yok.” (s.21)	EOÖ42
“Annemin üstüne yok.” (s.21)	EOÖ42
“Babamın üstüne yok.” (s.21)	EOÖ42
YEE-B1-2.TEMA: YORUMLAR VE GÖRÜŞLER	
Üniteye Hazırlık	
“Kendinizi hangi alanda başarılı buluyorsunuz?” (s.28)	EOÖ2
“Sizce başarılı kişilerin özellikleri nelerdir?” (s.28)	EOÖ2
“Sanatçıların ortak özellikleri nelerdir?” (s.28)	EOÖ2
1. METİN: TÜRKÜ BABA	
Eşleştirme: “gurbet” “doğduğumuz yerden uzak yer” (s.29)	EOÖ15
Eşleştirme: “karın tokluğuna çalışmak” “yapılan iş karşılığında yalnızca yiyecek ihtiyacını sağlamak” (s.29)	EOÖ15
Eşleştirme: “ekmeğini eline almak” “geçimini sağlayacak parayı kazanmak” (s.29)	EOÖ15
2. METİN: YARIN BULUŞALIM	
“Derya, iskur.gov.tr’de bir ... gördü.” (s.33)	EOÖ42
“Deniz ve Derya, daha önce bir iş ... gitmediler.” (s.33)	EOÖ42
“Deniz ve Derya, Metin Hoca’dan yardım ... karar verdiler.” (s.33)	EOÖ42
“Deniz ve Derya, Metin Hoca ile daha önce” (s.33)	EOÖ42
“Deniz ve Derya, İletişim Fakültesinin önünde” (s.33)	EOÖ42
3. METİN: YEMEK KOKUSU	

“Yazara göre yemek kokusu nedir?” (s.42)	EOÖ8
“Ses ile koku arasında ne fark vardır?” (s.42)	EOÖ45
“Yazarın yemek kokusu konusundaki düşüncelerine katılıyor musunuz? Yemek kokusu size neleri hatırlatıyor?” (s.42)	EOÖ41 EOÖ40
YEE-B1-3.TEMA: EĞİTİM	
Üniteye Hazırlık	
“Türkçeyi öğrenmek size ne kazandıracak?” (s.48)	EOÖ2
“Ülkenizde üniversiteye girmek için neler yapmak gerekiyor?” (s.48)	EOÖ2
“Kitap okumanın sizce ne gibi faydaları var?” (s.48)	EOÖ2
1. METİN: BÜYÜK HEYECAN	
Eşleştirme: “hayal kurmak” (s.49)	EOÖ33
Eşleştirme: “sabahı zor etmek” (s.49)	EOÖ33
Eşleştirme: “gözünü ayırmamak” (s.49)	EOÖ33
“Aşağıdakilerden hangisi metinde geçen “dönmek” kelimesinin anlamıdır? (s.49)	EOÖ15
2. METİN: DİL NE TAŞIR?	
Eşleştirme: “hafıza” (s.57)	EOÖ15
Eşleştirme: “tecrübe” (s.57)	EOÖ15
Eşleştirme: “açıklamak” (s.57)	EOÖ15
Eşleştirme: “korumak” (s.57)	EOÖ15
Eşleştirme: “değerli” (s.57)	EOÖ15
3. METİN: KİTAP OKUYORUM, HEM DE ÇOK HIZLI	
“Hızlı okumak niçin bir ihtiyaçtır?” (s.65)	EOÖ44
“Sadece hızlı okumak yeterli midir? Niçin?” (s.65)	EOÖ44
“2008 yılına ait hızlı okuma tablosunu inceleyip sonuçları anlatınız.” (s.65)	EOÖ36
YEE-B1-4.TEMA: GELİN TANIŞ OLALIM	
Üniteye Hazırlık	
“Türkçe kursuna kayıt yaptırmak için hangi belgeleri hazırladınız?” (s.70)	EOÖ2
“Ne zamandan beri Türkçe kursuna devam ediyorsunuz?” (s.70)	EOÖ2
“Türkçe kursuna başlayalı kaç ay oldu?” (s.70)	EOÖ2
1. METİN: KAFEDE	
“Sofya, Türkçe kursuna başlayalı ... ” (s.71)	EOÖ42
“Sofya, A1 kurunu ... tamamladı.” (s.71)	EOÖ42
“Mariya, ... gitmek istiyor.” (s.71)	EOÖ42
“Mariya, kafeye ... vır vır konuşuyor.” (s.71)	EOÖ42
“Onlar, müdürden ... bilgi almaya gidiyorlar.” (s.71)	EOÖ42
2. METİN: BİR ÖMÜR	
““Bir Ömür” adlı metni birkaç cümle ile özetleyiniz.” (s.78)	EOÖ51
3. METİN: SÜRPRİZ!	
“Onlar, istedikleri gibi bir ev bulabildiler mi? Niçin?” (s.83)	EOÖ44
“Asuman Hanım’ın hayalindeki ev hangi özelliklere sahiptir?” (s.83)	EOÖ27
YEE-B1-5.TEMA: ENGELLERİ KALDIRALIM	
Üniteye Hazırlık	

“İşaret dilini biliyor musunuz?” (s.92)	EOÖ2
“Grip olduğumuzda neden tat alamayız?” (s.92)	EOÖ2
“Duyu organlarımız nelerdir?” (s.92)	EOÖ2
1. METİN: PARMAKLARIYLA GÖREN ADAM	
2. METİN: YAĞMUR ADAM	
“Sadece kendisini düşünen” (s.99)	EOÖ24
	EOÖ25
“Los Angeles’ta yaşayan” (s.99)	EOÖ24
“Otistik bir dahi olan” (s.99)	EOÖ24
	EOÖ25
“Alışkanlıkları ve takıntıları olan” (s.99)	EOÖ24
	EOÖ25
“Matematik ve ezberleme kabiliyeti olağanüstü olan” (s.99)	EOÖ24
	EOÖ25
“Babasının mirasından az pay alan” (s.99)	EOÖ24
	EOÖ25
3. METİN: NASIL YARDIM EDERİZ?	
YEE-B1-6.TEMA: KURGU	
Üniteye Hazırlık	
“Ne sıklıkla rüya görüyorsunuz?” (s.110)	EOÖ2
“Rüyalar hayatınızı nasıl etkiliyor?” (s.110)	EOÖ2
“Uzaylıların varlığına inanıyor musunuz?” (s.110)	EOÖ2
1. METİN: UYKUDAKİ DÜNYAMIZ: RÜYALAR	
“Niçin rüya görürüz?” (s.111)	EOÖ44
“Rüyalar hakkındaki düşünceler nelerdir? Siz hangisine katılıyorsunuz? Niçin?” (s.111)	EOÖ41
	EOÖ44
“Rüyaların sizi etkilediği oluyor mu? Niçin?” (s.111)	EOÖ40
	EOÖ44
“Hayal kurmak ile rüya arasında nasıl bir fark vardır?” (s.111)	EOÖ45
2. METİN: ANKET	
3. METİN: ÇİÇEK FESTİVALLERİ	
“Sincan’da Lale Festivali ne zaman yapılır?” (s.123)	EOÖ28
“Sincan’a laleler ne zaman getirildi?” (s.123)	EOÖ28
“Uluslararası Lale Festivali’nde neler yapılır ve hangi ödüller verilir?” (s.123)	EOÖ28
“2011 yılındaki Uluslararası Bayındır Çiçek Festivali’ni kaç kişi ziyaret etmiştir?” (s.123)	EOÖ36
YEE-B1-7.TEMA: KUTLAMA	
Üniteye Hazırlık	
“Ülkenizde ne tür kutlamalar yapılıyor?” (s.130)	EOÖ2
“Doğum gününüzde neler yaparsınız?” (s.130)	EOÖ2
“En son ne zaman bir düğüne katıldınız? Düğün nasıldı?” (s.130)	EOÖ2
1. METİN: HAKA DANSI	
“Haka dansı hangi ülkeye ait bir danstır?” (s.131)	EOÖ28
“Haka dansı ne zaman ortaya çıkmıştır?” (s.131)	EOÖ22

“Maorilere Haka dansını kim öğretmiştir?” (s.131)	EOÖ28
Maoriler Haka dansını ne zaman yapıyorlar?” (s.131)	EOÖ22
Haka dansı günümüzde hangi amaçla kullanılıyor?” (s.131)	EOÖ44
2. METİN: GÜL DALINDA BİR DİLEK	
3. METİN: DÜĞÜN	
“Ayşe niçin alışverişe gitmek istiyor?” (s.142)	EOÖ44
“Kına gecesi ne zaman yapılır?” (s.142)	EOÖ22
YEE-B1-8.TEMA: ÖMÜR DEDİĞİN	
Üniteye Hazırlık	
“Aşağıdaki sözler hakkında neler düşünüyorsunuz? Açıklayınız.” (s.150)	EOÖ2
1. METİN: TAHİR İLE ZÜHRE	
Eşleştirelim: “öğütlemek” (s.151)	EOÖ15
Eşleştirelim: “can vermek” (s.151)	EOÖ15
Eşleştirelim: “cana kıymak” (s.151)	EOÖ15
Eşleştirelim: “entrika” (s.151)	EOÖ15
Eşleştirelim: “türlü” (s.151)	EOÖ15
Eşleştirelim: “kavuşmak” (s.151)	EOÖ15
2. METİN: BİR LİDERİN DOĞUŞU	
3. METİN: AYŞE KULİN	
YEE-B2	
YEE-B2-1. TEMA: MESLEĞİMDE İLERLİYORUM	
Üniteye Hazırlık	
“Siz hangi mesleği seçmek istersiniz?” (s.10)	EOÖ2
“İşinizde başarılı olmak için ne yaparsınız?” (s.10)	EOÖ2
“Daha önce bir eğitim seminerine katıldınız mı?” (s.10)	EOÖ2
1. METİN: YILLAR SONRA	
“Aşağıdaki cümle, kelime öbeği ve kalıp sözlerin anlamlarını tahmin ediniz.” (s.12)	EOÖ32
“Polat ve Ertan nerede ve ne zaman karşılaşıyorlar?” (s.12)	EOÖ22
“Polat, Ertan’ı hemen tanıyor mu? Niçin?” (s.12)	EOÖ44
“Lisedeyken Ertan’ın hayali nedir? Ertan’ın bu hayali gerçekleşiyor mu? Niçin?” (s.12)	EOÖ25
“Ertan ile Ayşe niçin evlenemiyorlar?” (s.12)	EOÖ44
“Ayşe’nin bu yaptığını doğru buluyor musun? Niçin?” (s.12)	EOÖ41
“Polat, Ertan’dan niçin özür diliyor?” (s.12)	EOÖ44
“Mehmet, nasıl bir insandır?” (s.12)	EOÖ25
“Polat, Mehmet’in hangi özelliğinden dolayı “Bence yine de Mehmet, bilim adamı olmalıydı.” demektedir?” (s.12)	EOÖ25
2. METİN: BAŞARILI İNSANLARIN FARKLI YAPTIĞI 12 ŞEY	
Eşleştirelim: “kararlı olmak” (s.20)	EOÖ33
Eşleştirelim: “meşgul değil, üretken olmak” (s.20)	EOÖ33
Eşleştirelim: “devamlı gelişmelere odaklanmak” (s.20)	EOÖ33
Eşleştirelim: “gelişimi takip etmek” (s.20)	EOÖ33

Eşleştirelim: “dengeli bir hayat sürmek” (s.20)	EOÖ33
Eşleştirelim: “mantıklı karar almak” (s.20)	EOÖ33
“Metinle ilgili atasözlerini işaretleyelim.” (s.20)	EOÖ32
3. METİN: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ YER DEĞİŞTİREREK DAHA ÇOK ÖĞRENİYOR	
“Üniversite öğrencileri arasındaki değişim programına Erasmus’un adı verilmiştir. Çünkü ...” (s.27)	EOÖ28 EOÖ44
“AB’de mesleki eğitim programına Leonardo’nun adı verilmiştir. Çünkü...” (s.27)	EOÖ28 EOÖ44
“Türkiye ile diğer ülkeler arasındaki öğrenci ve öğretim üyesi değişimi programına Mevlana’nın adı verilmiştir. Çünkü...” (s.27)	EOÖ28 EOÖ44
YEE-B2-2. TEMA: DEĞERLERİMİZ	
Üniteye Hazırlık	
“İyi bir eş olmak için neler yapmalı?” (s.36)	EOÖ2
“Arkadaş ile dost arasında sizce ne gibi bir fark var?” (s.36)	EOÖ2
“Komşularınızla ilişkileriniz nasıl?” (s.36)	EOÖ2
1. METİN: MURAT EVREN’LE RÖPORTAJ	
2. METİN: İKİ ARKADAŞ	
“Meroz, kralı niçin öldürmek istiyor?” (s.43)	EOÖ44
“Kral, Meroz’un isteğini hangi şartla kabul ediyor?” (s.43)	EOÖ38
“Kral, Meroz ile arkadaşının davranışından nasıl bir ders çıkardı?” (s.43)	EOÖ25 EOÖ29
3. METİN: KOMŞULUK	
“Aşağıdakilerden hangisi “komşunun komşuyu gözetmesi” ifadesindeki gözetmek fiiline en yakın anlamı verir?” (s.51)	EOÖ15
“Aşağıdakilerden hangisi “misafir on rızıkla gelir, birini yer dokuzunu bırakır” cümlesiyle anlatılmak istenen anlamı verir?” (s.51)	EOÖ32
““Çoğu zaman aynı duvar iki komşuya duvarlık yapardı.” Cümlesi ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?” (s.51)	EOÖ32
“Yandaki atasözlerinden hangileri metinde anlatılanlarla yakınlık göstermektedir. Bu atasözlerinin anlamlarını tartışınız.” (s.51)	EOÖ32
YEE-B2-3. TEMA: BİR ÖMÜR BÖYLE GEÇTİ	
Üniteye Hazırlık	
“Daha önce hiç yeni doğmuş bir bebek gördünüz mü?” (s.58)	EOÖ2
“Öğrenciyken ne gibi sorunlar yaşadınız?” (s.58)	EOÖ2
“Daha önce bir huzurevine gittiniz mi? (s.58)	EOÖ2
1. METİN: SEVGİLİ ANNECİĞİM VE BABACIĞIM	
“Deyimleri anlamlarıyla eşleştirelim.” (s.61)	EOÖ33
“İçinde deyimlerin geçtiği dört cümle de biz kuralım.” (s.62)	EOÖ33
2. METİN: KİMSE BENİ ANLAMIYOR	
“Aşağıdaki özelliklerden hangileri Ahmet’i yansıtmaktadır?” (s.67)	EOÖ25
“Siz ne düşünüyorsunuz? Niçin?” (s.67)	EOÖ41
“Ahmet’in asıl sorunu nedir? Yazalım.” (s.67)	EOÖ29
3. METİN: HUZUREVİNDE KAHVALTI	

““Yaşlılara Saygı Haftası” sözünden ne anlıyorsunuz? Yazınız.” (s.73)	EOÖ41
““Ziyaret”, “huzurevi” kelimelerinin anlamını sözlükten bulup aşağıya yazınız.” (s.73)	EOÖ15
“Yaşlı insanların yaşadığı bu yerlere niçin huzurevi denilmiş olabilir? Yazınız.” (s.73)	EOÖ41 EOÖ44
““Allah zihin açıklığı versin!” “Allah devletimize ve milletimize zeval vermesin!”, “Allah nazardan saklasın!” sözlerinden birini açıklayınız? Bu cümle, hangi durumda söylenir.” (s.73)	EOÖ33
YEE-B2-4. TEMA: MUTFAKTA KİM VAR	
Üniteye Hazırlık	
“Yemek yemeyi sever misiniz?” (s.82)	EOÖ2
“Günde kaç litre su içiyorsunuz?” (s.82)	EOÖ2
“Mutfakta vakit geçirmekten hoşlanır mısınız?” (s.82)	EOÖ2
1. METİN: BİRİNİN YEMEĞİ, DİĞERİNİN ZEHRİDİR	
“Okuyalım, işaretleyelim.”	EOÖ25
2. METİN: ÖLÇÜYÜ KAÇIRMAK	
“Aşırı meyan şerbeti içen genç kadın ...” (s.90)	EOÖ42
“Ramazan aylarında bölge halkı ...” (s.90)	EOÖ42
“Bazı hastalıklara iyi geldiği söylenen meyan şerbeti ...” (s.90)	EOÖ42
“Doktorlar aşırı tüketimin ...” (s.90)	EOÖ42
3. METİN: YEMEK YAPMAK UZMANLIK İSTER	
“Tavuk ... pişirse kuru olur.” (s.95)	EOÖ42
“Uskumru yağlı olduğu için ... ya da ... pişirilmelidir.” (s.95)	EOÖ42
“Kuru fasulyeyi ... pişirmek en uygun yöntemdir.” (s.95)	EOÖ42
“İspanak ... veya ... hemen sonra pişirilmelidir.” (s.95)	EOÖ42
“Tereyağı ... yapmak için kullanılmaz.” (s.95)	EOÖ42
“Yemek yapmak sizce bir sanat mıdır? Niçin?” (s.97)	EOÖ41
YEE-B2-5. TEMA: TERCİHİNİZ NEDİR?	
Üniteye Hazırlık	
“Büyükşehirde mi yoksa bir köyde mi yaşamak isterdiniz?” (s.102)	EOÖ2
“Sizce en zor meslek hangisi?” (s.102)	EOÖ2
“İlgilendiğiniz bir sanat var mı?” (s.102)	EOÖ2
1. METİN: İSTANBUL’DA YAŞAMA SANATI	
2. METİN: BİR ELMANIN YARISI SEN YARISI BEN	
“Okuyalım, işaretleyelim.” (s.109)	EOÖ24
3. METİN: SANATA ADANMIŞ BİR ÖMÜR	
“Metnin başlığı sizce ne olmalıdır?” (s.114)	EOÖ6
“Sanatkârlar nasıl insanlardır?” (s.114)	EOÖ25
“Sizce metinde verilmek istenen mesaj nedir?” (s.114)	EOÖ29
“Eş anlamlılarını bulalım, yazalım.” (s.114)	EOÖ16
YEE-B2-6. TEMA: NELER OLUYOR HAYATTA?	
Üniteye Hazırlık	
“Doğa olayları sözünden ne anlıyorsunuz?” (s.120)	EOÖ2
“Sizi diğer insanlardan ayıran en önemli özelliğiniz nedir? (s.120)	EOÖ2

“Hangi doğa olaylarına şahit oldunuz?” (s.120)	EOÖ2
1. METİN: İLGİNÇ OLAYLAR	
“Okuyalım, boşlukları dolduralım.” (s.120)	EOÖ42
2. METİN: SIRA DIŞI BAŞARILAR	
“Okuyalım, işaretleyelim.” (s.130)	EOÖ24 EOÖ25
“Metinde okuduğunuz kişilerin dünyaca tanınmalarının sebepleri nelerdir?” (s.131)	EOÖ44
3. METİN: ŞANS OYUNLARI	
“Konuşalım işaretleyelim. Benim Fikrim” (s.137)	EOÖ41
“Yukarıdaki fikirlerden hangisine katılıyorsunuz? Niçin?” (s.137)	EOÖ41 EOÖ50 EOÖ44
YEE-B2-7. TEMA: ÖĞRENDİM, ÇALIŞTIM, BAŞARDIM	
Üniteye Hazırlık	
“Sizce en etkili öğrenme yolu nedir?” (s.142)	EOÖ2
“Öğrendiklerinizi unutmamak için neler yapıyorsunuz?” (s.142)	EOÖ2
“Hafızayı güçlendirmek için neler yapmalı?” (s.142)	EOÖ2
1. METİN: ÖĞRENME DEVAM EDİYOR	
“Aşağıdaki cümleleri metne göre tamamlayınız.” (s.143)	EOÖ42 EOÖ44
2. METİN: ÖĞRENME ÇEŞİTLERİ TESTİ	
“Okuyalım, işaretleyelim. (s.151-152)	EOÖ41
“Yukarıdaki testin sonucuna göre kendinizi anlatınız.” (s.152)	EOÖ40 EOÖ48
3. METİN: ONLAR ÇALIŞTILAR VE BAŞARDILAR	
“Yukarıdaki kişiler arasında çalışma yöntemi benzeyenler var mı? Varsa nelerdir?” (s.157)	EOÖ30
“Yukarıdaki kişiler arasında çalışması farklı olanların farklılıkları nelerdir?” (s.157)	EOÖ30
“Kendinizi, yukarıdakilerden en çok hangisine yakın hissettiniz? Niçin?” (s.157)	EOÖ41
“Dolduralım” (s.157)	EOÖ25
YEE-B2-8. TEMA: MİSAFİR SEVER MİSİNİZ?	
Üniteye Hazırlık	
“Akrabalarınıza ne sıklıkta gidersiniz? (s.162)	EOÖ2
“İş yeri sahibi tanıdığınız var mı?” (s.162)	EOÖ2
“Misafirlik adetleri eskiden nasıldı, şimdi nasıl? Bir fark görüyor musunuz?” (s.162)	EOÖ2
1. METİN: TÜRKİYE’DE MİSAFİRPERVERLİK	
“Eşleştirelim.” (s.164)	EOÖ33
“Aşağıdaki sözcüklerin eş anlamlılarını metinden bularak bulmacaya yerleştirelim.” (s.164)	EOÖ16
2. METİN: TİCARET HAYATI	
“Okuyalım, sıralayalım.” (s.170)	EOÖ20

3. METİN: KÖY ODALARI	
“Aşağıdaki cümlelerden hangilerinde yazar kendi düşüncelerini yansıtmaktadır? Niçin?” (s.174)	EOÖ8 EOÖ44
“Eşleştirelim.” (s.174)	EOÖ44 EOÖ38
YEE-C1	
YEE-C1-1. TEMA: SPOR	
Üniteye Hazırlık	
“Ülkenizde olimpiyatlarda derece elde etmiş bir milli sporcu var mı?” (s.10)	EOÖ2
“Amatör olarak ilgilendiğiniz bir spor dalı var mı?” (s.10)	EOÖ2
“Sağlıklı bir yaşam için sizce sporun hayatımızdaki yeri nedir?” (s.10)	EOÖ2
1. METİN: OLİMPİYATLARIN ÖYKÜSÜ	
“Bu metin kaç paragraftan oluşmaktadır?” (s.14)	EOÖ20
“Birinci paragrafta olimpiyat oyunlarının tanımı ve bu oyunların amacı anlatılmaktadır. Diğer paragraflarda anlatılanları da siz söyleyiniz.” (s.14)	EOÖ20
“Cümlelerden hareketle metni özetleyelim.” (s.14)	EOÖ51
“Aşağıdakilerden hangisi okuduğunuz metnin alt başlıkları içerisinde yer almaktadır? İşaretleyiniz.” (s.14)	EOÖ6
2. METİN: 2008 AVRUPA FUTBOL ŞAMPİYONASI	
“13. Avrupa Futbol Şampiyonası hangi tarihler arasında düzenlendi?” (s.22)	EOÖ22 EOÖ36
“İspanya, kaç yıl aradan sonra kupayı kazandı?” (s.22)	EOÖ36
“İşaretleyelim.” (s.23)	EOÖ25
3. METİN: EGZERSİZ NEDEN BU KADAR YARARLI?	
“Kalp atışından tasarruf edilmesi insan ömrü için ne anlama gelmektedir?” (s.29)	EOÖ49
“Antrenmanlı kalp ile hareketsizliğe alışmış kalbin farklılığı hangi durumlarda ortaya çıkar?” (s.29)	EOÖ30 EOÖ45
“Yaşlılıkta başkasına muhtaç olmamak için ne yapmalı?” (s.29)	EOÖ41
“Elden ayaktan düşmek” ve “ele güne muhtaç olmak” deyimlerinin anlamı ne olabilir? (s.29)	EOÖ33
“Yazarın son paragraftaki düşüncelerini kendi cümlelerinizle özetleyiniz.” (s.29)	EOÖ51
“Aşağıdaki bölümde noktalı yerleri metinden çıkan sonuca göre tamamlayalım.” (s.29)	EOÖ49 EOÖ42
“Aşağıdaki kelime öbekleri hangi anlama gelmektedir? Yazınız.” (s.30)	EOÖ33
“İkinci paragrafta yer alan araştırma sonuçlarına göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?” (s.30)	EOÖ49
“Araştırma sonuçlarında varılmak istenen düşünce hangisidir?” (s.30)	EOÖ49
YEE-C1-2. TEMA: DEĞİŞEN DÜNYA	
Üniteye Hazırlık	

“Daha önce hiç uzun yolculuk yaptınız mı? Bu yolculukta başınızdan ilginç bir olay geçti mi?” (s.36)	EOÖ2
“En çok hangi ülkede yaşamak istersiniz?” (s.36)	EOÖ2
“Sizce teknoloji hayatımızı nasıl kolaylaştırıyor?” (s.36)	EOÖ2
1. METİN: PEKİNDEN LONDRA’YA	
“İpekyolu yüzyıllar sonra tekrar değer kazanmıştır. Bunun nedenini açıklayınız.” (s.37)	EOÖ44
“İpek Yolu bazı şeylerin kıtalar arası yayılmasına neden olmuştur. Bunlar nelerdir? Örnekler vererek açıklayınız.” (s.37)	EOÖ44
“Kutuda verilen kelimelerin hangi cümlelerle ilişkili olduğunu bulalım, işaretleyelim.” (s.38)	EOÖ15
2. METİN: İKİ OTOBÜS MERAKLISININ SERÜVENİ	
“Avustralya’daki otobüsleri diğer ülkelerden ayıran en önemli özellik nedir?” (s.45)	EOÖ30
“Tokyo’daki otobüsler hangi özellikleriyle dikkat çekmektedir?” (s.45)	EOÖ27
3. METİN: KULLANMA KILAUZU	
YEE-C1-3. TEMA: KELİMELEİN BÜYÜLÜ DÜNYASI	
Üniteye Hazırlık	
“Bir atasözü onlarca sayfa yazıya bedeldir, sözü size ne anlatıyor?” (s.56)	EOÖ2
“Halk ozanı kavramından ne anlıyorsunuz?” (s.56)	EOÖ2
“Şiir okumayı sever misiniz? Niçin?” (s.56)	EOÖ2
1. METİN: TARİHTEN HAZIR CEVAPLAR	
“Okuyalım, başlıkları yerleştirelim.” (s.56)	EOÖ6
2. METİN: LAMBADA TİTREYEN ALEV ÜŞÜYOR	
“Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını metinden hareketle tahmin edelim.” (s.64)	EOÖ15
3. METİN: TATLI DİL	
“İnsanı diğer canlılardan ayıran özellikler nelerdir?” (s.67)	EOÖ27
“Yazar mağaza vitrinlerindeki mankenleri niçin soğuk bulmaktadır?” (s.67)	EOÖ8 EOÖ44
“Dil yarası yaraların en derinidir, sözünden ne anlıyorsunuz?” (s.67)	EOÖ41
“Can yakmak, kalp kırmak, gönül devirmek, şeytan görsün yüzünü sözleriyle anlatılmak istenen nedir?” (s.67)	EOÖ33
YEE-C1-4. TEMA: CANLILAR ALEMİ	
Üniteye Hazırlık	
“Evinizde ya da bahçenizde bir hayvan besliyor musunuz?” (s.74)	EOÖ2
“Bitki örtüsünün dünyamız için önemi sizce nedir?” (s.74)	EOÖ2
“Hayvanların yakalanarak hayvanat bahçesinde tutulması hakkında ne düşünüyorsunuz?” (s.74)	EOÖ2
1. METİN: HAYVANLAR ALEMİ	
“Metinde hayvanlarla ilgili aşağıdakilerden hangilerine değinilmiştir?” (s.75)	EOÖ27
2. METİN: OKSİJEN MAKİNELERİ	

“Dördüncü paragraftaki bilgilere göre, su bitkinin en az neresinde bulunur?” (s.83)	EOÖ20
“Metnin tamamına göre aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?” (s.83)	EOÖ49 EOÖ51
3. METİN: TUTSAKLİK MI KORUMA MI?	
“Birinci görüşte aşağıdakilerden hangileri savunulmaktadır?” (s.87)	EOÖ37
“İkinci görüşte aşağıdakilerden hangileri savunulmaktadır?” (s.87)	EOÖ37
“Yazalım. Size Göre”	EOÖ41
YEE-C1-5. TEMA: TARİHE YOLCULUK	
Üniteye Hazırlık	
“Eski dillere ilgi duyuyor musunuz?” (s.94)	EOÖ2
“Ülkenizde eski medeniyetlerden kalma antik eserler var mı?” (s.94)	EOÖ2
“Türkçeye ilk olarak nasıl ilgi duydunuz?” (s.94)	EOÖ2
1. METİN: YAZI NASIL ORTAYA ÇIKTI?	
“Tamamlayalım.” (s.97)	EOÖ42 EOÖ44
“Metne göre yorumlayalım, tamamlayalım.” (s.97)	EOÖ42 EOÖ51
2. “MAYA” DEYİNCE AKLA O GELİR!	
“Metne göre aşağıdaki çıkarımlardan hangileri doğrudur?” (s.101)	EOÖ49
3. BÜYÜK ÜSTATLAR	
“Metinde anlatılan bilim adamlarının üçer özelliğini yazınız.” (s.108)	EOÖ28
“İşaretleyelim.” (s.108)	EOÖ25
“Yazalım. Farkı nedir?” (s.109)	EOÖ30
“Metinde hangi deyimler var? Bu deyimlerin anlamları neler?” (s.109)	EOÖ32 EOÖ33
YEE-C1-6. TEMA: BİLİMİN GÖZÜYLE	
Üniteye Hazırlık	
“Daha önce bilimsel bir toplantıya katıldınız mı?” (s.114)	EOÖ2
“Sürekli takip ettiğiniz bir Türkçe yayın var mı?” (s.114)	EOÖ2
“Bir sempozyumda konuşmacı olsaydınız en çok hangi konuda konuşmak isterdiniz?” (s.114)	EOÖ2
1. METİN: SEMPOZYUM VE BİLDİRİ	
“Sempozyum diğer toplantılardan hangi yönüyle ayrılır?” (s.115)	EOÖ30
“Bildiri ve konferans arasındaki farklar nelerdir?” (s.115)	EOÖ30
“Bir bildiri sunmak isteseydiniz hangi sempozyumu seçer, hangi konudan bahsederdiniz?” (s.116)	EOÖ40 EOÖ41
“Bu sempozyumda bildiri sunsaydınız Yunus Emre’yi hangi yönünü ele alırdınız? Nelerden bahsederdiniz?” (s.116)	EOÖ40 EOÖ41
2. METİN: YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ MODELİ	
“Bildiri kim sunmaktadır?” (s.120)	EOÖ7
“Haydi Türkçe Öğrenelim Seti, hangi yaklaşımla ve niçin hazırlanmıştır?” (s.120)	EOÖ44
“Bildirinin amacı ve konusu nedir?” (s.120)	EOÖ17

“Bildirinin anahtar kelimelerini bulalım.” (s.121)	EOÖ39
3. METİN: TÜRK-BOŞNAK HALK KÜLTÜRÜNÜN ORTAK UNSURLARI	
“Boşnaklarla aynı coğrafyada yaşayan aynı dili konuşan hangi milletlerde Sevdalinka yoktur?” (s.126)	EOÖ45
“Sevdalinkalar hangi tarihten itibaren ortaya çıkmışlardır?” (s.126)	EOÖ22
YEE-C1-7. TEMA: SAYILARLA HAYAT	
Üniteye Hazırlık	
“Sayısal dersleri mi sözel dersleri mi daha çok seviyorsunuz?” (s.132)	EOÖ2
“Sizce bir ülkenin nüfusunun fazla olmasının ne gibi faydaları var?”	EOÖ2
“Ülkenizde sayılara yüklenen özel anlamlar var mı? Birini örnek verebilir misiniz?”	EOÖ2
1. METİN: SIRA SIRA BONCUKLARDAN MİNİ MİNİ BİLGİSAYARLARA	
“Okuduğunuz metnin alt başlıkları aşağıda karışık olarak verilmiştir. Bu alt başlıkları metnin uygun bölümlerine yazalım.” (s.134)	EOÖ6
“Başlık ve alt başlıklardan hareketle metnin konusu hakkında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?” (s.134)	EOÖ4
“Aşağıdaki sorularla ilgili cümleleri okuyalım ve soruların cevabını bulalım.” (s.134)	EOÖ22 EOÖ24
2. METİN: TÜRKİYE’NİN NÜFUSU AÇIKLANDI	
“2012 yılında Türkiye’nin nüfusu 75 627 384’tür. Verilere göre 2012 yılında nüfus 903 115 kişi arttığına göre 2011 nüfusu kaç olur?” (s.141)	EOÖ36
“2012 nüfus sayımı sonucunda erkek nüfusun 37 956 168, kadın nüfusun ise 37 671 216 olduğu belirlendi. Buna göre kadın nüfus ile erkek nüfus arasında yüzde kaçlık bir fark vardır?” (s.141)	EOÖ36
“2012 nüfus bilgilerine göre il ve ilçe merkezlerinde yaşayanların oranının %77,3 olduğu tespit edildi. Buna göre kırsal kesimde yaşayanları oranının %22,7 olduğu görülmektedir. Kırsal kesim nüfusunun azlığı ya da şehir nüfusunun yoğunluğu ne anlama gelir?” (s.141)	EOÖ36
“Nüfusun şehirlerde yoğunlaşmasının size göre sebepleri nelerdir?” (s.141)	EOÖ41
“En çok nüfusa sahip olan il 13 854 740 kişi ile İstanbul’dur. İstanbul’un nüfus yoğunluğunun sizce sebepleri nelerdir?” (s.141)	EOÖ41
“Ülkenizde en kalabalık şehir hangisidir? Nüfusun kalabalık olması bu şehir için ne tür avantaj ve dezavantajlar taşımaktadır?” (s.141)	EOÖ40
“2012 nüfus bilgilerinden hangisi çıkarılamaz?” (s.141)	EOÖ36
3. KÜLTÜRÜMÜZDE SAYILAR	
“Bir sayısı Türklerde niçin önemlidir? (s.148)	EOÖ28
“Dört sayısı Bektaşilikte neleri simgeler?” (s.148)	EOÖ28
“Metinde hangi peygamberlere ve onlarla ilgili hangi inanışlara yer verilmektedir?” (s.148)	EOÖ28

“Kırk sayısının sizin kültürünüzde bir anlamı var mı? Anlatınız.” (s.148)	EOÖ40
“Okuduğunuz metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?” (s.148)	EOÖ17
“Aşağıdakilerden hangisi atasözü değildir?” (s.148)	EOÖ32
“Aşağıdakilerden hangisi “beğenilen bir varlığa/canlıya vb. nazar değmesin.” Diye kullanılan bir sözdür?” (s.148)	EOÖ33
YEE-C1-8. TEMA: KİŞİLER, KİŞİLİKLER	
Üniteye Hazırlık	
“Ülkenize ait paraların üzerinde ne gibi resimler var?”	EOÖ2
“Sizce bir insanın el yazısı size o insanla ilgili ne gibi bilgiler verir?”	EOÖ2
“Beden dilinin ne anlama geldiğini biliyor musunuz?” (s.156)	EOÖ2
1. METİN: CAHİT ARF	
“Okuyalım, işaretleyelim.” (s.158)	EOÖ20 EOÖ42
2. METİN: EL YAZISI ANALİZİ	
“Bir arkadaşınızın defterinin alarak yazısını inceleyiniz. Yazının özelliklerini listeleyiniz.” (s.164)	EOÖ40
“Yazısını incelediğiniz arkadaşınızın kişilik özelliklerini yazınız.” (s.164)	EOÖ47
“Yazı incelemesinde çıkan özellikler ile arkadaşınızın özelliklerini karşılaştırınız. Ortak olan ve ortak olmayan özellikleri yazınız.” (s.164)	EOÖ30 EOÖ48
“Yazı ve karakter özellikleri incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar ile yazısı incelenen kişinin karakter özelliklerini tartışalım.”	EOÖ51
3. METİN: YÜZ HATLARI İLE KARAKTER OKUMAK	
“Çinliler insanların karakterlerini anlayabilmek için öncelikle hangi organları incelemişlerdir? Niçin?” (s.165)	EOÖ27 EOÖ44
“Başlıkları ilgili kutulara yerleştirelim.” (s.166)	EOÖ6
“Metne göre fotoğraftaki kişilerin karakter analizlerini yapın.” (s.166)	EOÖ4 EOÖ47
“Kişilik özellikleri ile fiziksel özellikler arasında bağlantı olduğuna inanıyor musunuz?” (s.167)	EOÖ41

EK 2.

GÜ Etkinliklerinde Yer Alan İfadeler ve Kullanılan YTÖEOÖ

Tablo 29.

GÜ Etkinliklerinde Yer Alan İfadeler ve Kullanılan YTÖEOÖ

Etkinlikte Yer Alan İfadeler	YTÖEOÖ
GÜ-B1	
GÜ-B1-1.BÖLÜM: GÖRÜNDÜĞÜ GİBİ DEĞİL	
1. METİN: ÜNLÜ OLMAK ÇOK KOLAY(!)	
“İnsanlar niçin şöhret olmak isterler?” (s.4)	EOÖ44
“Günümüzde ünlü olmak niçin kolaydır?” (s.4)	EOÖ44
“Ünlü olmak insanları değiştirir mi? Niçin?” (s.4)	EOÖ44
“Siz ünlü olmak ister misiniz? Niçin?” (s.4)	EOÖ41
““Kısa yoldan ünlü olabilirsiniz.” cümlesindeki altı çizili kelime grubunun karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?” (s.5)	EOÖ33
“Size sormak istiyorum, ünlü olduğunuzda sıradan bir hayatınız olacağını mı düşünüyorsunuz?” cümlesindeki altı çizili kelimenin karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?” (s.5)	EOÖ16
““Bir sürü göz sizi her zaman ve her yerde izlemektedir.” cümlesindeki altı çizili kelime yerine aşağıdakilerden hangisi getirilemez?” (s.5)	EOÖ16
““Ağız tadıyla” ifadesinin karşılığı aşağıdakilerden hangisi olamaz?” (s.5)	EOÖ33
““Yıldızınız bir anda parladığı gibi bir anda sönebilir de.” cümlesindeki altı çizili ifadenin karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?” (s.5)	EOÖ33
2. METİN: SANAL ALEM	
“Günümüzde şöhrete ulaşmak niçin daha kolaydır?” (s.9)	EOÖ44
“Küçük işletmelerin sosyal medyaya ilgisi neden artıyor?” (s.9)	EOÖ44
“İnternet ortamına neden “sanal âlem” diyoruz?” (s.9)	EOÖ44
“Metinde geçen “şöhrete ulaşmak” ifadesinin yerine aşağıdaki söz gruplarından hangisi getirilemez?” (s.9)	EOÖ33
“Metinde geçen “zemin hazırlamak” ifadesinin yerine aşağıdaki söz gruplarından hangisi getirilebilir?” (s.9)	EOÖ33
3. METİN: KİTABIN HİKAYESİ	
“Kitap neden değerlidir?” (s.13)	EOÖ44
““Eski kitaplarda yer alan minyatür,” cümlesini uygun şekilde tamamlayınız.” (s.13)	EOÖ42
“Metinde geçen “bu nedenle” ifadesinin yerine aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi uygun olmaz?” (s.13)	EOÖ33
““Bulunma” kelimesi metinde hangi anlamda kullanılmaktadır?” (s.13)	EOÖ16

“Metinde geçen “dek” kelimesinin yerine aşağıdakilerden hangisini kullanabiliriz?” (s.13)	EOÖ16
“Metinde geçen “farklı dünyaların kapılarını açmak” ifadesinin yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?” (s.13)	EOÖ33
4. METİN: BATIL İNANÇ	
“13 sayısı neden uğursuz kabul edilir?” (s.16)	EOÖ44
“Toplumlara özgü batıl inançlara bir örnek veriniz.” (s.16)	EOÖ28
“Afrika’da beyaz saçlı doğan çocukların sevilmemelerinin sebebi nedir?” (s.17)	EOÖ44
“13 sayısı ilk olarak nerede uğursuz sayılmıştır?” (s.17)	EOÖ22
“Aşağıdakilerden hangisi batıl inanç değildir?” (s.17)	EOÖ49
“Parçada geçen “yol açmak” ifadesi ile aşağıdakilerden hangisi eş anlamlıdır?” (s.17)	EOÖ16
GÜ-B1-2.BÖLÜM: HAYATI OKUYORUZ	
1. METİN: STRESLE BAŞ ETMENİN YOLLARI	
“İnsanlar mutlu olmak için ne yapmalıdır?” (s.23)	EOÖ25
“Stresle mücadele etmenin en önemli yolu nedir?” (s.23)	EOÖ38
“Metne göre aşağıdakilerden hangisi “mutlu bir insanın” özelliklerinden biri değildir?” (s.23)	EOÖ25
““Mutlu insan sadece kendine odaklanır.” cümlesindeki altı çizili kelime yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılabilir?” (s.23)	EOÖ15
““... değişen yaşam koşulları...” Aşağıdakilerden hangisi altı çizili kelime ile aynı anlama gelir?” (s.23)	EOÖ15
“Bütün umudunu kaybeder.” cümlesindeki altı çizili söz yerine aşağıdakilerden hangisi getirilemez?” (s.23)	EOÖ33
“Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili kelimelerin eş anlamlılarını metinden bulunuz. Metinde bu kelimelerin geçtiği cümleleri, aşağıdaki altı çizili kelimelerle yeniden yazınız.” (s.23)	EOÖ16
2. METİN: YETENEKLERİNİ KEŞFET!	
“Günümüzde okulların farklı bilimsel projeler oluşturmalarının sebebi nedir?” (s.26)	EOÖ44
“Galatasaray İlkokulu öğrencilerinin düzenlediği şenlikte yer alan projeler nelerdir?” (s.26)	EOÖ28
“Şenlikte yer alan projelerden hangisi ilginizi çekti? Neden?” (s.26)	EOÖ41
“Metinde söz edilen bilim şenliğinin adı aşağıdakilerden hangisidir?” (s.27)	EOÖ28
“İnsanların problem çözme merakı teknolojik gelişmelerin temelini oluşturur.” cümlesindeki altı çizili kelime yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlenin anlamı değişmez?” (s.27)	EOÖ15
“Aşağıdaki ifadeleri metne göre eşleştiriniz.” (s.27)	EOÖ32
3. METİN: BİR KİLİMİ OKUMAK!	
“Toplumların kültür tarihi açısından kilimlerin önemi nedir?” (s.31)	EOÖ27
“Hayvan figürlerinden biri olan yılana, neden hem korku hem de saygı duyulmaktadır?” (s.31)	EOÖ44

“Aşağıdakilerden hangisi metinden çıkarılacak bir bilgi değildir?” (s.31)	EOÖ49
“Aşağıdaki figürlerden hangisi varlığın başlangıcına işaret etmektedir?” (s.31)	EOÖ27
“Aşağıdaki ifadeleri uygun şekilde eşleştiriniz.” (s.31)	EOÖ27
“Kilimlerde en çok hangi tür figürler kullanılmaktadır?” (s.31)	EOÖ27
“Geometrik figürlerden elips, kilimlerde hangi anlamda ve ne şekilde yer alır?” (s.31)	EOÖ27
“Bitki figürlerinden olan hayat ağacının bölümleri nelere işaret etmektedir?” (s.31)	EOÖ27
4. METİN: EKONOMİ GÜNDEMİ	
“Tarık Özdemir, yatırımcılara ne tavsiye ediyor?” (s.35)	EOÖ25
“Tarık Özdemir, 2012’nin ilk yarısı için ne öngörüyor?” (s.35)	EOÖ25
“Fırat Aydın’ın altın, gümüş ve döviz fiyatları için beklentileri nelerdir?” (s.35)	EOÖ25
“Yazara göre yatırım konusunda nasıl bir yol izlemek gerekmektedir?” (s.35)	EOÖ8
“Aşağıdakilerden hangisi ekonomist Tarık Özdemir’in 2012’deki ekonomi öngörülerinden biri değildir?” (s.35)	EOÖ25
“Aşağıdakilerden hangisi Fırat Aydın’ın piyasa değerlendirmelerinden biri değildir?” (s.35)	EOÖ25
“Metinde aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bilgi yer almaz?” (s.35)	EOÖ49
“Aşağıdaki ifadeleri metne göre doğru şekilde eşleştiriniz.” (s.35)	EOÖ32
GÜ-B1-3.BÖLÜM: BİR BİLENE DANIŞALIM	
1. METİN: BİR BAŞARI ÖYKÜSÜ	
“Deniz’in babası hangi sebeple vefat etti?” (s.42)	EOÖ44
“Deniz çevresinin takdirini nasıl kazandı?” (s.42)	EOÖ25
“Deniz niçin yüksek lisans yapmak istedi?” (s.42)	EOÖ25
“Deniz’e okul seçiminde kim, niçin yardım etti?” (s.42)	EOÖ24 EOÖ44
“Sizce, metindeki öğretmen Deniz’in hayatını öğrencilerine niçin anlatıyor?” (s.42)	EOÖ41
“Deniz’le ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?” (s.43)	EOÖ25
“Metindeki öğretmenle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?” (s.43)	EOÖ25
“Aşağıdaki sözcükleri uygun şekilde eşleştiriniz.” (s.43)	EOÖ32
2. METİN: KAHVE VE KİTAP	
“Kitap Kafe ne zaman açılıyor?” (s.47)	EOÖ22
“Öğrenciler Kitap Kafe’ye niçin gelmeli?” (s.47)	EOÖ44
““Kitap kurdu” ifadesinden ne anlıyorsunuz?” (s.47)	EOÖ33
“Giriş kattan ve 1. kattan beğendiğiniz kitapları, 2. katta köpüklü kahvenizi yudumlarken <u>keyifle</u> inceleyebileceksiniz.” cümlesinde altı çizili kelime yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse anlamı değişmez?” (s.47)	EOÖ15

““Giriş katta edebiyattan tarihe, sanattan spora, siyasetten kişisel gelişime kadar pek çok alandaki kitaplarımıza <u>bayılacaksınız.</u> ” cümlesindeki altı çizili ifadenin anlamı nedir?” (s.47)	EOÖ15
“Aşağıdaki kelimeleri uygun şekilde eşleştiriniz.” (s.47)	EOÖ32
3. METİN: KORKU YOLU	
“Bu yola niçin “korku yolu” denilmektedir?”	EOÖ44
“İnsanlar tehlikeli olmasına rağmen bu yolu neden kullanıyorlar?”	EOÖ44
““Sıra dışı tatil” sözünden ne anlıyorsunuz?” (s.50)	EOÖ41
“Bu yolculuk sırasında yolcuların görebilecekleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?” (s.51)	EOÖ22
““Korku Yolu” adlı metinde de geçen aşağıdaki altı çizili kelimeleri, ikinci grupta yer alan eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.” (s.51)	EOÖ16
““Korku Yolu” adlı metinde de geçen aşağıdaki altı çizili kelimeleri, ikinci grupta yer alan karşıt anlamlılarıyla eşleştiriniz.” (s.51)	EOÖ16
“Aşağıdaki kelimeleri eşleştirerek birleşik fiiller elde ediniz.” (s.51)	EOÖ23
4. METİN: DÜNYAMIZ TEHDİT ALTINDA	
“Metne göre, bilim dünyası hangi amaç için çalışıyor?” (s.54)	EOÖ44
“Sanayi Devrimi’nin sonuçları nelerdir?” (s.54)	EOÖ44
“Hızlı ve plansız kentleşme, nelere sebep oldu?” (s.54)	EOÖ44
“Küresel ısınmaya karşı bireysel olarak ev içinde neler yapılabilir?” (s.54)	EOÖ49
“Küresel ısınmaya karşı bireysel olarak ev dışında neler yapılabilir?” (s.54)	EOÖ49
“Aşağıdaki kelimeleri eşleştiriniz.” (s.55)	EOÖ32
“Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin zıt anlamlılarını bulunuz.” (s.55)	EOÖ16
“Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin eş anlamlılarını bulunuz.” (s.55)	EOÖ16
GÜ-B1-4.BÖLÜM: GEÇMİŞTEN GELECEĞE!	
1. METİN: YUNUS EMRE’YE MEKTUP	
“Yunus Emre hangi yüzyılda yaşamıştır?” (s.61)	EOÖ28
“Mektupta geçen “Ama senin asıl mezarın gönüllerdedir.” cümlesinden ne anlıyorsunuz?” (s.61)	EOÖ41
“Yazar, Yunus Emre’den neler öğrenmiştir?” (s.61)	EOÖ8
“Neden, Anadolu’nun birçok yerinde Yunus Emre’ye ait mezarlar vardır?” (s.61)	EOÖ44
“Emre, neden şikâyet ediyor?” (s.61)	EOÖ25
“Sizce aşağıdakilerden hangisi Yunus Emre’nin öğretilerinden biri olamaz?” (s.61)	EOÖ41
“Yolundan git-” kelime grubu aşağıdakilerin hangisinde diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır?” (s.61)	EOÖ33
““Hesap yap-” kelime grubu aşağıdakilerin hangisinde diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır?” (s.61)	EOÖ33
2. METİN: ŞİKÂyetİM VAR!	
“Şikâyet mektubu kim tarafından kime/nereye yazılmıştır?” (s.65)	EOÖ7

“Genel olarak şikâyetin içeriği nedir?” (s.65)	EOÖ39
“Şikâyetin sonucunda neler yapılmıştır?” (s.65)	EOÖ44
“Size göre şikâyet mektubuna verilen cevap yeterli midir?” (s.65)	EOÖ41
““Her şey dâhil” sistemi ne demektir?” (s.65)	EOÖ33
“Otel müşterisinin, aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bir şikâyeti yoktur?” (s.65)	EOÖ25
“Otel müşterisi, şikâyet mektubunu ne zaman yazmıştır?” (s.65)	EOÖ22
“Müşterinin mektubu karşısında otel müdürü nasıl bir tavır sergilemiştir?” (s.65)	EOÖ25
““Şahit ol-“ sözü aşağıdakilerden hangisinde diğerlerinden farklı bir şekilde kullanılmıştır?” (s.65)	EOÖ33
““Zengin” kelimesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır?” (s.65)	EOÖ15
““Aktar-” kelimesi aşağıdakilerin hangisinde “Sıkıntılarımı size aktarmak istiyorum.” cümlesindeki anlamıyla kullanılmıştır?” (s.65)	EOÖ15
3. METİN: ELEMAN ARANIYOR	
“Yazar, gazeteci olmak için neler yapar?” (s.68)	EOÖ8
“Yazarın vazgeçemediği tutkusu nedir?” (s.68)	EOÖ8
“Yazar hangi tür ilanlara merak duyar?” (s.68)	EOÖ8
“Okuduğunuz metin nereden alınmış olabilir?” (s.69)	EOÖ3
““Bunlardan biri de herhangi bir şeye <u>ihtiyacım olsun olmasın</u> gazetelerin seri ilanlarını takip etmektir.” cümlesinde altı çizili söz yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılırsa anlam değişmez?” (s.69)	EOÖ33
“Metne göre yazar niçin seri ilanları takip ediyor?” (s.69)	EOÖ44
4. METİN: HAYATIM TİYATRO	
“Bruce Elles, başvuru mektubunu nereye ve hangi amaçla yazmıştır?” (s.73)	EOÖ22
“Bruce Elles, üniversitede kazandığı ilk bölümü niçin tamamlamamıştır?” (s.73)	EOÖ44
“Tiyatro, Bruce Elles için ne ifade etmektedir?” (s.73)	EOÖ25
“Bruce Elles, “yeni bir dünyanın kapılarını aralamak” sözü ile neyi kastetmiştir?” (s.73)	EOÖ25
“Bruce Elles’in başvuru mektubunun amacı nedir?” (s.73)	EOÖ44
“Bruce Elles’in ailesi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?” (s.73)	EOÖ25
“Aşağıdakilerden hangisi Bruce Elles’in çalışmalarından biri değildir?” (s.73)	EOÖ25
““Çocukluğumdan beri tiyatroya karşı büyük bir ilgi duymama rağmen 2006’da ailemin isteği ile Dresden Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde lisans eğitimime başladım.” Bu cümlede altı çizili sözcük yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılırsa anlam değişmez?” (s.73)	EOÖ15
“Beni geri çevirmeyeceğinizi <u>ümit ediyorum.</u> ” cümlesinde altı çizili söz yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılırsa anlam değişmez?” (s.73)	EOÖ33

GÜ-B1-5.BÖLÜM: HİKAYELER VE HAYATIMIZ	
1. METİN: ZÜMRÜDÜANKA KUŞU	
“Rivayete göre Simurg’un diğer kuşlar için önemi nedir?” (s.78)	EOÖ28
“Kuşlar niçin Simurg’u aramaya çıkmış?”	EOÖ44
“Metinde adı geçen kuşlar yolculuk sırasında neler hissetmiş?”	EOÖ19
“Hikâyenin ana fikri nedir?”	EOÖ17
“Aşağıdakilerden hangisi, metinle ilgili bir çıkarım değildir?” (s.79)	EOÖ49
“Metne göre aşağıdaki ifadeleri doğru şekilde eşleştiriniz.”	EOÖ39
2. METİN: TUZ MASALI	
“Padişah nasıl biridir?” (s.83)	EOÖ25
“Padişahın oğullarının özellikleri nelerdir?”	EOÖ25
“Padişah niçin küçük oğlunu öldürtmek istemiştir?”	EOÖ44
“Padişah, oğlunu niçin tanıyamaz?”	EOÖ44
“Aşağıdaki yakın anlamlı kelimeleri eşleştiriniz.”	EOÖ16
““-ler, -lar” eki, metinde geçen aşağıdaki ifadelerden hangisine “abartma” anlamı katmaktadır?”	EOÖ23
““Kaşlarını çatmak” deyiimi hangi duyguyu ifade eder?”	EOÖ19
“Az gitmiş, uz gitmiş” ifadesi aşağıdakilerden hangisinin belirsizliğini anlatmak için kullanılmıştır?”	EOÖ33
“Aşağıdakilerden hangisi “şansı yaver gitmek” ifadesinin karşılığı değildir?”	EOÖ33
3. METİN: NARKİSSOS YA DA NERGİS	
“Ekho nasıl biridir?” (s.86)	EOÖ25
“Narkissos kimdir?”	EOÖ25
“Ekho niçin Narkissos ile konuşamaz?”	EOÖ44
“Narkissos nerede ve nasıl kendine âşık olur?”	EOÖ22
“Hikâyeye göre Ekho hakkında ne söylenemez?” (s.87)	EOÖ25
“Hangisi hikâyedeki temel mekânlar arasında bulunmamaktadır?”	EOÖ22
“Aşağıdaki kelimeleri, anlam yönüyle uygun kutucuklara yerleştiriniz”	EOÖ15
“Metinde yer alan “mum gibi erimek” ifadesi ne demektir? Hangi durumlar için kullanılabilir?”	EOÖ33
4. METİN: BİLİM KURGUNUN KIYILARINDA: FAHRENHEİT 451	
““Fahrenheit 451”, ne tür bir romandır ve bu romanın yazarı kimdir?” (s.91)	EOÖ11 EOÖ7
““Fahrenheit 451” romanı, ilk kez ne zaman yayımlanmış ve ne zaman sinemaya uyarlanmıştır?”	EOÖ7
“Romanda anlatılan dünyayı yönetenler nasıl insanlardır?”	EOÖ25
“İtfaiyeciler niçin eski görevlerini yapamazlar?”	EOÖ44
“İtfaiyeci Guy Montag’ın kitaplarla ilgili fikri ne zaman değişir?”	EOÖ22
““Kitap insanlar” kimlerdir, ne yaparlar?”	EOÖ25
“Metinde geçen aşağıdaki kelimeleri eş veya yakın anlamlılarıyla eşleştiriniz.”	EOÖ16
““Beyin yıkamak” deyiimi hangi anlama gelmez?”	EOÖ33

GÜ-B2	
GÜ-B2-1.BÖLÜM: UZMANINA SOR	
1. METİN: GÜZEL SANATLAR	
“Güzel sanatların hangi alanlarında, hangi malzemeler kullanılır?” (s.7)	EOÖ27
“Güzel sanat dalları nelerdir?”	EOÖ27
“Sanat nedir? Sanatın ne gibi işlevleri vardır?”	EOÖ27
2. METİN: FAYDALI VE ZARARLI GDO	
“GDO’nun ortaya çıkış sebebi nedir?” (s.11)	EOÖ44
“GDO’nun açılımı nedir?”	EOÖ27
“GDO tekniğinin kullanıldığı bitkiler hangileridir?”	EOÖ27
“GDO’nun kullanıldığı faydalı çalışmalar nelerdir?”	EOÖ27
“GDO tekniğinin getirdiği olumsuzluklar nelerdir?”	EOÖ27
“Tükettiğiniz yiyeceklerin GDO’lu olup olmadığına dikkat ediyor musunuz? Nedenleriyle açıklayınız.”	EOÖ40 EOÖ41
“Aşağıdaki sözcüklerin hangisi metindeki anlamı dışında kullanılmıştır?”	EOÖ16
“Okuduğunuz metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılabilir?”	EOÖ49
3. METİN: ARKEOLOJİ	
“Arkeoloji nedir, neyi amaçlar?” (s.15)	EOÖ27 EOÖ44
“Tarihlendirmede kullanılan bilimsel yöntemler nelerdir? Kısaca belirtiniz.”	EOÖ27
““Höyük” nedir?”	EOÖ27
“Bir ağacın yaşı nasıl hesaplanır?”	EOÖ27
“İnsanlar neden geçmişi araştırmak ister?”	EOÖ44
“Eğer bir arkeolog olsaydınız, nerede kazı yapmak isterdiniz? Niçin?”	EOÖ40 EOÖ41
“Yapılan araştırmalarda bulunan eserler hâlâ <u>gizemini korumaktadır.</u> ” cümlesindeki altı çizili ifadenin yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılabilir?”	EOÖ33
“Tarihî eserleri incelemek arkeoloji biliminin <u>sahasına girer.</u> ” cümlesindeki altı çizili kelimenin yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılabilir?”	EOÖ33
“Arkeologlar kazı yaparak tarihî eserleri <u>gün yüzüne</u> çıkarmışlardır.” cümlesindeki altı çizili kelimenin yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılabilir?”	EOÖ33
“Arkeoloji yeni keşifler yaparak insanoğlunun geçmişine ışık tutmaya devam ediyor.” cümlesinde geçen “ışık tutmak” deyiimi hangi anlamda kullanılmıştır?”	EOÖ33
4. METİN: ÜSTÜN ZEKALILARIN EĞİTİMİ	
“Batılı ülkeler hangi olaydan sonra üstün zekâlı çocukların eğitimine önem vermeye başlamıştır?” (s.19)	EOÖ44
“Osmanlı Devleti’nde üstün zekâlılar için nasıl bir eğitim sistemi uygulanmıştır?”	EOÖ28

“Metinden hareketle “Çoklu Zekâ Kuramı” ve “Radikal Hızlandırma” hakkında neler söylenebilir?”	EOÖ47
“Sizce üstün zekâlı çocukların özel bir eğitime tâbi tutulması topluma neler kazandırır?”	EOÖ41
“Okuduğunuz metinden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılabilir?”	EOÖ49
GÜ-B2-2.BÖLÜM: NE YAPMALI?	
1. METİN: DOĞRU MESLEĞİ SEÇMEK	
“Sizce iyi bir avukat, biyolog ve cerrah hangi özelliklere sahip olmalıdır?” (s.25)	EOÖ41
“Aşağıdakilerden hangisi Nermin Hanım’ın hukuk fakültesinde okumak isteyen öğrencilere önerileri arasında yer almaz?”	EOÖ25
“Biyologlar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?”	EOÖ25
“Metinde geçen “gözleri parlamak” deyiminin açıklaması aşağıdakilerden hangisidir?”	EOÖ33
“Biyologlar günümüzde yoğun olarak hastanelerde çalışırlar.” cümlesindeki altı çizili kelimelerin yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlenin anlamı değişmez?”	EOÖ16
2. METİN: YENİ BİR BAŞLANGIÇ	
“Öz geçmişinizi oluşturduğunuzda hangi yeteneklerinizi ortaya koymuş olursunuz?” (s.29)	EOÖ49
3. METİN: İLETİŞİM KURMAK	
“Yüz yüze iletişim hangi açılardan teknoloji kanallı iletişimden üstün tutulmaktadır?” (s.33)	EOÖ45
“Sosyal yönü zayıf olan kişilerin iletişimde tercihleri ne yöndedir? Neden?”	EOÖ44
“Yüz yüze iletişimin, kişilerin bireysel ve sosyal yaşantılarına katkıları nelerdir?”	EOÖ45
“Sosyal medya kanallarıyla iletişim kuran bireyler, psikolojik olarak nasıl bir tehlikeyle karşı karşıya kalabilirler?”	EOÖ45
“Metne göre yüz yüze iletişim ve internet kanalıyla iletişim karşılaştırıldığında hangi sonuçlar ortaya çıkmaktadır? Aşağıdaki tabloyu doldurunuz.”	EOÖ24
4. METİN: DERİNLERİN HÂKİMİ	
“Aşağıdakilerden hangisi köpek balığı saldırılarının yaşandığı ülkelerden biri değildir?” (s.39)	EOÖ22
“Köpek balıklarının görme duyularını kullanmama nedenleri nelerdir?”	EOÖ44
“Köpek balığı kıvrıdağı hangi hastalıkların tedavisinde kullanılır?”	EOÖ27
“Aşağıdakilerden hangisi köpek balıklarının diğer canlılardan üstün kılan özelliklerden biri değildir?”	EOÖ45
“Aşağıdakilerden hangisi köpek balıklarının yetenekleri arasında yer almaz?”	EOÖ27
“Aşağıdakilerden hangisi köpek balığı saldırılarının yaşandığı ülkelerden biri değildir?”	EOÖ22

“Aşağıdakilerden hangisi köpek balıklarının doğal besinlerinden biri değildir?”	EOÖ27
GÜ-B2-3.BÖLÜM: KÜLTÜR SANAT	
1. METİN: ANKARA’DA KÜLTÜR SANAT	
““İyi ile kötünün inkâr edilemez birlikteliği” ifadesinden ne anlıyorsunuz?” (s.45)	EOÖ41
““Müziğin evrensel ruhu” sözünü açıklayınız.”	EOÖ41
“Bugün 16 Mayıs. Siz saat dörtten sonra hangi etkinliğe katılmak istersiniz? Niçin?”	EOÖ41
““İstanbul Kısa Film Yarışmasında dereceye giren filmlerden birine gitmek istiyorsunuz. Hangi temayı işleyen film daha çok dikkatinizi çeker (ölüm, varoluş, mutluluk, suç ve ceza)? Niçin?”	EOÖ40 EOÖ41 EOÖ44
““... sessizliğin dili çözülüyor.” ifadesini yorumlayınız”	EOÖ41
“Okuduğunuz bir romanı, tiyatro oyunu olarak izlediğinizi düşünün. Hangisinden daha fazla zevk alırsınız? Niçin?”	EOÖ41 EOÖ45
“Aşağıdaki kelimeler size hangi kavramları çağrıştırıyor? Boşluklara yazınız ve neden bu çağrışımları yaptığını anlatınız.”	EOÖ40 EOÖ41
2. METİN: SÖYLEŞİ: SANAT DURAĞI	
“Erdem Dağıstan’ın sanatının ne gibi özellikleri vardır?” (s.49)	EOÖ25
“Erdem Dağıstan sanatla nasıl tanışmıştır?”	EOÖ25
“Erdem Dağıstan, sanatında neyi amaçlamaktadır?”	EOÖ25
“Sanatçının toplumsal bir görevi var mıdır? Açıklayınız.”	EOÖ41
“Birçok sanatçı eserini meydana getirirken bir "içe kapanma" dönemi yaşamaktadır. Siz sanat eserinin oluşumu için böyle bir dönemin gerekliliğine inanıyor musunuz? Neden?”	EOÖ40 EOÖ41
“Metinde geçen aşağıdaki ifadeleri açıklayınız.”	EOÖ33
3. METİN: HER YAZAR KENDİNİ Mİ YAZAR	
““Zıkkımın Kökü” adlı kitap, metnin yazarını niçin bu denli etkilemiştir?” (s.55)	EOÖ8 EOÖ44
“İlk göz ağrısı” ifadesinden ne anlıyorsunuz?”	EOÖ41
“Yazarın “Muzo’yla birlikte mısır satması, sinemada seyirciye gazoz ve çekirdek dağıtması” neyin göstergesidir?”	EOÖ8
“Metnin sizde uyandırdığı duygular nelerdir?”	EOÖ41
“Okuduğunuz bir romanda geçen yerleri merak ettiniz mi? Niçin?”	EOÖ41
“Roman kahramanıyla roman yazarının aynı kişi olması sizce nasıl bir durumdur? Açıklayınız.”	EOÖ41
“Aşağıdaki cümleleri tamamlayınız.”	EOÖ42
“Aşağıdaki kelimelerin size hangi kavramları çağrıştırdığını yazınız ve neden bu çağrışımları yaptığını sözlü olarak anlatınız.”	EOÖ41
4. METİN: NURİ BİLGE CEYLAN: BİR DOĞA FOTOĞRAFÇISI	
“Bir Zamanlar Anadolu’da” filmi neden diğer filmlerden daha uzundur?” (s.61)	EOÖ44 EOÖ45
“Nuri Bilge Ceylan’ı diğer yönetmenlerden farklı kılan özellikler nelerdir?”	EOÖ45

“Bir Zamanlar Anadolu’da” filminde yönetmen hangi temalar üzerinde durmuştur?”	EOÖ17
““Bir Zamanlar Anadolu’da” filmindeki kişiler kimlerdir? Bu kişiler ne gibi özelliklere sahiptir?”	EOÖ24 EOÖ25
““Bir Zamanlar Anadolu’da” filminde ne anlatılmaktadır? Olayı kısaca özetleyiniz.”	EOÖ51
“Metinde geçen aşağıdaki ifadeleri açıklayınız.”	EOÖ33
“Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin yerine aynı anlama gelen veya yakın anlamı olan farklı kelimeler kullanabiliriz. Birbiri ile anlam ilişkisi olan kelimeleri kutudan seçerek eşleştiriniz.”	EOÖ16
GÜ-B2-4.BÖLÜM: BİLİMDEN DÜNYAMIZA	
1. METİN: BİLİME ADANMIŞ BİR ÖMÜR	
“Cahit Arf’ın, ilkokulu beş farklı şehirde okumasının sebebi nedir?” (s.69)	EOÖ44
“Cahit Arf’ın akademisyenlik hayatı ne zaman başlar?”	EOÖ22
“Cahit Arf, Almanya’ya niçin gitmiştir?”	EOÖ44
““Cahit Arf: Matematik Dehası” kitabını kim, hangi amaçla yazmıştır?”	EOÖ25
“Cahit Arf, başka ülkelerde çalışmayı niçin reddetmiştir? Açıklayınız.”	EOÖ44
“Aşağıdakilerden hangisi Cahit Arf’ın fiziki özelliklerinden biri değildir?”	EOÖ25
“Cahit Arf’ın giyim tarzıyla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?”	EOÖ25
“Cahit Arf’la ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?”	EOÖ25
““Bağlı” kelimesi aşağıdakilerin hangisinde “Cahit, ülkesine bağlı birisiydi.” cümlesindeki anlamıyla kullanılmıştır?”	EOÖ15
2. METİN: ESKİCİ	
“Hasan Arapçayı öğrenmeye başladığı hâlde neden inatla konuşmamıştır?” (s.73)	EOÖ44
“Eskicinin fiziki görünümü nasıldır? Anlatınız.”	EOÖ25
“Eskici, Hasan’ı dinlerken neden üzölmüştür?”	EOÖ44
“Eskici, ayakkabıları neden yavaş yavaş tamir etmiştir?”	EOÖ44
“Hikâyeye göre aşağıdakilerden hangisi Hasan’ın özelliklerinden biridir?”	EOÖ25
“Hasan, yolculuğun başında çok konuşmasına rağmen daha sonra neden susmuştur?”	EOÖ44
“Hasan Filistin’e neden gitmiştir?”	EOÖ44
“Aşağıdakilerden hangisi eskici ile Hasan’ın ortak özelliklerinden biri değildir?”	EOÖ30
“Hasan’ın halasıyla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?”	EOÖ25
3. METİN: KARAGÖZ VE HACİVAT	
“Tacettin Diker’e, “Taci Baba” denmesinin sebebi nedir?” (s.77)	EOÖ44
“Tacettin Diker’e göre Karagöz’ün gelecekte de yaşatılması için en önemli rol kime düşmektedir?”	EOÖ25

“Orhan Kurt, hayalî olmaya nasıl karar vermiştir?”	EOÖ25
“Metin Özlen, ne zaman profesyonel bir hayalî olmaya başlamıştır?”	EOÖ22
“Hacivat ve Karagöz’ün karşılıklı konuşmalarında en çok dikkatinizi çeken özellik nedir? Açıklayınız.”	EOÖ41
“Aşağıdakilerin hangisinde “hemen” sözcüğü “yaklaşık, civarında” anlamında kullanılmıştır?”	EOÖ16
4. METİN: DON KİŞOT VE YARDIMCISI	
“Yazarın romanı yazmadaki amacı nedir?” (s.81)	EOÖ8
“Don Kişot ve Sanço Panza’yı fiziksel olarak tasvir ediniz.”	EOÖ25
“Don Kişot karakterinin fiziksel ve ruhsal zıtlıklarını belirleyiniz.”	EOÖ30
“Don Kişot ve Sanço Panza’nın gerçeklik algısını karşılaştırınız.”	EOÖ45
“Romanın sonunda Sanço Panza’nın valiliği bırakmasının nedeni nedir?”	EOÖ44
“Don Kişot ile Sanço Panza karakterini örnekteki gibi karşılaştırınız.”	EOÖ25 EOÖ45
““Don Kişot” romanından alınmış aşağıdaki cümleleri hangi kahraman söylemiş olabilir? Boşluklara yazınız.”	EOÖ25
GÜ-B2-5.BÖLÜM: SANATTAN BİLİME	
1. METİN: DEPREMLE YAŞAMAK	
“Japonya, depremle yaşamak konusunda neden başarılı bir örnektir?” (s.87)	EOÖ44
“Taban izolasyonu tekniği nasıl bir tekniktir? Bu teknikle ne amaçlanmaktadır?”	EOÖ44
“Deprem tatbikatları neden önemlidir?”	EOÖ44
“Metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?” (s.88)	EOÖ17
“Aşağıdakilerden hangisi metnin yardımcı fikirlerinden biri değildir?”	EOÖ18
“Aşağıdakilerden hangisi Japonya’daki binalarla ilgili bir özellik değildir?”	EOÖ27
““Metne göre yazar...” sözleri aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanabilir?”	EOÖ49
“Aşağıdaki sözcükleri eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.” (s.89)	EOÖ16
2. METİN: IŞIKLA YAZI YAZAN SANATÇI	
“Dijital fotoğraf makinelerinin icadı hayatımızda ne gibi kolaylıklar sağlamıştır?” (s.92)	EOÖ27
“Analog makinelerin olumsuz yönleri nelerdir?”	EOÖ27
““Bakmak ile görmek arasında bir fark vardır.” cümlesinden ne anlıyorsunuz, yazınız?”	EOÖ41
“Sizce “ölümsüzleşmek” sözcüğü, hangi durumlar için kullanılabilir?”	EOÖ41
“Sizce metnin yazarının fotoğrafçılıkla ilgili düşünceleri hangi yöndedir (olumlu / olumsuz)? Bunu yazarın hangi ifadelerinden anlıyorsunuz?”	EOÖ8 EOÖ41
“Aşağıda verilen sözcükleri eş anlamlılarıyla eşleştiriniz, bu sözcüklerle birer cümle kurunuz.” (s.93)	EOÖ16
3. METİN: SİMÜLASYON VE TIP	

“Simülasyon nedir ve simülasyonun tarihi ne kadar eskidir?” (s.96)	EOÖ27
“Edward Link kimdir ve ne yapmıştır?”	EOÖ25
“Simülasyonun insanlığa ne gibi yararları vardır?”	EOÖ27
“Sizce başka hangi alanlarda simülasyondan yararlanılabilir?”	EOÖ41
“Simülasyon günümüzde aşağıdaki alanların hangisinde kullanılmamaktadır?”	EOÖ27
““Sürücü adayları trafiğe çıkmadan simülasyon üzerinde kendilerini eğiterek gerçek bir araba kullanmışçasına deneyim kazanırlar.” cümlesindeki altı çizili ekin cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?” (s.97)	EOÖ23
“Çeşitli tıbbi uygulamaların ilk olarak hasta üzerinde gerçekleştirilmesi, öğrencileri strese sokmaktadır.” cümlesindeki altı çizili kelime grubunun yerine aşağıdakilerden hangisi getirilemez?	EOÖ33
4. METİN: ELEKTRONİK EŞYALARINIZIN ÖMRÜ NE KADAR?	
“Bu metinde hangi eşyaların kullanımı için tavsiyeler vardır?” (s.101)	EOÖ37
“Elektronik eşyaların yanlış kullanımıyla ilgili sizin dikkatinizi çekenler nelerdir?”	EOÖ40
“Metinde altı çizili olarak verilen kelimelerin yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?”	EOÖ16
“Kullanma kılavuzlarında veya eşyaların üzerinde bazen yazılı bir talimat yerine şekiller görmekteyiz. Aşağıdaki şekilleri inceleyiniz ve anlamları ile eşleştiriniz.”	EOÖ4
GÜ-C1	
GÜ-C1-1.BÖLÜM: KÜLTÜR VE SANAT	
1. METİN: Türk Mimarisinin Işığı	
“Bu eserin en dikkat çekici özelliği sizce nedir?” (s.5)	EOÖ41
“Mihri Mah Sultan Camisi’nin kelime anlamıyla ilgili özelliği nedir?”	EOÖ28
“Mimar Sinan için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?”	EOÖ25
“Aşağıdakilerden hangisi Selimiye Camisi’nin özelliklerinden birisidir?”	EOÖ28
“Mihri Mah Sultan Camisi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?”	EOÖ28
2. METİN: Gel Zaman Git Zaman	
“Metinde, geçmiş, şimdi ve gelecekle ilgili hangi düşünceler vurgulanmıştır? Bu konuyla ilgili sizin fikriniz nedir?” (s.9)	EOÖ41
“Bilim adamları arasında “zaman” kavramı hangi dönemde farklı bir nitelik kazanmıştır?”	EOÖ22
“Aslında zaman bir algıdan ibarettir ve görecelidir.” sözünden ne anlıyorsunuz?”	EOÖ41
“Aşağıdaki sözlerden hangisi metinde verilmek istenen temel düşünceyle paralellik gösterir?”	EOÖ29
3. METİN: Birlikte Eğleniyoruz	
“Nevruz Bayramı neyi temsil etmektedir ve nasıl kutlanmaktadır?” (s.13)	EOÖ28
“Domates Festivali’nin başlayabilme şartı nedir?”	EOÖ38

“Pulian Manda Festivali’nde ne türden renkli görüntülere rastlanmaktadır?”	EOÖ28
“Gerewol Festivali, eğlenceli vakit geçirmenin yanı sıra nasıl bir düşünsel alt yapıya sahiptir?”	EOÖ29
“Geleneksel Maymunlar Festivali’nin gerçekleştirilme amacı nedir?”	EOÖ44
“Metindeki festival tanımına ve anlatılan festivallere göre, genel olarak festivallerin amaçları ve içerikleri ile ilgili neler söyleyebilirsiniz?”	EOÖ47
4. METİN: Dünyüyle Bugünüyle Dans ve Halk Oyunları	
“Dansın uzmanlık gerektiren bir sanat olduğu düşüncesi ne zaman ortaya çıkmıştır?” (s.22)	EOÖ22
“Geçmiş ve bugünü dans bağlamında karşılaştırırsanız neler söylersiniz?”	EOÖ45
“Metnin bütününe göre aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz? (s.23)	EOÖ49
“Metinde geçen “yeni dünyada kendi dünyasını yeniden kurmak” sözüyle ne anlatılmaktadır?”	EOÖ51
“Metinde koyu renkle belirtilmiş sözcüklerin sizde uyandırdığı çağrışımları yazınız ve bu çağrışımların sebeplerini açıklayınız.”	EOÖ15
GÜ-C1-2.BÖLÜM: SAĞLIĞIM	
1. METİN: Genetik Şifre	
“İnsanların genetik şifreleri aracılığıyla belirlenen biyolojik özellikleri nelerdir?” (s.31)	EOÖ27
“Hemoglobin ve kollegenin görevleri nelerdir?”	EOÖ27
“İnsan vücudunda kanserin ortaya çıkış sebebini açıklayınız.”	EOÖ44
“Size ailenizden aktarılan genetik özellikleriniz hakkında bilgi veriniz.”	EOÖ40
“Proteinlerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?”	EOÖ27
“Aşağıdaki cümleleri tamamlayınız” (s.32)	EOÖ42
2. METİN: Gelişen Dünyanın Değişen Hastalıkları	
“Bulaşıcı hastalıklar çağımızdaki gelişmeler ve değişmelerle insan yaşamı için tehdit olmaktan çıkmıştır.” cümlesindeki bilginin grafikte ifadesi aşağıdakilerden hangisidir?” (s.37)	EOÖ36
“Metinde geçen “Özellikle gelişmiş ülkelerde yaşlı nüfus artmıştır.” ifadesinden hareketle aşağıda ki yaşlı nüfus oranı verilen ülkelerden hangisinin gelişmiş bir ülke olduğu söylenebilir?”	EOÖ36
“Bütün bu <u>bilgiler ışığında</u> , dünyada 60 yaş ve üzeri yaşlarda en fazla görülen...” cümlesindeki altı çizili ifadenin anlamı aşağıdakilerden hangisidir? (s.38)	EOÖ33
“Gelişen ve değişen dünyaya <u>ayak uydurmak</u> her geçen gün daha da zor hâle geliyor.” cümlesindeki altı çizili ifade hangi anlamda kullanılmıştır?”	EOÖ33
3. METİN: Ayakkabı İçin Klima: KLİMAYAK	
“Klimayak” adlı buluş hangi amaçla yapılmıştır? (s.43)	EOÖ44

“Sizce metinde adı geçen buluşun güneş enerjisiyle çalışmasının ne gibi faydaları vardır?”	EOÖ41
“Sizce bu buluşun ayakkabıcılık sektörüne etkileri neler olabilir?”	EOÖ41
“Graham Bell, telefonu 1876’da <u>icat etti.</u> ” cümlesindeki altı çizili kelimenin yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlelerin anlamı değişmez?”	EOÖ33
““Gündüz <u>depolanan</u> güneş enerjisini gece de kullanabilirsiniz.” cümlesindeki altı çizili kelimenin yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlelerin anlamı değişmez?”	EOÖ16
“Aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?”	EOÖ49
““Klimayak” ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılabilir?”	EOÖ49
4. METİN: Nüfus Patlaması	
“İnsanlar, aşırı nüfus artışının hangi olumsuz etkilerinden endişe duymaktadır?” (s.47)	EOÖ19 EOÖ27
“Sizce dünyada insan nüfusunun artmasının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?”	EOÖ41
“Aşağıdakilerden hangisi aşırı nüfus artışının sebep olduğu korku ve endişe yaratan konular arasında yer almaz?”	EOÖ19 EOÖ27
“Metinde geçen “İnsanlığın yaşına göre hayli ihtiyar olan dünyamız, <u>durmaksızın</u> artan insan nüfusunu besleyebilecek kaynaklara sahip midir?” cümlesindeki altı çizili sözcüğün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlelerin anlamı bozulur?”	EOÖ15
“Aşağıdakilerden hangisi metinde bahsedilen konulardan birisi değildir?”	EOÖ20
GÜ-C1-3.BÖLÜM: FARKINDA MISINIZ?	
1. METİN: Tükettikçe Tükenen İnsanlık	
““Yaşam tarzı” ifadesiyle kastedilen nedir?” (s.55)	EOÖ33
“İnsanın, insan olma özelliklerini yitirmesinin sebebi nedir?”	EOÖ44
“Aşağıdaki cümleleri metne göre tamamlayınız.”	EOÖ42
““Tüketim, kişinin yaşam tarzını belirli bir standarda bağlaması için gerçekleştirdiği bir eylemdir.” Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “bağlama” sözcüğü bu cümledeki anlamıyla kullanılmıştır?”	EOÖ16
“Doğum günleri, yıldönümleri, Sevgililer Günü vs. derken harcamalarımızı abartıp <u>ipin ucunu kaçırdık.</u> ” cümlesindeki altı çizili sözün yerine aşağıdaki deyimlerden hangisi kullanılamaz?”	EOÖ33
“Aşağıdakilerin hangisinde verilen atasözü ile parantez içindeki açıklama uyuşmamaktadır?”	EOÖ33
2. METİN: Karşı Cinsi Anlama Kılavuzu	
“Metindeki günlükleri empati kurarak yorumlayınız.” (s.59)	EOÖ26
“Metinden hareketle sizce boşanma davalarını daha çok hangi taraf açar, nedenleriyle açıklayınız.”	EOÖ49
“Mutlu bir evliliğin sırları” ifadesinden ne anlıyorsunuz?”	EOÖ41
Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.	EOÖ49
3. METİN: Parmaklarınızın Ucunda Bir Dünya	

“Akıllı ev sistemlerinin insanlara sağladığı faydalar nelerdir?” (s.65)	EOÖ37 EOÖ49
“Akıllı ev sistemleri hangi ihtiyaçlardan doğmuştur?”	EOÖ49
“Kendinize ait bir akıllı ev tasarlasaydınız, bu evde nelere yer verirdiniz?”	EOÖ41
4. METİN: Bunları Duydunuz Mu?	
“Çernobil ve Tokaimura nükleer santrallerindeki kazalar, sonuçları açısından karşılaştırıldığında neler söylenebilir?” (s.71)	EOÖ45
“Teknolojinin yanlış kullanımından kaynaklanan kazaları engellemek mümkün müdür? Nasıl?”	EOÖ49
“Bhopal felaketinin doğurduğu sonuçlar nelerdir?”	EOÖ44
“Aşağıdaki sebep-sonuç eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?”	EOÖ44
“Çernobil Nükleer Santrali kazasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?”	EOÖ49
GÜ-C1-4.BÖLÜM: EDEBİYAT DÜNYASINDAN	
1. METİN: Şiir Ülkesinin Mısralarında Gezinti	
“Şair Ayla Oral, şiiri anlatırken “Olamazlar”ın mezarına / Benim garip ülkem / Saraylar kurar” der. Şair bu dizeleriyle şiirin hangi özelliklerini belirtmek istemiştir?” (s.79)	EOÖ11
“Hiçbir eğitimden geçmeyen sıradan bir Anadolu köylüsü olan Âşık Veysel’in şairlik gücü nerede aranmalıdır?”	EOÖ28
“Tarih boyunca şairlerin şiir hakkında birbirinden çok farklı tanımlar yapmaları sonucunda ne olmuştur?”	EOÖ44
“Metnin yazarına göre şair olmada en önemli etken nedir?”	EOÖ8
2. METİN: Beyaz Gemi	
“Çocuğun dedesi neden Maral Ana’yı vurur?” (s.84)	EOÖ44
“Kulubeg kimdir, nasıl biridir?”	EOÖ25
“Çocuk neden kendisini suyun akıntısına bırakır?”	EOÖ44
“Aşağıdaki numaralı cümlelerin hangisinde “neden” belirtilmiştir?”	EOÖ44
“Aşağıdaki numaralı cümlelerin hangisinde “ihtimal” anlamı vardır?”	EOÖ38
“Paragrafta asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?”	EOÖ29
3. METİN: Bir Arayışın Hikayesi: Küçük Kara Balık	
Hikâyenin ana fikri nedir? (s.89)	EOÖ17
Küçük Kara Balık’ın yolculuğa çıkma amacı nedir? Amacına ulaşmış mıdır?	EOÖ44
Küçük Kara Balık’ı annesi, arkadaşları ve komşuları ile diğer balıklardan ayıran özelliği nedir?	EOÖ30
Bu paragrafta, Samed Behrengi’yle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?	EOÖ28
Bu paragrafta, Ömer Seyfettin’le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?	EOÖ28
4. METİN: Ah Şu Gençler!	
Osman’ın ödevini hazırlamamasının gerçek nedeni nedir?” (s.93)	EOÖ44 EOÖ29

Osman, dâhilerin öğrencilik yıllarını araştırınca kendisi için nasıl bir çıkarımda bulunmuştur?	EOÖ25
Osman mı yoksa öğretmen mi haklıdır? Tarafsız olarak değerlendiriniz.	EOÖ41 EOÖ45
Kendisine verilen bütün bilgileri ezberleyen bir öğrenci iyi bir öğrenci midir?	EOÖ41
Okuduğunuz tiyatro metninde, sınıftaki öğretmen siz olsaydınız, nasıl davranırdınız?	EOÖ26 EOÖ41
Aşağıdaki çıkarımlardan hangisi doğrudur?	EOÖ49
Einstein, Baudelaire, Wagner, Balzac gibi meşhur bilim adamı ve sanatçıların okul hayatlarının pek de parlak olmaması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?	EOÖ28
Babası, Darwin’e “Ailemizin yüz karası.” diye niçin kızmıştır?	EOÖ44
GÜ-C1-5.BÖLÜM: KİM HAKLI	
1. METİN: Rüya	
“Eski zamanlarda yaşayan insanların “rüya” kavramına bakışı nasıldır?” (s.99)	EOÖ25
“Rüya görmenin insanlar üzerindeki olumlu etkileri nelerdir?”	EOÖ37
2. METİN: İnsanın Sınavı	
“Okuduğunuz metne göre günümüz insanı, ilk insanlardan hangi yönleriyle ayrılmaktadır?” (s.103)	EOÖ30
“Ünlü hikâyeci Oktay Akbal, insanlarda meydana gelen değişimin sebebi olarak neyi gösteriyor?”	EOÖ44
“Savaş, insan hayatında nasıl değişikliklere sebep olmuştur?”	EOÖ44
“Değişen insani değerler size göre tekrar değişecek mi? Meydana gelecek olan bu değişim, iyi yönde mi olacak kötü yönde mi? Niçin?”	EOÖ41
“Metinden alınmış aşağıdaki ifadeleri kendi düşüncelerinize göre anlamlı bir şekilde tamamlayınız.”	EOÖ42
3. METİN: Hırsız	
“Yazarın, hırsızlığa bakış açısının, insanların genel olarak hırsızlığa bakış açısından farkı nedir?” (s.107)	EOÖ8
Yazar niçin hırsız olamayacağını düşünmektedir?	EOÖ8
Yazara göre hırsız hırsız yapan özellik nedir?	EOÖ8
Hırsız, “yükte hafif, pahada ağır” mantığına göre aşağıdakilerden hangisini yapmaz?	EOÖ49
Yazara göre hırsız olabilmek için aşağıdakilerden hangisine ihtiyaç duyulmaz?	EOÖ8
Metne göre hırsızın endişesi nedir?	EOÖ19
4. METİN: Mecazlarla Örülen Dil: Türkçe	
“Aktarmak” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde “havale yapmak” anlamında kullanılmıştır?	EOÖ15
“Ağır” sözcüğü, yukarıdaki cümlelerde kaç farklı anlamda kullanılmıştır?	EOÖ15
Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “acı” sözcüğü temel (gerçek) anlamında kullanılmıştır?	EOÖ16

